

**HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ**

Seramik Anabilim Dalı

**PALEOLİTİK DÖNEM ORTA AVRUPA MAĞARA RESİMLERİNDEKİ HAYVAN
SAHNELERİNİN SERAMİK YORUMLARI**

Bünyamin Han Dursun

Yüksek Lisans Çalışma Raporu

Ankara, 2024

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ

Seramik Anabilim Dalı

PALEOLİTİK DÖNEM ORTA AVRUPA MAĞARA RESİMLERİNDEKİ HAYVAN
SAHNELERİNİN SERAMİK YORUMLARI

Bünyamin Han Dursun

Yüksek Lisans Çalışma Raporu

Ankara, 2024

Paleolitik Dönem Orta Avrupa Mağara Resimlerindeki

Hayvan Sahnelerinin Seramik Yorumları

Danışman: Doç Hikmet Mutlu YAĞCI

Yazar: Bünyamin Han DURSUN

ÖZ

İnsanın hayvanla olan iletişimini mağara duvarlarından anlamaktayız. Paleolitik dönem insanların barınma amaçlı yaşadığı düşünülen mağaraların duvarlarına gündelik hayatta karşılaştığı hayvanları resmetmişlerdir.

Paleolitik dönemde resimlerin tam olarak ne için yapıldığı bilinmese de resimlerin teması; dini ritüeller, gündelik hayatta yaşanmış bir olay, bir av sahnesi veya hayvanların doğal hayat konu alınarak mağara duvarlarına resmedilmiştir. Yapılan araştırmalarda; resimler anatomik detaylarla gerçekçiliğe yakın olarak iyi bir biçimde resmedilmiş olup, mağaradaki çıkıntıları kullanılarak resimlerde üç boyutlu görünümü yakalama çabasında oldukları anlaşılmıştır. Genellikle resimlerde siyah ve kırmızı tonda renkler kullanılmıştır. Çizimlerin bazıları-kazıyıcı aletler ile oyularak yapılmıştır.

Tez kapsamında seçilen Paleolitik dönem mağaralarının ve mağara resimlerinin tarihsel süreci, resimlerin tekniği, yapılma amaçları araştırılmıştır. Orta Avrupa'da bulunan bu mağaralardaki bizon, geyik, at gibi hayvan figürleri detaylı bir şekilde incelemiştir. Daha sonra günümüz seramik sanatındaki örnekler araştırılmış olup, Ule EWELT, Pierre GENOURIER, Laura ROSE'un çalışmaları da incelenmiştir.

Bütün bu araştırmalar sonunda seçilmiş Orta Avrupa Mağaralarında bulunan resimlerden pek çoğunun suluboya ile etütleri yapılmış ve böylece kullanılan figürler daha iyi tanınmıştır. Mağaralardaki resimlerden esinlenilmiş, iki boyutlu figürler seramik ile üç boyuta aktarılmıştır. Mağara resimlerinden belirlenen sahneler ve figürler seramikten şekillendirilerek özgün formlar oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu

sırada kişisel duygu ve ifadeler de çalışmalara dahil edilmiş, farklı pişirim teknikleri ile renklendirmeler yapılmış ve süreç sonunda özgün hayvan figürlerine ulaşılmıştır. Gerçekleştirilen bu yüksek lisans sanat eseri raporu sayesinde seçilerek araştırması yapılan mağara ve hayvan resimlerine dikkat çekilmeye çalışırken hem de bu mağaralardaki resimlerin seramik ile üç boyutlu özgün yorumları hayata geçirilmiştir. Böylece ilk çağlarda yapılan Orta Avrupa Mağara resimleri günümüz seramik sanatı alanına taşınarak kültürel aktarım yapılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Chavuet, Lascaux, Altamira, Mağara Sanatı, Paleolitik, Seramik Hayvan Figürleri.

Ceramic Interpretations of Animal Scenes in Paleolithic

Period Central European Cave Paintings

Supervisor: Do Hikmet Mutlu YAĞCI

Author: Bünyamin Han DURSUN

ABSTRACT

We understand the communication between humans and animals from the cave walls. Paleolithic period people painted animals they encountered in daily life on the walls of caves where they were thought to live for shelter.

Although it is not known exactly why the paintings were made in the Paleolithic period, the theme of the paintings is; Religious rituals, an event in daily life, a hunting scene or the natural life of animals are depicted on cave walls. In the research conducted; The pictures are well depicted with anatomical details, close to realism, and it is understood that they tried to capture the three-dimensional view in the pictures by using the protrusions in the cave. Generally, black and red toned colors are used in the paintings. Some of the drawings were made by carving with scraping tools.

Within the scope of the thesis, the historical process of the selected Paleolithic period caves and cave paintings, the technique of the paintings, and the purposes of their making were investigated. Animal figures such as bison, deer and horses in these caves in Central Europe were examined in detail. Later, examples in today's ceramic art were researched, and the works of Ule EWELT, Pierre GENOURIER and Laura ROSE were also examined.

As a result of all these researches, watercolor studies of many of the paintings found in the selected Central European Caves were made and thus the figures used were better recognized. Inspired by the paintings in caves, two-dimensional figures were transferred to three dimensions with ceramics. Scenes and figures identified from cave paintings were shaped from ceramics to create original forms. Meanwhile,

personal emotions and expressions were also included in the works, coloring was done with different firing techniques, and at the end of the process, original animal figures were achieved.

Thanks to this master's degree artwork report, while trying to draw attention to the cave and animal paintings that were selected and researched, original three-dimensional interpretations of the paintings in these caves were implemented with ceramics. Thus, cultural transfer was attempted by transferring the Central European Cave paintings made in ancient times to the field of today's ceramic art.

Keywords: Chauvet, Lascaux, Altamira, Cave Art, Paleolithic, Ceramic Animal Figures.

TEŞEKKÜR

Bu tez çalışmasının hazırlanmasında emeği geçen değerli kişilere teşekkürlerimi sunmak isterim.

Öncelikle, akademik sürecimde bana yol gösteren, bilgi ve birikimlerini paylaşarak tezimin her aşamasında destek veren danışmanım Doç. Hikmet Mutlu Yağcı Hocama (Mutlu Başkaya) en içten teşekkürlerimi sunarım. Bu süreçte sağladığı rehberlik, katkı ve ilham benim için çok kıymetlidir. Ayrıca, pişirim teknikleri ve malzeme bilgisi konusundaki engin bilgisiyle beni her zaman desteklemiştir.

Her daim yanımda olan, içten desteğiyle daima yolumu aydınlatan değerli Doç. Perihan Şan Aslan Hocama özel bir teşekkür borçluyum. Kendisi Lisans dönemimden bugüne kadar bıkmadan beni yönlendirmiş, sanat yolculuğumda beni yüreklendirmiştir. Perihan Hocamın varlığı ve desteği benim için daima özel bir yer tutmaktadır.

Bunun yanı sıra, bilgi ve deneyimlerini paylaşarak çalışmamın her aşamasında bana güç katan Prof. Tuğrul Emre Feyzoğlu Hocama da minnettarlığımı sunarım.

Bu Yüksek Lisans Çalışma Raporu sürecinde yanımda olan, bana olan inançlarını hiç kaybetmeyen ve desteğini her daim hissettiren sevgili aileme de sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Onların varlığı ve desteği benim için her zaman güç kaynağı olmuştur.

Değerli Hocalarıma ve aileme teşekkür etmeyi bir borç bilirim; onların katkıları olmadan bu çalışmanın tamamlanması mümkün olamazdı.

İÇİNDEKİLER DİZİNİ

ÖZ.....	i
ABSTRACT.....	iii
TEŞEKKÜR.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
GÖRSELLER DİZİNİ.....	ix
GİRİŞ.....	1
1.BÖLÜM: PALEOLİTİK DÖNEM ORTA AVRUPA'DAKİ MAĞARA RESİMLERİ.....	2
1.1. Mağaraların Keşfi ve Tarihsel Süreci.....	2
1.2. Mağara Sanatında Kullanılan Hayvan Figürleri.....	4
1.3. Avcıların Mağara Resimlerindeki Etkisi.....	5
1.4. Mağara Resimlerinde Gelişen Teknikler Ve Renkler.....	6
1.5. Mağara Sanatında Büyücülük ve Totemizm.....	8
1.5.1 Mağara Resimleri ve San Kaya Sanatı.....	9
2. BÖLÜM: SEÇİLEN ORTA AVUPA MAĞARALARI.....	10
2.1. Altamira Mağarası.....	10
2.2. Lascaux Mağarası.....	15
2.2.1. Boğalar Salonu.....	18
2.2.2. Eksen Galerisi.....	21
2.2.3. Geçit.....	24
2.2.4. Apsis.....	25
2.2.5. Kuyu.....	25
2.2.6. Nef.....	26
2.2.7. Kedigiller Çıkmazı	28

2.3. Font De Gaume Mağarası.....	29
2.4. Chauvet Mağarası.....	33
2.4.1. Brunel Odası (Salle Brunel).....	35
2.4.2. Brunel Odası Ayı Girintisi	36
2.4.3. Kaktüs Galerisi.....	37
2.4.4. Kırmızı Paneller Galerisi.....	38
2.4.5. Hillaire Odası.....	40
2.4.6. Kafatası Odası.....	43
2.4.7. Mageloceros Galerisi	44
2.4.8. Son Oda (Salle du Fond)	45
2.5. Pech Merle Mağarası.....	49
2.6. Niaux Mağarası.....	54
2.7. Trois Freres Mağarası.....	59
3. BÖLÜM: MAĞARA RESİMLERİNDEN İLHAM ALAN GÜNÜMÜZ SERAMİK SANATÇILARI.....	63
3.1. Ule EWELT.....	63
3.2. Pierre GEOUVRIER.....	65
3.3. Laura ROSE.....	67
4. BÖLÜM: YÜKSEK LİSANS ÇALIŞMA RAPORU KAPSAMINDA YAPILMIŞ KİŞİSEL UYGULAMALAR.....	68
4.1. Seçilen Mağara Resimlerinin Kişisel İfadeler Katılarak Üç Boyutlu Yorumlanması.....	68
4.2. Mağara Resimlerinden Esinlenerek Yapılmış Özgün ve Özgür Yorumlar.....	83

SONUÇ.....	97
KAYNAKÇA.....	99
YAYIMLAMA VE FİKRÎ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI.....	101
ETİK BEYANI	102
YÜKSEK LİSANS/SANATTA YETERLİK/DOKTORA TEZİ/SANAT ÇALIŞMASI RAPORU ORJİNALLİK RAPORU.....	103

GÖRSELLER DİZİNİ

Görsel 1. Niaux mağarasındaki at resmi ve sonradan yapılmış grafitiler (https://www.bradshawfoundation.com/niaux/ , 18.03.2024).....	2
Görsel 2. Lascaux Mağarası, sıklıkla resmedilen at, yaban sığırları (aurochs) (https://canadianart.ca/reviews/lascaux/ , 18.03.2024).....	4
Görsel 3. Freres Trois Mağarası, mamut, birbirleri ile mücadele eden bizonlar, ren geyiği ve erkek cinsel organı kazımaları (https://www.donsmaps.com/troisfreres.html , 19.03.2024).....	5
Görsel 4. Chauvet Mağarası, aslanların av sahnesi (https://www.worldhistory.org/image/6351/panel-of-the-lions-chauvet-cave-replica/ , 19.04.2024).....	6
Görsel 5. Cosquer Mağarası, insan elleriyle oyulmuş ve daha sonra renklendirilmiş at paneli (The Cave Paintings of the Cosquer Cave in France (bradshawfoundation.com), 19.03.2024).....	7
Görsel 6. Drakenberg dağlarında bulunun havada süzülen hayvanlar San halkı çizimi(https://www.bradshawfoundation.com/rockartnetwork/survey_of_the_rock_a rt in the natal drakensberg.php , 20.03.2024).....	9
Görsel 7. Altamira mağarası, tavanında bulunun hayvan resimleri (https://www.bradshawfoundation.com/spain/altamira/index.php , (20.03.2024.)....	10
Görsel 8. Altamira mağarası, tavanında bulunan resimlerde bozulma ve solmalar (https://www.biospheresustainable.com/en/blog/41/the-history-of-altamira-do- visits-affect-the-deterioration-of-the-cave-paintings , (20.03.2024).....	11
Görsel 9. Mağara çıkıntıları kullanılarak çizilmiş bizon figürü (https://www.donsmaps.com/altamirapaintings.html , 21.03.2024).....	11

Görsel 10.	Resimleri renklendirmede kullanılan püskürtme yöntemi (https://www.donsmaps.com/altamirapaintings.html , 21.03.2024).....	12
Görsel 11.	Altamira mağarası tavanı Hanri Breuil çizimi (https://kuchka.org/information-ecology/faculty-imagination/ice-age-cave-art , 21.04.2024).....	13
Görsel 12.	Dişisine böğüren erekte olmuş erkek geyik ve dişi geyik gravürü (https://www.donsmaps.com/altamirapaintings.html ,21.03.2024).....	13
Görsel 13.	Cola de caballo" (At kuyruğu) olarak bilinen galerisinde bulunan tektiformlar, (https://www.donsmaps.com/altamirapaintings.html , 21.03.2024).....	14
Görsel 14.	Altamira mağarasında bulunun maske şeklinde bulunan rölyef (https://www.donsmaps.com/altamirapaintings.html , 21.03.2024).....	14
Görsel 15.	Lascaux'nun girişi, keşif resmi. Okul müdürü leon Laval (en soldaki), Henri Breuil (en sağdaki), mağaray keşif eden dört çocuktan ikisi, Marcel Raivat (soldan ikinci), Jacques Marsal'da (sağdan ikincisi (https://archeologie.culture.gouv.fr/lascaux/en/discovery-0 , 21.03.2024).....	15
Görsel 16.	Lascaux mağarası küçük altar frizi (https://www.bradshawfoundation.com/lascaux/ , 21.03.2024).....	16
Görsel 17.	Lascaux mağarası, Boğalar Salonu, çarpık perspektif ile çizilmiş figürler (https://www.pinterest.com/pin/345792077639860375/ , 21.03.2024).....	17
Görsel 18.	Lascaux mağarasına özgü kulak stili (https://en.wikipedia.org/wiki/Lascaux , 21.03.2024).....	17
Görsel 19.	Lascaux'da kalın boyunlu, yuvarlak karınlı, bacaları ince, küçük kafalı at çizimleri (https://www.donsmaps.com/lascaux.html , 21.03.2024).....	18
Görsel 20.	Lascaux mağarası Boğalar Salonu (https://www.dailyartmagazine.com/lascaux-cave-2/ , 22.03.2024).....	19

Görsel 21.	Boğalar Salonu, atlar, geyikler ve büyük boğa ve yanında bulunan semboller (https://www.donsmaps.com/lascaux.html , 22.03.2024).....	20
Görsel 22.	aurohcs'un gövdesine bulunan ayı resmi (https://thomasquettler.files.wordpress.com/2017/01/lascaux-bear-bulls.jpg).....	20
Görsel 23.	Boğalar Salonun sol kısmı, Eksen Galerisinin başlangıcı (https://www.thoughtco.com/lascaux-cave-170323 , 22.03.2024).....	21
Görsel 24.	Eksen Galerisi kükreyen Megaleceros çizimi (https://www.thoughtco.com/lascaux-cave-170323 , 22.03.2024).....	21
Görsel 25.	Eksen Galerisi'nin tavanı havada süzülen inek ve at çizimleri(https://www.nationalgeographic.com/photo-of-the-day/photo/lascaux-cave-painting-france , 22.03.2024).....	22
Görsel 26.	Düşen inek ve kafes sembolü çizimi, Eksen Galerisi https://www.cavescript.org/research/astronomy-at-lascaux/axial-gallery-falling-cow/ , 22.03.2024.....	23
Görsel 27.	Püskürtme yöntemi ile çizilmiş ibexler, Eksen Galerisi (https://www.donsmaps.com/lascaux.html , 22.03.2024).....	23
Görsel 28.	Düşen at çizimi Eksen Galerisi (https://www.donsmaps.com/lascaux.html , 22.03.2023).....	24
Görsel 29.	Yaralı bizon, adam ve gergedan çizimi (https://www.donsmaps.com/lascaux.html , 22.03.2024).....	25
Görsel 30.	Birbirine çapraz duran iki bizon sahnesi (https://www.wsj.com/articles/SB10001424127887324103504578372341239195044 , 23.03.2024).....	26
Görsel 31.	Nef'te bulunan büyük siyah inek resmi (https://www.donsmaps.com/lascaux.html , 23.03.2024).....	27

Görsel 32. Yüzen geyikler sahnesi (https://www.josetteking.com/blog/paintings-of-lascaux/ , 23.03.2024)	27
Görsel 33. Kedigiller Çıkmazına ait bir gravür çizimi, çizimde kan kusan aslan ve yaralı aslanlar bulunmaktadır. Aslanlar mızrak benzeri oklar ile yaralanmış. Resimde at, bizon geyik çizimleri de bulunmaktadır. (https://www.donsmaps.com/lascaux.html , 23.03.2024).....	28
Görsel 34. Henri Breuil tarafından çizilmiş üst üste bindirilmiş bizon, mamut, atlar (https://www.donsmaps.com/fontdegaume.html , 23.03.2024).....	29
Görsel 35. Dişisini yaşayan erkek ren geyiği üsteki Henri Breuil'e ait çizim alttaki mağara bulunan orijinal resim (https://richardnilsen.com/2014/01/02/cave-paintings-part-1/ , 23.03.2024).....	30
Görsel 36. Bizon Dolabı adlı oda, havada süzülen bizon çizimleri (https://www.donsmaps.com/fontdegaume.html , 23.03.2024).....	31
Görsel 37. Hanri Breuil tarafından çizilmiş, yünlü gergedan çizimi (https://www.donsmaps.com/fontdegaume.html , 23.03.2024).....	31
Görsel 38. Font de Gaume mağarasında çizilmiş olan kurt, Henri Breuil çizimi (https://www.donsmaps.com/fontdegaume.html , 23.03.2024).....	32
Görsel 39. Font de Gaume'ye özgü çift hörgüçlü bizon çizimi (https://www.donsmaps.com/fontdegaume.html , 23.03.2024).....	32
Görsel 40. Ana Galerinde bulunan bizon çizimleri (https://www.donsmaps.com/fontdegaume.html , 23.03.2024).....	33
Görsel 41. Kırmızı lekelerden oluşan bizon figürü, Noktalı hayvan paneli (https://www.donsmaps.com/chauvecave.html , 23.03.2024).....	35
Görsel 42. kutsal kalp paneli, sağ tarafta kutsal kalp bulunmaktadır. (https://www.donsmaps.com/chauvecave.html , 24.03.2024).....	36

Görsel 43:	Ayı girintisinde bulunan üç ayı paneli (https://www.donsmaps.com/chaufetcave.html , 24.03.2024).....	37
Görsel 44.	Kaktüs Galerisindeki asma kayanın üzerindeki Kırmızı Mamut. Mağara keşfedilmeye başlandığında görülen ilk hayvan resmiydi. (https://www.donsmaps.com/chaufetcave.html , 24.04.2024).....	38
Görsel 45.	Kırmızı Paneller Galerisinde bulunan sırtlan, leopar çizimi (https://www.donsmaps.com/chaufetcave.html , 24.03.2024).....	38
Görsel 46.	Kırmızı panelde bulunan gergedan, aslan ve semboller. (https://www.donsmaps.com/chaufetcave.html , 24.03.2024).....	39
Görsel 47.	Kırmızı Paneller Galerinde bulunan gergedan frizi (https://www.donsmaps.com/chaufetcave.html , 24.03.2024).....	40
Görsel 48.	Negatif el izi ile üzerine yapılmış mamut silueti (https://www.donsmaps.com/chaufetcave.html , 24.03.2024).....	40
Görsel 49.	Hillaire odasına bulunan oyularak yapılmış baykuş resmi (https://www.donsmaps.com/chaufetcave.html , 24.03.2024).....	41
Görsel 50.	Hillaire Odası, oyulmuş at çizimi (https://www.grottechaufet2ardeche.com/histoire/ , 24.03.2024).....	41
Görsel 51.	Hillaire Odası, Atlar Paneli (sol bölüm), Aslan Yuvası (orta bölüm), Ren Geyiği Paneli (sağ bölüm) (https://journals.openedition.org/palethnologie/865 , 24.03.2024).....	42
Görsel 52.	Ayı kafatası, bir kaya parçasının üzerine belirgin bir özenle yerleştirildi. (https://www.researchgate.net/figure/Cave-bear-skull-in-Skull-Chamber-Chaufet-Cave-c-Jean-Michel-Geneste_fig1_273293661 , 24.03.2024)	43

Görsel 53. Kafatası Odası'nın duvarında bulunan misk öküzü çizimi Paleolitik sanatta görünen nadir çizimlerden. (https://www.donsmaps.com/chauvetcave.html , 24.03.2024).....	44
Görsel 54. Megaleceros Galerisi, gergedan ve Megaleceros çizimi (https://www.donsmaps.com/chauvetcave.html , 24.03.2024).....	44
Görsel 55: Son Odada bulunan büyük panel (https://www.sud-ardeche-tourisme.com/en/discover/unaffected-by-time/a-home-of-culture/584790_grotte-chauvet-2-ardeche/ , 24.03.2024).....	45
Görsel 56. Son Oda, parıltılı gözlerle avlanan aslanlar (https://www.donsmaps.com/chauvetcave.html , 24.03.2024).....	46
Görsel 57. Son Odada bulunan gergedan çizimleri (https://lecaillouauxhiboux.fr/article/la-caverne-du-pont-d-arc-un-merveilleux-voyage-dans-le-temps#google_vignette , 24.03.2024).....	46
Görsel 58. Konik kaya üzerinde aslan, vulva ve bizon başlı şaman, resmin sol kısmında bir bizon ve yaralı gergedan, onların altında iki aslan ve ortada arka kısımda da aslan çizimleri bulunmaktadır. (https://books.openedition.org/editionsmsmh/50090 , 24.03.2024).....	47
Görsel 59. Konik kaya üzerine çizili aslan, bu açıda duran bir aslandan esinlenerek çizilmiş olabilir. (https://www.temsil.org/redpill-maskulenite-ve-feminizm/ , 24.03.2024).....	48
Görsel 60. Konik kayanın üzerindeki resme bu açıdan bakıldığında ise bekli de sonradan eklenen bir bizon değil de büyücü şaman olduğu düşünülmektedir. (https://www.lightzoomlumiere.fr/realisation/caverne-du-pont-d-arc-en-lumiere-par-ponctuelle-ardeche/#google_vignette , 24.03.2024).....	48

Görsel	61.	Mağarada bulunan çocuk ayak izleri (https://donsmaps.com/pechmerle.html , 25.03.2024).....	49
Görsel	62.	Pech Merle'nin ünlü Benekli Atlar paneli (https://www.cahorsvalleedulot.com/en/patrimoine/grotte-du-pech-merle/ , 25.03.2024).....	50
Görsel	63.	Günümüzde yaşayan Appaloosa atı (https://blog.canvaspersonalized.com/appaloosa-horse/ , 25.03.2024).....	51
Görsel	64.	Pech Merle'deki mamutları, bizonları, yaban öküzlerini, atları ve kırmızı noktaları gösteren siyah friz (https://www.cahorsvalleedulot.com/en/explorer/visitez-la-vallee-du-lot/plongez-dans-la-prehistoire/la-grotte-de-pech-merle/ , 25.03.2024).....	51
Görsel	65.	Aşı boyası ile çizilmiş yaralı adam sahnesi (https://donsmaps.com/pechmerle.html , 25.3.2024).....	52
Görsel	66.	Kadınlar paneli, dişi bizon ve mamut çizimleri (https://donsmaps.com/pechmerle.html , 26.03.2024).....	53
Görsel	67.	Mağarada bulunan bizon ve kadın çizimlerinin benzerliği (https://donsmaps.com/pechmerle.html , 26.03.2024).....	53
Görsel	68.	Niaux mağarası, Giriş Galerisinde bulunan semboller daha sonradan ziyaretçiler tarafından kazınan latin harfleri (https://www.researchgate.net/figure/Signs-panel-dots-lines-and-claviforms-on-Diedre-de-Niaux-photo-E-DAbbadie_fig1_290973654 , 26.03.2024).....	54
Görsel	69.	Salon Noir'de bulunan bizon çizimleri ve bizonların üstüne çizilmiş ok işaretleri (https://www.donsmaps.com/niauxgalleries.html , 26.03.2024).....	55
Görsel	70.	Salon Noir'de bulunan dış hatları ile kazınmış somon balığı gravürü (https://www.donsmaps.com/niauxgalleries.html , 26.03.2024).....	56

- Görsel 71.** Salon Noir'de çizilmiş olan geyik, aslan, atlar ve bizonlardan oluşan panel. (<https://www.donsmaps.com/niauxgalleries.html>, 26.03.2024).....56
- Görsel 72.** Niaux mağarasında diğer mağaralara oranla daha fazla ibex resmi bulunmaktadır. Oranlar mükemmel ve güzel desenli kürkü, iyi çizilmiş kafası ve kulakları ve muhteşem boynuzlar ile mağarada bulunan iyi bir örnektir. (<https://books.openedition.org/pup/59965>, 26.03.2024).....57
- Görsel 73.** Salon Noir'de bulunan başka bir panel, bizonlar ve ibexler oluşan panelde sağ alt taraftak mızrak bulunan ibex çizimi vardır. (<https://www.donsmaps.com/niauxgalleries.html>, 26.03.2024).....57
- Görsel 74.** Salon Noir'de bulunan güçlü büyük boynuzlara sahip bir ibex resmi (<https://books.openedition.org/pup/59965>, 26.03.2024).....58
- Görsel 75.** Mağara'nın Réseau René Clastres'teki bölümünde bulunan bir gelincik taslağı. Gelincik tasvirleri kaya sanatında oldukça nadirdir (<https://www.donsmaps.com/niauxgalleries.html>, 26.03.2024).....58
- Görsel 76.** Le Tuc d'Audoubert'de kilden şekillendirilmiş iki adet bizon heykeli (<https://www.bradshawfoundation.com/sculpture/tuc-d-audoubert.php>, 26.03.2024).....59
- Görsel 77.** Trois Freres mağarasında bulunan gravürler (<https://books.openedition.org/pup/55100>, 26.03.2024).....60
- Görsel 78.** Trois Freres'de bulunan karmaşık gravür, hayvanlar üstü üste çizilmiş, resimde bir tür kargaşa hakim, orta kısımda flüt çalan bizon kafalı şaman bulunmaktadır. (<https://www.donsmaps.com/troisfreres.html>, 26.03.2024).....61
- Görsel 79.** Mağara bulunan büyücü çizimi, büyücü bir çeşit geyik boynuzlarına sahip, kulakları tetikte beklercesine dik bir biçimde, elleri de içe bükük korkmuş ya

da ürkek muhtemelen, kuyruğu ata benziyor, insan bacaklarına sahip, penisi de belirgin bir şekilde çizilmiştir.

(<https://www.facebook.com/1781681208763907/photos/a.1803815033217191/2135660350032656/?type=3>, 26.03.2024).....62

Görsel 80. Mağara duvarına oyulmuş baykuş gravürleri
(<https://www.pinterest.com/pin/481674122640450269/>, 26.03.2024).....62

Görsel 81. Mamut Üç Parçalı seramik: 95 x 123 x 45 cm
(<https://www.nousartgallery.it/profile/u-le-ewelt/>, 06.04.2024).....63

Görsel 82. Dişi aslan seramik: 39 x 58 x 20 cm
(<https://www.nousartgallery.it/profile/u-le-ewelt/>, 06.04.2024).....64

Görsel 83. Kızgın ayı (<https://www.keramik-u-leewelt.de/portfolio.html>, 07.06.2024).....64

Görsel 84. Antiloplar (<https://www.keramik-u-leewelt.de/portfolio.html>, 07.06.2024).....64

Görsel 85. Mammouth Et Son Engobe
<https://www.instagram.com/pierregenouvrier/reels/?locale=gb&hl=am-et>
(22.07.2024).....65

Görsel 86. 6 Ren Geyiği Sürüsü
<https://www.instagram.com/pierregenouvrier/reels/?locale=gb&hl=am-et>
(22.07.2024).....65

Görsel 87. Troupe de Mammouths,
<https://www.instagram.com/pierregenouvrier/reels/?locale=gb&hl=am-et>
(22.07.2024).....66

<https://www.instagram.com/pierregenouvrier/reels/?locale=gb&hl=am-et>

(22.07.2024).....66

Görsel 89. At ve Yaban Öküzü duvar resmi vazo <https://caveartpottery.com/cave-art-images/aurochs/>, (22.07.2024).....67

Görsel 90. Lascaux Gebe Atları Kase <https://caveartpottery.com/cave-art-images/horses/>, (22.07.2024).....67

Görsel 91. Bünyamin Han Dursun. Font de Gaume'nun Aşıkları. 40x8x16 cm. (Elle Şekillendirme, 1040°C) 2024. Kişisel Arşiv.....68

Görsel 92. Bünyamin Han Dursun. Font de Gaume'nun Aşıkları. 2024 Kişisel Arşiv.....69

Görsel 93. Bünyamin Han Dursun. Megaloceros. 35x24x17 cm. (Elle Şekillendirme, 1040°C) 2024. Kişisel Arşiv.....70

Görsel 94. Bünyamin Han Dursun. Megaloceros. 2024. Gölge çekim Kişisel Arşiv.....71

Görsel 95. Bünyamin Han Dursun. Göç. 44x25x17 cm. (Elle Şekillendirme, 1050°C) 2024 Kişisel Arşiv.....72

Görsel 96. Bünyamin Han Dursun. Guards of Lascaux. 35x20x14 cm. (Elle Şekillendirme, 1050°C) 2024. Kişisel Arşiv.....73

Görsel 97. Bünyamin Han Dursun. Chauvet Bears. 35x30x13 cm. (Elle Şekillendirme, 1040°C) 2024. Kişisel Arşiv.....74

Görsel 98. Bünyamin Han Dursun. Pech Merle Horses. 23x17x13 cm. (Elle Şekillendirme, 1040°C) 2024. Kişisel Arşiv.....75

Görsel 99. Bünyamin Han Dursun. Prayer in Altamira. 65x65x8 cm. (Elle Şekillendirme, 1040°C) 2024. Kişisel Arşiv.....76

Görsel 100. Prayer in Altamira figürlerini çözümlemek için yapılan sulu boya etütleri	
Kişisel Arşiv.....	77
Görsel 101. Bünyamin Han Dursun. The Falling Horses of Lascaux. 61x45x57 cm.	
(Elle Şekillendirme, 1040°C) 2024. Kişisel Arşiv.....	78
Görsel 102. Bünyamin Han Dursun. Emigration in Lascaux. 150x57x16 cm. (Elle	
Şekillendirme, 1040°C) 2024. Kişisel Arşiv	79
Görsel 103. Bünyamin Han Dursun. Wizard, Lion and Vulva. 35x45x9 cm. (Elle	
Şekillendirme, 1040°C) 2024. Kişisel Arşiv.....	80
Görsel 104. Bünyamin Han Dursun. Wounded Man and bison. 35x45x2,5 cm. (Elle	
Şekillendirme, 1080°C) 2024. Kişisel Arşiv.....	81
Görsel 105. Bünyamin Han Dursun. Chauvet Horses and Aurochs. 41x45x2,5 cm.	
(Elle Şekillendirme, 1040°C) 2024. Kişisel Arşiv.....	82
Görsel 106. Bünyamin Han Dursun. Gaint Eland. 33x15x20cm (Elle Şekillendirme,	
Odun Pişirimi 1320°C) 2022 Pişirim Teknikleri Dersi. Atölye Hocası Emre Feyzoğlu.	
Kişisel Arşiv.....	83
Görsel 107. Bünyamin Han Dursun. Chauvet Lion. 27x17x7 cm. (Elle Şekillendirme,	
Sagar Pişirimi 1040°C) 2023 Pişirim Teknikleri Dersi. Atölye Hocası Mutlu Başkaya.	
Kişisel Arşiv.....	84
Görsel 108. Bünyamin Han Dursun. Deer Man. 18x13x46 cm. (Elle Şekillendirme,	
1040°C) 2024. Kişisel Arşiv.....	85
Görsel 109. Bünyamin Han Dursun. Moose. 15x11x9 cm. (Elle Şekillendirme, Sagar	
Pişirimi 1040°C) 2023, Pişirim Teknikleri Dersi. Atölye Hocası Mutlu Başkaya Kişisel	
Arşiv.....	86
Görsel 110. Bünyamin Han Dursun. Golden Bighorn. 14x8x12 cm. (Elle	
Şekillendirme, Lüster Pişirimi 1080°C). 2022, Pişirim Teknikleri Dersi. Atölye Hocası	
Mutlu Başkaya. Kişisel Arşiv.....	87

Görsel 111. Bünyamin Han Dursun. Rainbow Bull. 13x8x11 cm. (Elle Şekillendirme, Copper Mate Pişirimi 1060°C) 2022, Pişirim Teknikleri Dersi. Atölye Hocası Mutlu Başkaya. Kişisel Arşiv.....	88
Görsel 112. Bünyamin Han Dursun. Golden Bull. 15x13x11 cm. (Elle Şekillendirme, Lüster Pişirimi 1080°C) 2022, Pişirim Teknikleri Dersi. Atölye Hocası Mutlu Başkaya. Kişisel Arşiv.....	89
Görsel 113. Bünyamin Han Dursun. Dark Bull. 12x8x8 cm. (Elle Şekillendirme, Raku Pişirimi 1060°C) 2023, Pişirim Teknikleri Dersi. Atölye Hocası Mutlu Başkaya. Kişisel Arşiv.....	90
Görsel 114. Bünyamin Han Dursun. Golden Gazelle. 22x10x13 cm. (Elle Şekillendirme, Lüster Pişirimi 1080°C). 2022, Pişirim Teknikleri Dersi. Atölye Hocası Mutlu Başkaya. Kişisel Arşiv.....	91
Görsel 115. Bünyamin Han Dursun. Deer. 13x8x6 cm. (Elle Şekillendirme, Sagar Pişirimi 1040°C), 2023, Pişirim Teknikleri Dersi. Atölye Hocası Mutlu Başkaya. Kişisel Arşiv.....	92
Görsel 116. Bünyamin Han Dursun. Red Bull 12x7x8 cm. (Elle Şekillendirme, Lüster Pişirimi 1080°C) 2022, Pişirim Teknikleri Dersi. Atölye Hocası Emre Feyzoğlu. Kişisel Arşiv.....	93
Görsel 117. Bünyamin Han Dursun. White Deer and Bones. 46x20x22 cm 2023 (Elle Şekillendirme, 1080°C) 2022, Atölye Hocası Mutlu Başkaya. Kişisel Arşiv.....	94
Görsel 118. Bünyamin Han Dursun. Tauri. 73x119 cm. 2022 (Elle Şekillendirme, Şamot Kili, 1100°C) 2022. Kişisel Arşiv.....	95
Görsel 119. Cumhurbaşkanlığı Orkestrası binası ve Tauri çalışması. 2022 Kişisel Arşiv.....	95

Görsel 120. Tauri çalışması, boğaların yakından çekimi. 2022. Kişisel Arşiv.....96

GİRİŞ

Tarih boyunca insanın hayvanlarla olan iletişimi, sanatın erken dönemlerinde de yerini almıştır. Mağara resimleri, insanlığın tarihsel sürecine ve sanata ışık tutan önemli belgeler arasında yer alır. Paleolitik Dönem Orta Avrupa'sında yaşayan insanlar, gündelik hayatlarında karşılaştıkları hayvanları mağara duvarlarına çizmişlerdir. Bu resimler, Avrupa'nın yok olmuş ekolojisi hakkında da kanıtlar sunar.

Tarih öncesi mağara dönemi insanları toplayıcılıkla geçinirken, buzul çağına başlamasıyla birlikte bitkilerin azalması yiyecek seçeneklerini kısıtlamıştır. Yeni besin kaynağı arayan mağara insanları, hayvanları avlayarak etleriyle beslenmeye başlamışlardır. Avladıkları hayvanların gücünden etkilenen mağara insanları, bu hayvanların resimlerini mağara duvarlarına çizmişlerdir. Resimlerde genellikle hayvanların ölü hallerini, doğal hayattaki sürü yaşantılarını ve av sahnelerini betimlemişlerdir. Bu resimlerin tam olarak ne amaçla yapıldığı bilinmemekle birlikte, şimdiye kadar yapılan araştırmalar çizimlerin ayin, büyü ve dini ritüeller için yapıldığını göstermektedir. Detaylı incelendiğinde ise, çizimlerin sadece ayin, büyü ve ritüel amaçlı olmadığı; av hayvanlarını tanıma, çizimler üzerinden av stratejisi geliştirme veya hayvanların göç ve üreme dönemlerini takip etme amaçlı da yapılmış olabileceği düşünülmektedir.

Mağara duvarlarına genellikle bizon, at, yaban domuzu, tüylü mamut, mağara aslanı, mağara ayısı, ibex, tüylü gergedan, ren geyiği, aurochs (yaban öküzü) ve megaloceros (İrlanda geyiği) gibi hayvanlar çizilmiştir. Çok nadir rastlanan resimler arasında baykuş, balık, böcek ve kuş türleri bulunur. Mağara resimlerinde hayvanlar dışında el izleri, semboller, çizgiler, zoomorfik figürler ve insan çizimleri de yer almaktadır. Mağara resimleri yakından incelendiğinde, son derece iyi anatomik detaylarla çizilmiş olup, hayvanlar sadece ana hatları ve silüetleriyle betimlenmiştir. Genellikle siyah, kahverengi, turuncu ve kırmızı renkler kullanılmıştır. Bazı duvar resimlerinde taş ve kazıyıcı aletlerle duvar oyulmuştur. Mağara insanları, hayvanların dış görünüşünü daha iyi belirtmek için duvardaki kıvrımları ve çıkıntıları kullanarak çizmiştir. Bu da Paleolitik dönemdeki resimlerde üç boyutlu figürlerin arayışını göstermektedir.

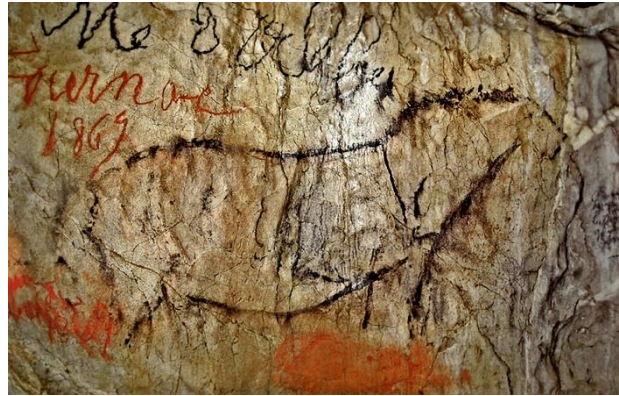
Bu tez kapsamında, Paleolitik dönem mağara resimlerindeki iki boyutlu hayvan figürlerinin detaylı bir biçimde incelenmesi ve ardından bu hayvan sahnelerinin seramik yüzeylerde üç boyutlu formlar halinde yorumlanması amaçlanmıştır.

1. BÖLÜM: PALEOLİTİK DÖNEM ORTA AVRUPA MAĞARA RESİMLERİ

1.1. Mağaraların Keşfi ve Tarihsel Süreci

Mağara çizimleri, M.Ö. 36.500 – M.Ö. 13.000 yılları arasında üst Paleolitik dönemde (buz devri) mağaralarında yapılan resimler ve kazımalardır. Bu döneme ait resimler, tarih öncesi insanların yaşamlarına ve sanatsal ifadelerine dair önemli belgeler olarak kabul edilir. İlk kez Güney Fransa'daki Vezere Nehri vadisinde keşfedilen bu resimler, insanlık tarihinde sanatın erken evrelerine ışık tutar. Mağara resimlerinin tam olarak ne amaçla ve hangi topluluklar tarafından yapıldığı konusunda kesin bilgiler bulunmamaktadır.

1458'de Callixtus'un kuzeyinde yüksek kesimlerde yaşanan halk, Versinyalı Papa III tarafından at resimli mağara ayin düzenlemekle suçlu bulundu. Rouffinac'ın tavanında gösterişli resimler bulunan mağarada, çok sayıda duvar yazıları yer almaktadır. Bu yazılar genellikle 18. Yüzyıldan kalma olup, aralarında bir rahibin çizdiği haç işareti de bulunmaktadır. Vezere vadisinde bulunan ve önemli bir mağara olan Niaux'da da yıllar içinde gelen ziyaretçileri kendi isimlerini yazmaları ve boyamaları sonucunda sayısız duvar yazısı ortaya çıkmıştır. 1660 yılında mağarayı ziyaret eden bir kişi "Ruben De La Vialle" ismini yazmıştır. 1864 yılında Da Le Vialle'nin ziyaretinden 200 yıl sonra, tarih öncesi araştırmacısı olan Felix Garrigou defterine "duvarda resimler var ne anlama geliyor" notunu almıştır (Curtis, 2017;63, 64).

Görsel 1: Niaux mağarasındaki at resmi ve sonradan yapılmış grafitiler
(<https://www.bradshawfoundation.com/niaux/>, 18.03.2024)

İlk olarak İspanyol bilim adamı ve aristokrat Marcelino Sanz De Sautuola, tavanında bizon, geyik, yaban domuzu resimleri bulunan Altamira Mağarası'nı keşfetmesiyle tanınır

Sautuola, mağara resimlerinin tarih öncesi insanlar tarafından yapıldığını ilk defa belirten kişidir. Daha sonra bu keşfi üzerinden bir kitapçık yayımlamış ve birkaç yıl sonra Lizbon'da düzenlenen Uluslararası Tarih Öncesi Arkeoloji ve Antropoloji Kongresi'nde sunum yapmıştır. Ancak sunum sırasında Emile Cartailhac salondan ayrılmıştır. Cartailhac, ayrıldıktan sonra; Sautuola'ya yönelik olarak mağara resimlerinin evrime saldırı amacı güden bir komplo veya resimlerin Sautuola tarafından yapıldığı iddialarında bulunmuştur. Bu olayın ardından İspanya ve Fransa'da Altamira ve Sautuola hakkında alaylı makaleler yayımlamıştır. Bu makalelerden biri, Cartailhac'ın 1886 yılında yayımlanan "The Prehistoric Ages in Spain and Portugal" adlı yazısıdır (Curtis, 2017; 69, 70).

Yıllar geçtikçe yeni mağaralar keşfedilir ve yeni kanıtlar ortaya çıkmaktadır. Emile Cartailhac'ı etkileyen şey, bu dönemde ortaya çıkan çok sayıda kanıttır. 1901 yılında bir öğretmen Found de Gaume ve Les Combarelles mağaralarını keşfetti, Cartailhac, hem bu iki mağarayı hem de La Mouthe ve Pain non Pair isimli mağaraları ziyarette etti ve yaptığı büyük hataları fark etmiştir. 1902 yılında bu hataları üzerine bir makale yazmıştır.

Fransa da tarih öncesi üzerine önde gelen bir yayın olan K'Anthropologie'de yayımladığı bir makalede pişmanlığını herkesin önünde dile getirdi. Cartailhac makalesine tuhaf bir başlık attı: "Les Cavernes Ornees de Dessins. La Grotte d'Altamira, Espagne. 'Mea Culpa' d'un Sceptique" (Mağaradaki Süslü Çizimler. Altamira Mağarası, İspanya. 'Benim hatam' Bir şüpheli) (Curtis, 2017; 74).

Emile Cartailhac kaybettiği yirmi yılı telafi etmek için mağaraları incelemeye başlamıştır. Tarih öncesi araştırmaların önde gelen isimlerinden ve "tarih öncesi papası" lakabıyla tanınan Henri Breuil ile bir araya gelerek Altamira'yı incelemişler. Breuil, hayatı boyunca mağaralara ilgi duyan ve inceleyen bir uzmandı. Bu araştırmalar sonucunda birçok mağara gün yüzüne çıkmıştır.

1.2. Mağara Sanatında Kullanılan Hayvan Figürleri

Paleolitik dönem mağara sanatıyla uğraşan insanlar, duvarlara çizim yaparken oldukça dikkatli davrandıkları incelenmiştir. Mağara duvarlarında sıklıkla at, bizon, yaban sığırı gibi hayvanları resmedilirken, nispeten daha az olarak mamut, ren geyiği, dağ keçileri, ayılar, megaloceros, mağara aslanı, baykuş gibi diğer hayvanlara da yer verilmiştir. Bunun yanı sıra insan vulvaları, erekte olmuş erkek figürleri, insan hayvan karışımı (melezler), şaman figürleri ve nadiren yaralı insan tasvirleri de mağara duvarlarında görülmektedir.

Resmedilmeyen canlılar arasında 20.000 yıllık katı bir gelenek var, somon balığı gibi, fazla tüketilmesine rağmen az resmedilmiştir, böcekler de birkaç istisna dışında genellikle resimlerde yer almamıştır. Ren geyiği sürüleri üzerinde uçuşan sivri sinekler gibi detaylar da genellikle resmedilmeyen unsurlar arasında sayılabilir. Kemirgenler ve sürüngenler de resimlerde çok rastlanmaz, az sayıda kuş örnekleri bulunmaktadır. Mağaralar da çok sık rastlanan yarasaları da resimlerde görmemekteyiz. Ayrıca sırtlan gibi birçok memelide resimlerde yer almamıştır. Mağara resimlerinde genellikle at, bizon ve yaban sığırı gibi avlanabilir hayvanlar tercih edilmiştir. Mağara insanları bu çizimleri zoolojik veri toplamak veya ansiklopedi oluşturmak amacıyla yapmamışlardır.

Görsel 2: Lascaux Mağarası, sıklıkla resmedilen at, yaban sığırları (aurochs)
(<https://canadianart.ca/reviews/lascaux/>, 18.03.2024)

Mağara insanları genellikle resimlerinde sadece beslendikleri hayvanları seçerek sınırlı kalmamışlardır; aksi halde balıklar ve ren geyikleri gibi diğer canlılara daha sık rastlanabilirdi. Bu çizimlerin estetik, mitolojik veya ritüel amaçlı olduğu düşünülmektedir.

Mağara resimlerindeki sahneler manzara amaçlı da çizilmemiştir. Resimlerde dağ, çiçek, bulut, ağaç veya su birikintisi yer almaz. Hayvanlar havada süzülürcesine ya koşuyor ya da boşlukta hareketsiz duruyor, besleniyor veya birbirleriyle mücadele ediyor gibi resmedilmiştir. Resimlerde hayvanların doğal hayatları betimlenmiştir. Çiftleşmek için böğüren geyikler, birbirleriyle mücadele eden bizonlar, av izi süren aslanlar, göç eden hayvan sürüleri, çok nadir olarak Font De Gaume mağarasında dişisini yalayan ren geyiği, Lascaux mağarasında mızraklı bizon ve kuş kafalı ölü adam (şaman) gibi örnekler bulunmaktadır. Her resmin kendine özgü bir hikayesi veya bir miti olduğu düşünülmektedir. Resimler farklı yıllarda farklı amaçlarla yapılmış olabilir.

Mağara resimlerinde cinsel ilişkiye ve çiftleşmeye dair hiçbir tasvir bulunmamaktadır. Ancak erekte cinsel organlar, vulvalar, hamile kadın gibi bazı imgeler mevcuttur. Doğum sahnesi veya hayvan yavrularına dair çok nadir örnekler görülmektedir.

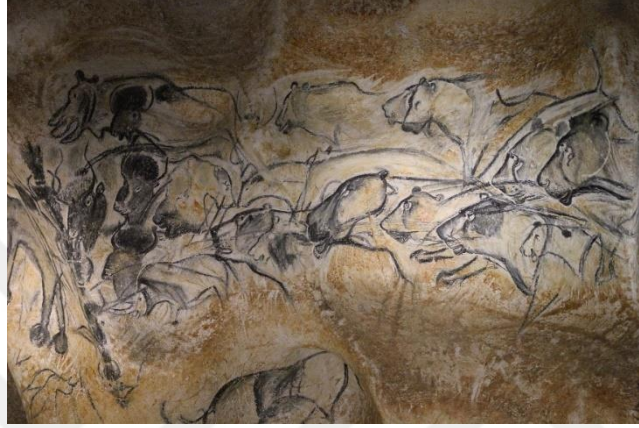
Görsel 3: Freres Trois Mağarası, Mamut, birbirleri ile mücadele eden bizonlar, ren geyiği ve erkek cinsel organı kazımları

(<https://www.donsmaps.com/troisfreres.html>, 19.03.2024)

1.3. Avcıların Mağara Resimlerindeki Etkisi

Geniş alanlara yayılmış buzul çağı insanları sadece Güney Fransa ve Kuzey İspanya bölgelerinde resimler yapmıştır. Rusya bozkırlarında mağaralar bulunmadığı için resim yapılmamıştır. Almanya'daki mağaraları keşfetmişler fakat o mağara duvarlarına da resimler çizilmemiştir (Curtis, 2017; 26)

Mağara resimlerinin duvarlara ilk olarak avcılar tarafından yapıldığı düşünülmektedir. Avcılar avlarını iyi tanıyor ve avladıkları hayvanları yakından inceliyor olmalıydılar. Dev mamutlar, büyük gergedanlar, iri bizonlar, kızgın yaban sığırları, büyük güçlü geyikler, ayı, leopar, mağara aslanı gibi vahşi ve tehlikeli hayvanlarla bir arada yaşayıp, onların yaşantılarını izlediler ve natüralist sanatlarında bu dinamizmi kullanmışlardır.

Görsel 4: Chauvet Mağarası, aslanların av sahnesi
(<https://www.worldhistory.org/image/6351/panel-of-the-lions-chauvet-cave-replica/>, 19.04.2024)

Mağara resimlerine bakıldığında güçlü, genç ve yetişkin hayvanların kullanıldığı görülmektedir. Mağara insanlarının sıkça bu hayvanlar ile karşı karşıya kaldığı düşünülmektedir.

Bu bilgi de yalnızca büyük bir avcının yaşamı içerisinde edindiği günlük tecrübelerden kaynaklı olabilir; büyük bir avcılık faaliyetinin olmadığı yerde natüralist duvar sanatı da yoktur (Curtis, 2017; 100).

1.4. Mağara Resimlerinde Gelişen Teknikler ve Renkler

Mağara insanları mağara resimlerini çizerken genellikle sivri bir alet ile hayvanın dış hatlarını belirler ve daha sonra ise aşı boyası püskürterek veya bazı renkte pigmentler kullanarak resimleri tamamlarlardı. Resimlerde kullanılan renkler sıklıkla siyah (mangan oksit), kırmızı (demir oksit) ham maddeleri su ile karıştırıp (bu genellikle mağaralardaki minerali içeriyordu) kullanmışlardır (Curtis, 2017; 29).

Mağara insanları kırmızı rengi aşı boyası ile elde etmişlerdir, siyah rengi ise yaktıkları ateşin sönmüş kömüründen elde ediyor olmalıydılar. Bu elde edilen boyalar ile mağaralarda uzun süre nerdeyse 40.000 yıllık bozulmamış resimler yapmışlardır.

O zamanın insanları mağara resimlerinde aynı tekniği, biçimi ve amacı kullanmamışlardır. Bazı resimleri incelediğimizde her bir sahnenin farklı amaçla çizilmiş olduğunu görürüz. Bir av sahnesi, bir hayvan sürüsü göçü, çiftleşme çağrısı gibi farklı konulara da yer verilmiştir. Çizim tekniği olarak ise bazı resimlerde; Altamira'da olduğu gibi hayvanlara üç boyut kazandırmak amaçlı olarak kayalardaki kabartıları veya çıkıntıları kullanıyorlardı ya da kendileri sivri bir alet ile duvarları kazıyordu. Bu sayede mağara tavanındaki hayvanlar daha gerçekçi duruyordu, geniş ve güçlü omuzları iyi bir biçimde betimliyorlardı. Çoğu mağarada önce hayvanın ana hattı çizilip daha sonra renklendirmesi yapılmıştır. Cosquer ve bazı mağaralarda ise çizimler elle kazılıp çizilmiştir. Mağara insanları kimi zaman elinde çakmak taşı ile kazımış ve bir hayvan postunu fırça gibi kullanmış ya da püskürtme yöntemi ile renklendirme yaptıkları gözlemlenmiştir.

Görsel 5: Cosquer Mağarası, insan elleriyle oyulmuş ve daha sonra renklendirilmiş at paneli ([The Cave Paintings of the Cosquer Cave in France \(bradshawfoundation.com\)](https://www.bradshawfoundation.com/cosquer/)), 19.03.2024)

Chauvet ve Lascaux gibi mağaralarda ise mağara insanları çizmeden önce ilk başta sanki bir kompozisyon belirlemiş ve o kompozisyona göre çizimleri yapılmıştır. Bazı mağaralarda ise resimler gelişmiş güzel çizilmiş ya da üst üste bindirilmiş gibi durmaktadır.

Mağara resimleri gelişmiş güzel birisi tarafından çizilmiş olmamalıydı. Bu resimler hem beceri hem de teknik bilgi gerektiriyordu. Resimlerin bulunduğu alanda yapılan arkeolojik kazılarda kesici aletler ve müzik için kullanılan düdük benzeri aletler

bulunmuştur. Bu bulgular, mağara dönemi insanların sanatları için özel araçlar kullandıklarını göstermektedir. Muhtemelen bu insanlar, resimlerin önünde dans ediyor, ilahi söylüyor, atalarını anıyor ya da av öncesi veya sonrası için törensel ritüeller yapıyorlardı.

Buzul çağı döneminde hayvanlar insanlardan daha üstün bir yerde tutulmuştur. Hayvanlar daha çok detaylı ve heybetli çizilirken insanlar çöp adam gibi çizilip önemsiz birkaç karalama olarak yapılmıştır. Çok nadir olarak zoomorfik (insan hayvan karışımı) çizimlerde yapılmıştır.

Bazı bilim insanları, bugün Müslüman ülkelerde olduğu kadar diğer ülkelerde de bulunan, sanatta insan şekillendirmenin yer almasına karşı dini ve sosyal bir yasaklama olduğunu ileri sürmektedir (Curtis, 2017;31).

Bu oldukça olası bir senaryo. Mağara insanları, doğada güçlü ve önemli gördükleri hayvanları özellikle resmediyor olabilirlerdi. Örneğin; bizonlar, aurochs (yaban sığırları), atlar, mamutlar, mağara aslanları, ayılar gibi büyük güçlü hayvanlar, insanlar için avcılıkta önemli rol oynuyordu ve bu hayvanlar mağara insanları için hem hayatta kalma hem de kültürel sembolizmde önemli olabilirlerdi. Dolayısıyla, bu hayvanları resmetmek, belki de onlara saygı göstermek ve avlarını anlatmak için bir şekilde bağlantı kurma yöntemi olabilirdi.

Dağ keçisi, geyik türleri, gelincik tarzı kemirgenler ya da doğada açık alanda nadir rastlanan leoparların insanlar ile daha az karşılaştığı düşünülerek resimlerde çok nadir yer aldığı düşünülmektedir.

1.5 Mağara Sanatında Büyücülük ve Totemizm

Mağara resimlerinin tam olarak ne için çizildiği bilinmese de bazı resimlerin ay büyüğü için yapıldığı düşünülmektedir. Resimlerde mızraklar, çok nadirde olsa hayvanların kan kusmalarının betimlenmesi ve Chauvet mağarasında bir kaya üzerinde hayvan kafatası bulunması o dönemde büyüculük ve ritüellerle uğraşıldığını düşündürmektedir.

Bir başka mağaranın duvarlarında bulunan havada süzülen hayvan çizimlerinin, mağara derinliklerine inen şamanlar tarafından çizildiği öne sürülmüştür.

Şamanların, oksijenin az bulunduğu mağara derinliklerine indiklerinde halüsinasyon gördüğü ve daha sonra ise mağara duvarlarına gördükleri halüsinasyonlardaki hayvan figürlerini çizdikleri düşünülmektedir.

1.5.1. Mağara Sanatı ve San Kaya Sanatı

Mağara resimlerinin birçok amaç ile çizildiği düşünülmektedir. Bazı resimlerde av sahneleri için yapıldığı düşünülen çizimler bulunmaktadır. Hayvanlarda ok şeklinde mızraklar, yara benzeri noktalar (delikler) veya kan kusmalarına rastlanmaktadır. James David Lawis- Willams, Güney Afrika'da bulunan Drakenberg Dağlarında yaşayan San halkı tarafından çizilmiş olan kaya sanatı ve Orta Avrupa Mağara resimlerindeki benzerlikleri bulmaya çalışmıştır.

San kabilesi şamanları transa girip sanal halüsinasyonlar görmek için çeşitli danslar, yoğun konsantrasyon, işitsel etkiler, uzun süreli ritmik hareketler ve hiperventilasyonlu (hızlı hızlı ve derin olmayacak biçimde nefes almaya) yaratırlar (Lawis-Willams, 2022; 129).

San kaya sanatında ritüel sonrasında burundan kan gelmesi görülmektedir. San kaya sanatında da havada süzülen hayvanlar görülmektedir. Mağara dönemi insanları da belki de James David Lawis-Willams'ın belirttiği gibi mağaranın derinliklerine gidip oksijenin az olduğu bir alanda bulundukları için halüsinasyon görmüş ve bu halüsinasyonları boşlukta süzülen hayvanları veya baktığımızda anlayamadığımız imgeleri çizmiş olabilecekleri düşünülmüştür.

Görsel 6: Drakenberg dağlarında bulunun havada süzülen hayvanlar San halkı çizimi (https://www.bradshawfoundation.com/rockartnetwork/survey_of_the_rock_art_in_the_natal_drakensberg.php, 20.03.2024)

2. BÖLÜM: SEÇİLEN ORTA AVRUPA MAĞARALARI

2.1. Altamira Mağarası

Altamira mağarası İspanya'nın kuzey bölgesinde Santander yöresinde, Santillana del Mar yakınında yer alan Paleolitik dönem mağarasıdır. 1879'da mağaranın keşfi amatör arkeolog Don Marcelino de Sautuola tarafında gerçekleştirilir. Sautuola mağara araştırmaları yaparken kızı Maria yanından ayrılıp etrafı inceler ve bir anda kafasını kaldırıp “baba bak öküzlere bak” diye seslenir (Curtis, 2017; 66). O an mağaranın ünlü bizonlu tavanı ile karşılaştılar. Mağara tavanında çoğunlukla bizonlar, birkaç at ve yaban domuzu resmedilmiştir. Mağara keşfinden sonra İspanya kralı da ziyarette bulunmuştur.

Görsel 7: Altamira mağarası, tavanında bulunan hayvan resimleri
(<https://www.bradshawfoundation.com/spain/altamira/index.php>, 20.03.2024)

Altamira mağarası 270 metre uzunluğundadır ve bir dizi kıvrımlı geçit ve odadan oluşur. Ana geçidin yüksekliği iki ila altı metre arasında değişir. Mağara tabanındaki arkeolojik kazılarda, yukarı solutrean (yaklaşık 18.500 yıl önce) ve aşağı magdalen (yaklaşık 16.500 ila 14.000 yıl önce) dönemine ait zengin kalıntılar bulundu. Her iki dönem de Paleolitik veya Eski Taş devrine aittir. Yaklaşık 13.000 önce bir kaya düşmesi mağaranın girişini kapattı ve içeriğini nihai keşfine kadar korumuştur (<https://www.donsmaps.com/altamirapaintings.html>, 20.05.2023).

Altamira mağarasındaki resimlerde, siyah, sarı, kırmızı ve kahverengi renkleri kullanılmıştır. Mağara keşfinden sonra iyi korunamaması nedeniyle oksijenli hava

ve mağarada bulunan mineralli suyun tahribatıyla resimlerde bozulmalar meydana geldiği görülmüştür.

Görsel 8: Altamira mağarası, tavanında bulunan resimlerde bozulma ve solmalar (<https://www.biospheresustainable.com/en/blog/41/the-history-of-altamira-do-visits-affect-the-deterioration-of-the-cave-paintings>, 20.03.2024)

Altamira'daki mağara insanları bizonlu tavanın resimlerini yapmak için çıkıntılı kaya yüzeylerini seçmişlerdir. Daha sonra bu çıkıntılara yerleşecek şekilde hayvan figürlerini kazımış ve aşı boyası ile renklendirmeler yapmışlardır.

Görsel 9: Mağara çıkıntıları kullanılarak çizilmiş bizon figürü (<https://www.donsmaps.com/altamirapaintings.html>, 21.03.2024)

Çizim tekniklerine bakıldığında konturların sert bir malzemeye (taş aletler ya da ucu sivriltilmiş hayvan kemikleri) yapılmış olduğu düşünülür. Renklendirme demir oksit, mangan oksit ve kalsiyum karbonat gibi maddelerden elde edilen, kırmızı, siyah ve beyaz

rengin yaygın olarak kullanılması ile yapılmıştır (Antropoloji, İnsanın evrimi, Prof. Dr. Erdal, AÖF yayın No:912, S.110).

Mağara resimlerini renklendirmek için bir kap benzeri nesneye boya ekleyip içi boşaltılmış kemik ile boya üflenerek duvar resmine işlendiği, aynı zamanda hayvan postunun da fırça gibi kullanıldığı düşünülmektedir.

Görsel 10: Resimleri renklendirmede kullanılan püskürtme yöntemi
(<https://www.donsmaps.com/altamirapaintings.html>, 21.03.2024)

Altamira'daki resimlerde ölüm, av, üreme ve mücadele gibi temalar konu alınmıştır. Mağara duvarlarına çizilen hayvanlar genellikle avlanması zor olan ve büyük hayvanlardan seçilmiştir. Bu resimler neredeyse çok gerçekçi ve detaylı çizimlerdir. Resimleri yapan mağara insanların avlarını iyi tanıyan avcılar olduğu ve belki de avdan sonra hayvanlar bütün ya da parçalı halde mağaraya getirilip orada çizildiği düşünülmüştür.

Taş Devri toplumlarında mağara resimlerinin av büyüsü olarak kullandığını varsaydıkları için Cartailhac ve Breuil mağaradaki sanat eserlerinin de av büyüsü olmaları gerektiğini düşünmüştür (Curtis, 2017; 85).

Altamira mağarası tavanı yaklaşık 20 metre uzunluğunda olup havan resimleriyle süslüdür. “neredeyse tamamı gerçeğe uygun boyutlardadır; hepsi devasa bir çeşit el tarafından silkelenmiş de gökyüzünde savruluyor gibi görünmektedirler ” (Curtis, 2017; 66).

Görsel 11: Altamira mağarası tavanı Hanri Breuil çizimi
(<https://kuchka.org/information-ecology/faculty-imagination/ice-age-cave-art>, 21.04.2024)

Altamira'nın tavanına bakıldığında, toplu bir şekilde avlanmış bir hayvan sürüsü betimlenmiş gibi durmaktadır. Resimlerde hayvanların ölüm öncesi son çırpınışlarını ve mücadelelerini yansıttıkları, bazılarının ölüm anında kuyruklarını kaldırdıkları ve bazılarının ise ölmeden önceki içe kapanmış pozisyonlarda olduğu görülür. Mağaradaki diğer resimlerde ise hayvanların çiftleşme pozisyonlarında olduğu, cinsel uzuvlarının dik durduğu ve boyunlarını öne eğerek böğürdükleri bir biçimde betimlemeler yapılmıştır.

Görsel 12: Dişisine böğüren erkekte olmuş erkek geyik ve dişi geyik gravürü
(<https://www.donsmaps.com/altamirapaintings.html>, 21.03.2024)

Altamira mağarasında hayvan resimleri dışında çizimlerde bulunmaktadır. Çizimler genellikle tekliform ve geometrik cisimlerden oluşmaktadır. Mağaranın bazı bölümlerinde duvara maske şeklinde üç boyutlu çizimler yapılmıştır. Maskeler insan ve hayvan karışımı şeklinde yapılmıştır. Ayrıca mağarada hayvansı insan (zoomorfik) figürlerde bulunmaktadır. Mağara insanı şaman törenlerini veya av büyüsü ritüellerini çizerek belgelemiştir. Çizimlerde eller göğze doğru kaldırılmış bir tür ayin gerçekleştiriyor gibi durmaktadır. Ayrıca mağarada birçok renksiz gravür de bulunmaktadır.

Görsel 13: Cola de caballo" (At kuyruğu) olarak bilinen galerisinde bulunan tektiformlar (<https://www.donsmaps.com/altamirapaintings.html>, 21.03.2024)

Görsel 14: Altamira mağarasında bulunan maske şeklinde bulunan rölyef (<https://www.donsmaps.com/altamirapaintings.html>, 21.03.2024)

2.2. Lascaux Mağarası

Üst Paleolitik dönem mağaralarının en meşhuru olan Lascaux 1940 yılında Montignac kasabası, Vezere Nehri yakınlarında 4 çocuk ve adı “Robot” olan bir köpek tarafından keşfedilmiştir. Mağara bulunmasından sonra 20 yıl gibi bir sürede ziyarete açılmıştır.

Görsel 15: Lascaux'nun girişi, keşif resmi. Okul müdürü Leon Laval (en soldaki), Henri Breuil (en sağdaki), mağarayı keşfeden eden dört çocuktan ikisi, Marcel Raivat (soldan ikinci), Jacques Marsal'da (sağdan ikincisi)
(<https://archeologie.culture.gouv.fr/lascaux/en/discovery-0>, 21.03.2024)

Mağarayı ilk 15 yıl içinde milyondan fazla kişinin ziyaret ettiği söyleniyor. Mağara 1963'te bu kadar çok sayıda insanın orada bulunmasının yol açtığı bir mikroorganizma artışı saptandığında ziyaretçilere kapatıldı (Curtis, 2017; 137).

Mağaranın ziyarete kapatılması bölge halkını ve orada bulunan otelleri maddi zorluklara sürüklemiş. Bunun üzerine Fransa Kültür bakanlığı, iyi ressamlarında aralarında bulunduğu bir ekip ile Lascaux II isimli bir kopya mağara 1983'te ziyarete açmıştır.

Lascaux mağarasında 1963 tane figür bulunmaktadır. Çizimlerin 613 tanesi zaman ile bozulup solgunlaştığından ne olduğu tanımlanamaz. Resimlerin 915 tanesi hayvan figürleri olarak tanımlanır, ama sadece 605 figür kesin olarak kayda geçmiştir. Geriye kalan 310 resim zaman içinde silinmiş ya da diğer resimlerin içine veya arkasına gizlenmiş olup belirli belirsiz çizilmiştir.

Her mağarada genel olarak diğerlerine oranla daha baskın bir hayvan figürü bulunur; Alattamira'da bizonlar, Rouffignac'ta mamutlar, Lascaux'da da atlar daha

baskın olarak çizilmiştir. Lascaux mağarasında toplamda 364 tane at imgesi bulunur. Tanımlanan hayvanların %60'nı atlar oluşturmaktadır.

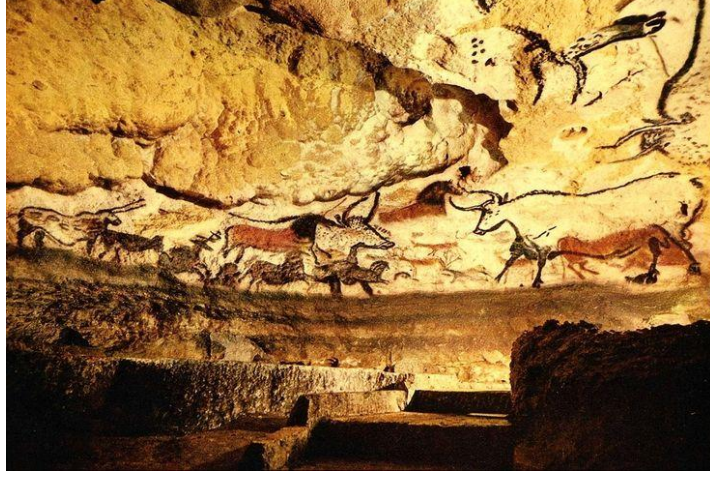

Görsel 16: Lascaux mağarası küçük altar frizi
(<https://www.bradshawfoundation.com/lascaux/>, 21.03.2024)

Daha sonra mağarada en çok bulunan hayvan figürü 90 tane olan geyiktir, mağarada sığırlar resimlerin %4,6'sını oluştururken, bizonlar ise %4,3'ünü oluşturmaktadır. Ayrıca yedi kedigil, bir baykuş, bir insan, bir gergedan ve birde ayı bulunmaktadır. O dönemde ren geyiği resmi bulunmamaktadır o dönemde ren geyikleri de çokça tüketilen hatta mağarada kemikleri bulunan bir besin kaynağıydı (Curtis, 2017; 124,125).

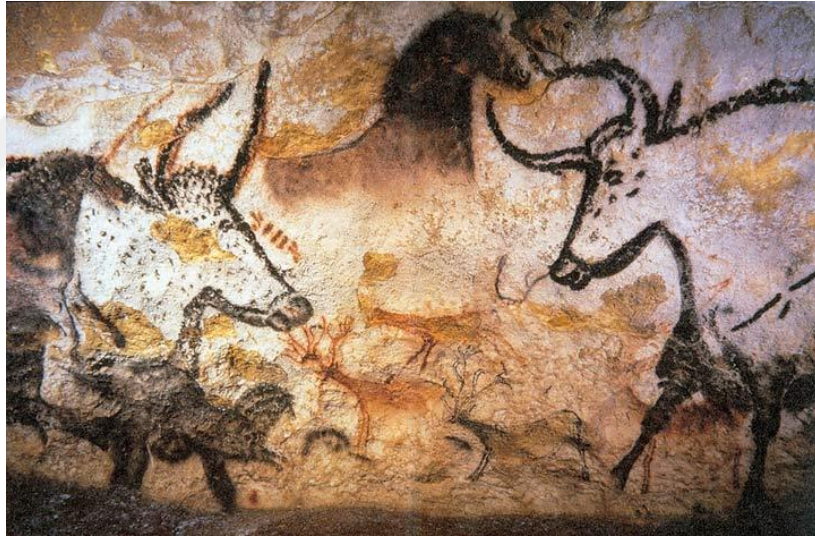
Mağarada çeşitli semboller de bulunmaktadır. Genellikle hayvan figürlerinin yanında beş ile yedi santimetre boyunda birkaç nokta, çizgi veya çizgilerden oluşan semboller yer almaktadır. Örneğin, Lascaux'da bazı semboller tuzak ve zar şeklinde kutularda bulunmaktadır. Hayvan figürlerinin yanında ise genellikle noktalar, ok uçuna benzer şekiller, arpa başı şeklinde ok uçları, mızrak gibi semboller göze çarpmaktadır.

Paleolitik dönem mağaralarında bulunan resimlerin kendine özgü bir tekniği veya bir tarzı vardır. Lascaux mağarasında resimler çarpık perspektif ile çizilmiştir. Çarpık perspektifte hayvanların boynuzları, bacakları üst üste değil de birbirine paralel bir biçimde çizilmektedir. Özellikle boğalar ve geyiklerin boynuzları daha belirgin haldedir. Paleolitik dönem insanları resimlerde gerçeklik etkisi yaratmak için sık sık bu tekniği kullanmıştır.

Görsel 17: Lascaux mağarası, Boğalar Salonu, çarpık perspektif ile çizilmiş figürler (<https://www.pinterest.com/pin/345792077639860375/>, 21.03.2024)

Lascaux'da at, sığır ve geyiklerin kulaklarında da bir gelenek devam etmiştir. Kulakları bir bıçak ucu gibi kendine has siyah bir çizgiden yapılmaktadır.

Görsel 18: Lascaux mağarasına özgü kulak stili (<https://en.wikipedia.org/wiki/Lascaux>, 21.03.2024)

Mağara insanları Lascaux'da atları çizerken; kafaları küçük, boyunları kalın, karınları yuvarlak, bacakları ince ve cılız kullanmışlardır. Renk olarak genellikle kahve tonları, kafa ve bacaklarda siyah renkler hakimdir, karın altı beyaza yakın ya da açık kahvelerle renklendirmişlerdir.

Görsel 19: Lascaux'da kalın boyunlu, yuvarlak karınlı, bacaları ince, küçük kafalı at çizimleri (<https://www.donsmaps.com/lascaux.html>, 21.03.2024)

Fransız arkeolog Nobert Aujoulat sanatçıların bir at resmederken her defasında aynı düzeni izlediklerini keşfetmişti. Yeleği ve suratı oluşturacak kalın ve siyah bir çizgiyle işe başlıyorlardı. Bir sonraki adımda gövdeyi, boynu ve kuyruğu, siyah, kahverengi veya kırmızı tonları kullanarak renklendiriyorlardı. Son olarak da toynakları, bacaları, karın bölgesini ve kık kısmını kuyrukta olduğu gibi siyahla çiziyorlar ve gölgelendiriyorlardı. Tüm atlar boyutlarına bakmaksızın fazlasıyla birbirine benziyor, çünkü sanatçılar içten bir bağlılıkla bu düzeni takip ederek çizim yapıyorlardı (Curtis, 2017; 127).

Lascaux mağarası yedi bölümden oluşur; Boğalar Salonu, Eksen Galerisi, Geçit, Apsis, Kuyu, Nef ve Kedigiller Çıkmazı.

2.2.1. Boğalar Salonu

Mağaranın girişinden sonraki ilk oda boğalar salonudur. On dokuz metre uzunluğunda yedi metre genişliğinde. Duvarlar içe kıvrık ve pürüzsüz halde, duvarın yarısı kahverenginden oluşmaktadır. Yukarı doğru duvarlar yarı saydam beyaz bir kalsitten oluşur. Altı metre yüksekliğinde oval bir tavanla bütünleşir. Mağaranın duvarlarında ve tavanında sarkıt oluşmamıştır. Diğer Paleolitik dönem mağaralarına kıyasla daha kuru olduğu düşünülmektedir.

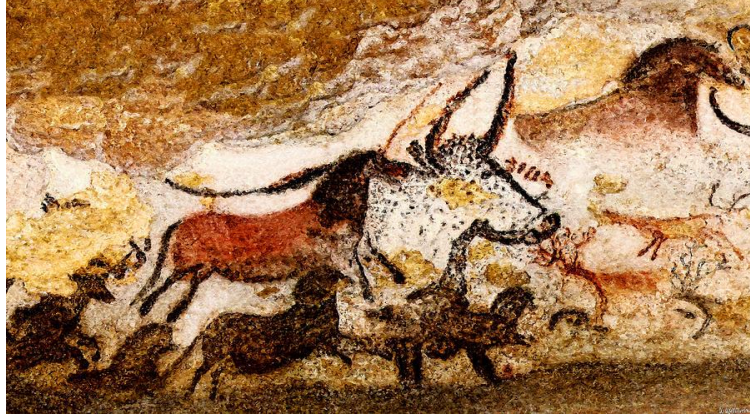
Pek çok mağarada bazı güzel resimler bulunur ve Font de Gaume, Altamira, Niaux ve Chauvet gibi diğerlerinde bol miktarda enfes şaheserler vardır. Fakat hiçbirinde Lascaux'daki gibi tavan boyunca göze çarpan büyük çarpıcı figür, çeşitlilik veya bolluk yoktur ya da bu resimleri başka sanat eserlerinden üstün kılacak muazzam, kapsayıcı sanatsal vizyon bulunmaz (Curtis, 2017; 123).

Görsel 20: Lascaux mağarası Boğalar Salonu
(<https://www.dailyartmagazine.com/lascaux-cave-2/>, 22.03.2024)

Boğalar salonunda bir tane tek boynuzlu at olduğu ya da bir tür boğa veya at kostümü giydiği savunulan bir insan bulunmaktadır. Aslında figür incelendiğinde bir tür benekli Aurochs (yaban sığırı) olduğu düşünülmektedir. O figür haricinde boğalar salonunda 34 hayvan figürü bulunmaktadır. On yedi at, on bir Aurochs, altı geyik ve bir aurochsun gövdesine çizilmiş ayı bulunmaktadır. Panelde dış hatları siyah ve çarpık perspektif ile çizilmiş dört büyük Aurochs bulunur. Boğalar gerçekten çok büyük bir biçimde betimlenmiştir. Boğaların boynuzları ince sivri şekilde çizilirken, uzun geniş bir gövdeye ve ince narin siyah renkte bacaklar kullanılmıştır. Boğalar sakın bir şekilde hareket veya göç etmektedir. Zıt yönde kırmızı küçük aurochs'lar beyaz boğaların üstüne çizilmiştir.

Atlar boğalara kıyasla daha küçük ve boğaların etrafında koşarken betimlenmiş olup, atlarda genellikle siyah renk hakimdir. Bazı atların gövdesinde kahverengi ve kırmızı renkler kullanılmıştır. At yelelerinin püskürtme yöntemi ile yapıldığı düşünülmüştür. Panelde geyikler daha küçük ve atlara zıt yönde çizilmiştir, bu da kompozisyon bir tür kargaşa olduğu veya hayvanların bir tür tehdit halinde panikleyip sağa sola koştuğu fikrini uyandırmıştır. Geyiklerin boynuzları devasa bir biçimde çizilmiştir. Geyiklerde kahverengi, kırmızı, siyah ve turuncu renkler kullanılmıştır.

Görsel 21: Boğalar Salonu, atlar, geyikler ve büyük boğa ve yanında bulunan semboller
(<https://www.donsmaps.com/lascaux.html>, 22.03.2024)

Boğalar salonunda tek yırtıcı hayvan olarak ayı betimlenmiştir. Ayı resmi ikinci boğanın altında koyu bir alanda sırtı ve kulakları kayanın verdiği doğal çıkıntı kullanılarak yapılmıştır. Ayı aurochs'un gövdesindeki siyah çizgilerden dolayı algılanması zordur. Ayı pençeleri sayesinde kendini belli etmektedir.

Görsel 22: aurochs'un gövdesine bulunan ayı resmi

(<https://thomasquettler.files.wordpress.com/2017/01/lascaux-bear-bulls.jpg>)

Hayvanların yanında veya üstlerinde bazı semboller bulunmaktadır. Bu semboller bir tür göç veya çiftleşme döneminin kaydı olabilir. Henüz tam olarak ne için kullanıldığı bilinmemektedir

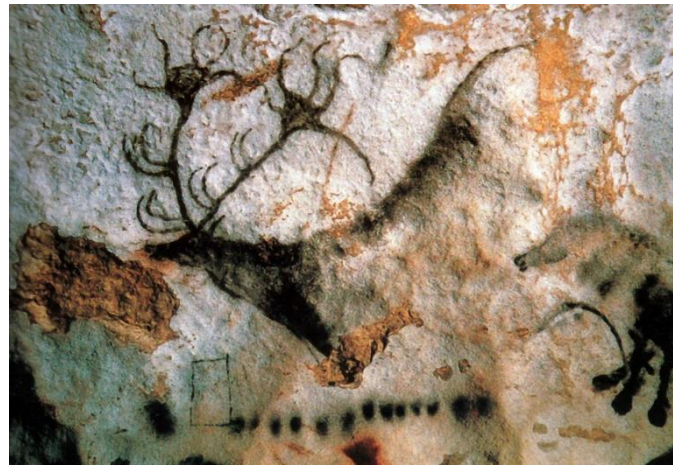
2.2.2. Eksen Galerisi

Boğalar salonunun sol bölümünde başlayan Eksen Galerisi girişi bir nevi boğalar salonunun devamı gibidir. Eksen galerisi dar ve uzun bir biçimdedir. Mağara duvarlarının yarısı kahverengi, üst kısımları ise beyaz kalsitle kaplıdır.

Görsel 23: Boğalar Salonunun sol kısmı, Eksen Galerisinin başlangıcı
(<https://www.thoughtco.com/lascaux-cave-170323>, 22.03.2024)

Eksen galerisinin girişinde sağ tarafta bir kükreyen geyik (Megaloceros) bulunur. Erkek geyikler sonbahar zamanında çiftleşmek için boynu eğik, kalça arkaya çıkık şekilde kükreler bu şekilde mağara duvarına aktarılmışlardır. Geyiğin altında on iki tane siyah nokta ve bir kare şeklinde semboller bulunmaktadır.

Görsel 24: Eksen Galerisi kükreyen Megaleceros çizimi
(<https://www.thoughtco.com/lascaux-cave-170323>, 22.03.2024)

Eksen galerisinde, daha sonra dört kırmızı inek; inekler siyah kafalı gövdesi kırmızı renkte tavanda süzülüyormuş gibi çizilmiştir. İneklerin boyunları ince ikisininki yukarı diğer ikisininki de aşağı bakar bir biçimdedir. Gövdeleri geniş, bacakları bir tık daha kalındır. İneklerin yanlarında altı tane at eşlik etmektedir. Atlarda sarı, siyah ve beyaz tonları kullanılmıştır. Atların kafaları küçük, gövdeleri geniş ve oval bir biçimde betimlenmiştir. Resme bütün olarak bakıldığında Boğalar Salonundaki hayvanlar Eksen Galerisine doğru ilerliyor gibi gözükmekte ve daha sonra Eksen Galerisinden bir çukura ya da boşluğa düşüyor veya Süzülüyor gibi durmaktadır.

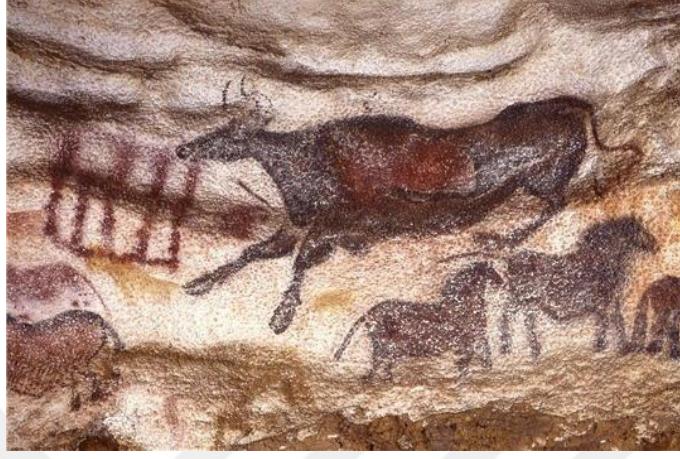

Görsel 25: Eksen Galerisi'nin tavanı havada süzülen inek ve at çizimleri
<https://www.nationalgeographic.com/photo-of-the-day/photo/lascaux-cave-painting-france>,
(22.03.2024)

Galerinin ilerisinde sol kısımda büyük bir siyah boğa ve boğanın içine çizilmiş altı kahverengi ve turuncu renkte inek bulunmaktadır. Bu resimde sürüsüne liderlik eden bir boğa betimlenmiştir. Boğanın boynu kalın, boynuzları yukarı dik, kalçası çıkık, toynakları belirgin, bacakları güçlü ve kalındır Boğa ve inekler koşarken betimlenmiştir.

Siyah boğanın hemen karışında mağaranın düşen ya da zıplayan inek resmi bulunmaktadır. İneğin ilerisinde iki ibex kafa kafaya tokuşmak üzere çizilmiştir. İbexlerde püskürtme yöntemi kullanılarak sadece dış hatlar çizilmiştir. İbex ve düşen

ineğin önünde kafes benzeri bir obje ya da sembol bulunmaktadır. Bu sembollerin araştırmacılar tarafından ritüel amaçlı veya av büyüsü için çizildiği öne sürülmektedir.

Görsel 26: Düşen inek ve kafes sembolü çizimi, Eksen Galerisi
<https://www.cavescript.org/research/astronomy-at-lascaux/axial-gallery-falling-cow/>, 22.03.2024

Görsel 27: Püskürtme yöntemi ile çizilmiş ibexler, Eksen Galerisi
(<https://www.donsmaps.com/lascaux.html>), 22.03.2024)

Düşen at Üst Paleolitik dönem resim ustalığının mucizelerinden biridir. At başı galerinin girişine doğru, bacakları havada olacak şekilde baş aşağı durumdadır. Laming-Emperaire'in doğru olarak ifade ettiği gibi "boşlukta düşen atın yaratığı izlenim canlı bir biçimde aktarılmıştır" (Curtis, 2017).

Düşen at 90 santimetre boyutundadır. Bazı araştırmacılar atın bir av sırasında yokuştan aşağı düştüğü savunmaktadır. Buzul çağıda insanların avlanmak için avlarını

yokuşa sürüklediği bilinmektedir. Düşen at resmide belki de bu tarz bir hikayeyi veya olayı konu almıştır.

Görsel 28: Düşen at çizimi Eksen Galerisi
(<https://www.donsmaps.com/lascaux.html>, 22.03.2023)

2.2.3. Geçit

Boğalar salonunun sağ alt tarafında kalan bölümde geçit bulunur. Geçitte üst üste birçok kez resimler ve gravürler yapılmıştır. İmgeler sık sık tekrarlar, bazıları boyalı bazıları kazımlarla ve bazıları ise iki tekniğin birlikte kullanılması ile yapılmıştır. Geçit bölümünde at, yaban öküzü, dağ keçisi resimleri bulunmaktadır. Zaman ile mağarada hava akımı sonucunda resimler solmuş ve dökülmüştür. Annette Laming-Emperaire'nin belirttiği gibi; "bu dar alandan insanların geçişi tarih öncesi dönemlerde bile imgelerin tahrip olmasına neden olmuştur (Lewis-Williams, 2022; 234).

2.2.4. Apsis

Apsis, Geçit'in sağ tarafında nispeten daha yüksek ve kubbeli alandı, duvarların yapısı sert oluşu bu alandaki gravürleri daha iyi korumasını sağlamıştır. Duvarların ve tavanın büyük çoğunluğu üst üste ve birbirine karmaşık gravürlerle doludur.

2.2.5. Kuyu

Kuyu bölümü Apsis'in arka kısmında bulunan derin alandır. Bu alanda sadece dört figür ve 3 sembol bulunmaktadır. Bir bizon saldırmak üzere kafasını aşağı eğmiş, bir mızrak tarafından karnı delinmiş ve bağırsakları dışarı çıkmıştır. Bizon ürkmüş ve boyun kılları dimdik bir şekilde betimlenmiş. Bu sırada yukarı bakan kuş kafalı ince kol ve bacakları ve dik sivri penisi erekte olmuş bir insana (mağaradaki tek insan resmi) saldırmış. İnsan yere düşmek üzere veya düşmüş. Yanında sopaya benzer üzerinde kuş olan bir nesne bulunmakta. Bu şamanın değneği ya da olay anında oradan geçen bir kuş olabilir. Bu resmin biraz ilerisinde dışkısını yapan bir gergedan çizilmiştir. Bu resim belki de o dönemde yaşanmış bir olayı ya da ayın hikayesini anlatmaktadır. Kompozisyonda sadece siyah renk kullanılmıştır.

Görsel 29: Yaralı bizon, adam ve gergedan çizimi
(<https://www.donsmaps.com/lascaux.html>, 22.03.2024)

2.2.6. Nef

Geçit'in sol tarafında aşağı doğru ilerleyen uzun ve kıvrımlı bir alan bulunuyor bu alana Nef adı verilmiştir. Nef'te hayvan ve sembollerden oluşan resimler ve kompozisyonlar bulunmaktadır. Yüzen geyikler, büyük siyah inek, atlar ve birbirine çapraz duran bizon sahneleri bulunmaktadır. Çapraz bizonların bacaklarında kullanılan perspektif 15. yy. kadar Avrupa sanatında rastlanmamıştır (Curtis, 2017; 141).

Bizonlar nef bölümün sonunda yer almaktadır. Adeta mağaranın son bölümü olan kedigiller odasını koruyucu gibi durmaktadır. Belki de mağaranın gizli bölümün muhafızlarıydı. Bu sahneye bakıldığında bizonlar kızgın, tüyleri diken diken ve öfkeli olarak görülmektedir. Bizonlar kuyruğu kalkık birbirlerine siper olmuş bir vaziyette çizilmiştir. Bizonlar bir saldırıya karşı sanki çevresi sarılmış ve birlikte savunuyor gibi etki bırakır. Bu da mağaralarda her resmin av büyüsü ve ritüeller için çizilmediğini göstermektedir.

Görsel 30: Birbirine çapraz duran iki bizon sahnesi

(<https://www.wsj.com/articles/SB10001424127887324103504578372341239195044>, 23.03.2024)

Büyük siyah inek ve etrafında koşturan ineğe oranla daha küçük atlar bulunmaktadır. İnek Boğalar Salonu ve Eksen Galerisindeki ineklere kıyasla daha küçük bir kafa, daha

büyük bir gövde ve kalça çıkıntısı ile betimlenmiştir. Büyük siyah inek resminin karşısında muhtemelen göç sırasında nehirden geçen geyikler çizilmiştir. Geyiklerin sadece kafaları çizilmiş olup, aynı hizada ve hafif yukarı kaldırmış halde çizilmiştir.

Büyük siyah ineğin ana hatları oyulmuştur. Boyun ve sırt boyunca pek çok ana hat bulunuyor; ilk çizgi tahmin edici olmadığı için sanatçı düzgün bir çizgi elde edene kadar ikinci ve hatta üçüncü bir çizgi çekmiş. Fakat çapraz bizonlar herhangi bir çerçeve veya hatalı başlangıç olmaksızın bir fırçayla doğrudan resmedilmiş. Mükemmelliği, ustanın özgüvenini gözler önüne seriyor (Curtis, 2017; 141).

Görsel 31: Neft'e bulunan büyük siyah inek resmi
(<https://www.donsmaps.com/lascaux.html>, 23.03.2024)

Görsel 32: Yüzen geyikler sahnesi
(<https://www.josetteking.com/blog/paintings-of-lascaux/>, 23.03.2024)

2.2.7. Kedigiller Çıkmazı

Nef'in sonunda bir tünel bulunmaktadır. Bu tünelde emeklenerek ilerlenmektedir. Sonra Kedigiller Çıkmazı'na ulaşılır ve bu bölge de birçok gravürden oluşmaktadır. Bu gravürler arasında Avrupa Aslanı olarak da bilinen Mağara Aslanları betimlenmiştir. Genellikle mızraklarla avlanırken veya aslanlara karşı bir savunma stratejisi geliştirmek için ya da bir tür av büyüsü için çizildiği düşünülmektedir. Aslanın ağızından kan kusması, mızraklarla oluşan yara izleri çizilmiştir. Aynı zamanda bizon ve at gravürleri de bulunmaktadır. Mağaranın bu bölümü derinlerde olması ve oksijenin az olması buraya o dönemde herkesin girmediğini yalnızca şamanların girdiğini işaret etmektedir.

Görsel 33: Kedigiller Çıkmazına ait bir gravür çizimi, çizimde kan kusan aslan ve yaralı aslanlar bulunmaktadır. Aslanlar mızrak benzeri oklar ile yaralanmış. Resimde at, bizon geyik çizimleri de bulunmaktadır.

(<https://www.donsmaps.com/lascaux.html>, 23.03.2024)

2.3. Font De Gaume Mağarası

Font de Gaume, Fransa'nın Dordogne bölgesinde Lez Eyzies yakınlarında bulunan bir tarih öncesi mağaradır. Henri Breuil ve Luis Captain Font de Gaume yakınlarındaki Les Combarelles'e ziyarette bulunmuş olup orada tarih öncesi gravürlerle karşılaşmışlardır. Birkaç gün sonrasında 12 Eylül 1901'de okul müdürü olan Denis Peyrony tarafından Font de Gaume keşfedilmiştir. Mağarada tarih öncesi renkli hayvan resim ve gravürleri yanında form ve sembollerde bulunmaktadır. Mağara daha öncesinde de yerel halk tarafından biliniyordu fakat tam olarak ne olduğu belirtilmemiştir. Mağarada resimler daha geç ve yeni keşfedilmiş olup, 1966 yılında Font de Gaume'daki ünlü beş bizon frizi temizlik sırasında tesadüfen bulunmuştur.

Mağara'nın Ana Galerisi'nde, üst üste bindirilmiş bizon, at ve mamut figürlerinden oluşan bir friz bulunmaktadır. Frizde mamutların daha önce çizilmiş olduğu izlenimini vermektedir. Bizonlar ise mamutların hatlarına oturacak şekilde sonradan eklenmiştir. Bu frizde, bizonlar yüksek başlı, eğimli sırtlı, geniş ve uzun gövdeli, kısa bacaklı olarak tasvir edilmiştir. Mamutlarda ise baş yüksek, gövde yuvarlak, dişler öne eğimli olarak çizilmiştir. Bu sahnenin, muhtemelen bir hayvan göçünü betimlediği düşünülebilir.

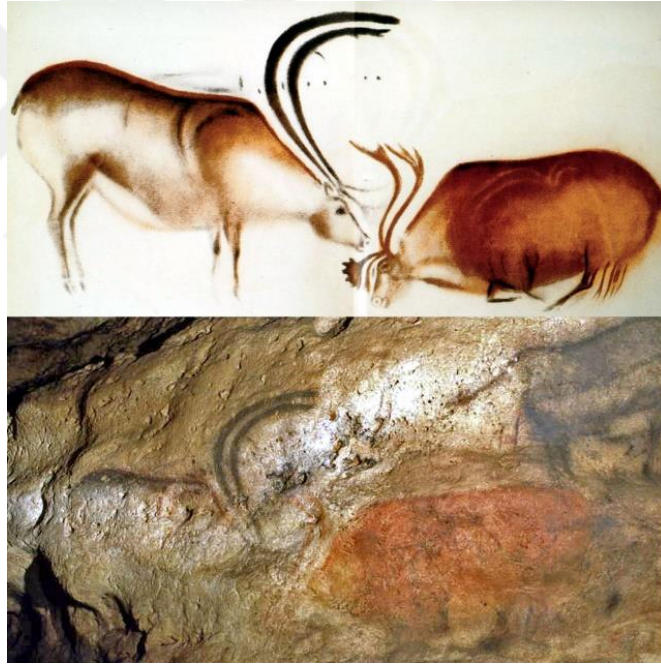

Görsel 34: Henri Breuil tarafından çizilmiş üst üste bindirilmiş bizon, mamut, atlar (<https://www.donsmaps.com/fontdegaume.html>, 23.03.2024)

Bu resimde mamutların soyunun tükenmesi sonucunda besin için av ile uğraşan tarih öncesi insanların belki de mamutları uzun süre görmediklerinden, o zamanlarda bizonlarla karşılaştıkları için bizonları mamutların üstüne çizdikleri düşünülmektedir. Hatta artık ritüellerinin bir parçası olan mamutları bırakıp bizonları çizdikleri düşünülmektedir.

Ana galerinin devamında bizon resimleri devam etmektedir. Bizonlar genellikle tek sıra halinde çizilmiştir. Bizonlardan oluşan frizde bizonlar sıklıkla güçlü ve yüksek omuzlara sahiptir. İnce “s” harfi şeklinde boynuzları, öne doğru uzanan sakalları ve küçük kafaları bulunmaktadır. Bizonlar sakin hiçbir şey yapmıyor, kaçmıyor veya korkmuş gibi gözükmemektedir. Normal ve sakin bir biçimde durmaktadır. Kahverengi ve kırmızı tonlar hakimdir. “Font de Guame’da çoğunlukla erkek bizonlar baskındır (<http://font-de-gaume.monuments-nationaux.fr/>, 17.07.2023).

İki ren geyiği, Paleolitik sanatta bu hayvanın en güzel temsillerinden biridir. Solda, siyah çerçeveyle çizilmiş, bir erkeği hipertrofik boynuzlarından tanıyoruz. Daha önce boyanmış olan gövdenin dolgusu, bugün zamanla ve duvardaki su akışıyla yıkanmış görünüyor. Hayvan öne doğru eğiliyor ve türünün kokusunu alıyor gibi görünüyor. Bir öncekinden daha küçük olan kırmızıya boyanmış ikinci ren geyiği muhtemelen bir dişidir. Başsı hayali bir zemine yakın yerleştirilmiş şekilde diz çökmüş olarak resmedilmiştir (<http://font-de-gaume.monuments-nationaux.fr>, 05.07.2023).

Görsel 35: Dişisini yaşayan erkek ren geyiği üsteki Henri Breuil'e ait çizim alttaki mağara bulunan orijinal resim

(<https://richardnielsen.com/2014/01/02/cave-paintings-part-1/>, 23.03.2024)

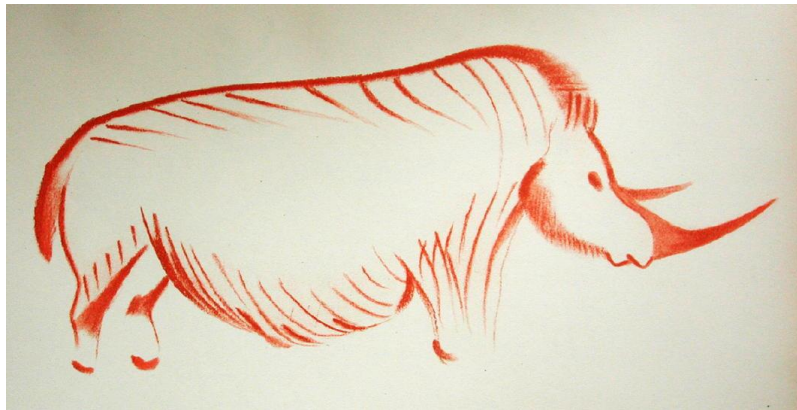
Bizon Dolabı adında olan kubbeli bölümde çek renkli bizonlarla süslenmiştir. Bizonlar havada süzülür bir biçimde yerleştirilmiştir. Kubbe kısmen yarı kalın ve yarı saydam bir kalsit yatağı ile kaplıdır.

Görsel 36: Bizon Dolabı adlı oda, havada süzülen bizon çizimleri
(<https://www.donsmaps.com/fontdegaume.html>, 23.03.2024)

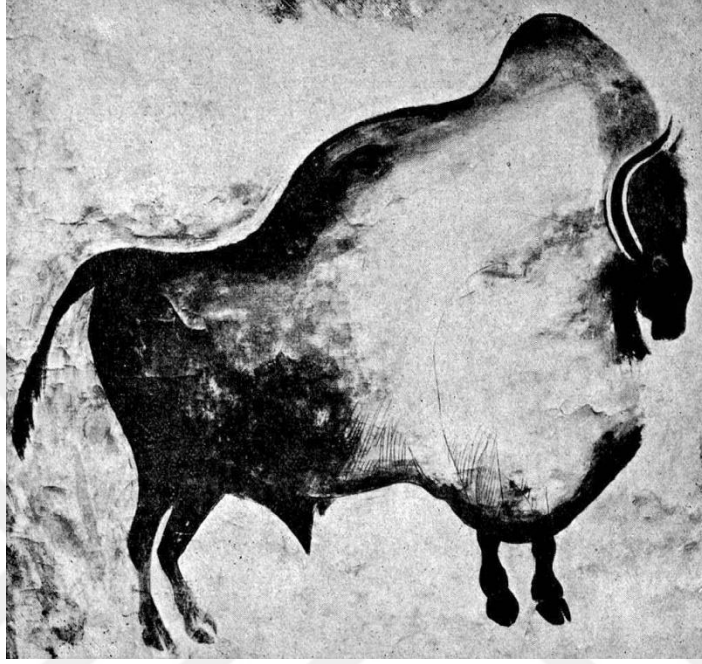
Duvarları ve çatıyı kaplayan bir düzine geniş getiren hayvan içerir. Kayıtlarda düzenlenmiş gibi görünüyorlar, en yüksek bizon siyah, ortadakiler kahverengi ve en düşük çok renkli olarak işlenmiş. Sabit oranlı bizonun dönen bir birleşimindeki tonoz, temsil edilen daha küçük hayvanları, atları ve yaban öküzü serpiştirir (<http://font-degaume.monuments-nationaux.fr/>, 17.07.2023).

Divertükül Terminal'inde, kırmızı renk kullanılarak yapılmış olan yünlü gergedan resmi bulunmaktadır. Gergedan sadece ana hatları ile çiziliş olup iki boynuzu bulunmaktadır. Ve yünlerini belirtmek için eğik çizgiler kullanılmıştır. Düz bir sırtı, kafası aşağı bir biçimde olup, tombul bir gövdesi ve orta kalınlıkta bacakları bulunmaktadır.

Görsel 37: Hanri Breuil tarafından çizilmiş, yünlü gergedan çizimi
(<https://www.donsmaps.com/fontdegaume.html>, 23.03.2024)

Yan galeride yüksek bir alanda bulunan Font de Gaume kurdu Paleolitik sanatta nadir görünen resimlerinden biridir. Kurdun belli bir kısmı kalsit ile kaplıdır. İki sivri kulağı ve kafası ile ayırt edilebilmektedir.

Görsel 38: Font de Gaume mağarasında çizilmiş olan kurt, Henri Breuil çizimi (<https://www.donsmaps.com/fontdegaume.html>, 23.03.2024)

Görsel 39: Font de Gaume'ye özgü çift hörgüçlü bizon çizimi (<https://www.donsmaps.com/fontdegaume.html>, 23.03.2024)

Bu büyük bizon, dinlenme halindeki bir hayvanı temsil ediyor; karakterleri abartılıyor; bunun nedeni, belki de büyük ölçüde, bu noktadaki kayanın çok düzensiz olması ve vücudun ortasına doğru çok belirgin bir çıkıntı oluşturması. Hayvan dikkatlice çizilir ve özellikle bacaklara olağanüstü bir doğrulukla işlenir. Sırt çizgisi ve boynuzların dış hatları belirgin bir kazınmayı göstermektedir. Sırtın konturu geniş siyah bir çizgiyle gösterilir. Son olarak gövde, ustaca kahverengiyle nüanslanmış kırmızı toprak boyasıyla boyanır. Başın üst kısmı kırmızı, ağız kısmı kahverengi ve boynuzları siyahtır. 150 cm uzunluğunda ve 125 cm yüksekliğindedir (<https://www.donsmaps.com/fontdegaume.html>, 23.03.2024).

Görsel 40: Ana Galerinde bulunan bizon çizimleri
(<https://www.donsmaps.com/fontdegaume.html>, 23.03.2024)

2.4 Chauvet Mağarası

Fransa'nın güneyinde Ardeche vadisinde, Pont-d'Arc yakınlarındaki Ardeche nehrinin yanında bulunan (www.bradshawfoundation.com, 20.07.2023), günümüze kadar gelmiş tarihteki en eski Paleolitik resimlerin bulunduğu mağaradır. Mağara 18 Aralık 1994 yılında üç arkadaş olan Jean- Marie Chauvet, Elitte Brunel Deschamps ve Christian Hillaire tarafından keşfedilmiştir (Curtis, 2017). Chauvet mağarasındaki resimler radyokarbon tarihlenmesine göre çoğunlukla M.Ö. 32.000 ve 30.000 yıl öncesine aittir. "Chauvet-Pont d'Arc (Ardeche, Fransa) mağarasının ısıtılmış duvarları: karakterizasyon ve kronoloji" 2020 araştırmalarına göre mağarada bulunan en eski sanat eserleri günümüzden yaklaşık 36.500 yıl önce yapıldığı kanıtına varılmıştır (www.donsmaps.com, 20.07.2023).

Sanat eserlerinin çoğu, daha önceki Aurignacion dönemine (30.000 ila 32.000 yıl önce) aittir. 25.000 ila 27.000 yıl önce meydana gelen daha sonraki Gravettian işgali, bir çocuğun ayak izlerinden, eski ocakların yanmış kalıntılarından ve mağaraları yakan meşalelerden çıkan karbon dumanı lekelerinden başka çok az şey bıraktı. Çocuğun mağarayı ziyaretinden sonra elde edilen kanıtlar, mağaranın 1994 yılında keşfedilene kadar dokunulmamış olduğunu gösteriyor. Ayak izleri, kesin olarak tarihlenebilen en eski insan ayak izleri olabilir (www.donsmaps.com. 20.07.2023).

Chauvet Mağarası'nı diğer Paleolitik dönem mağaralarından ayıran en belirgin özellik, temsil edilen hayvan türlerinin alışılmışın dışında olmasıdır. Taş Devri sanatında tasvir edilen hayvanların çoğu genellikle yiyecek için avlanan türlerken, Chauvet'de betimlenen imgelerin çoğu yiyecek amacıyla avlanmayan ve daha tehlikeli hayvanlardan oluşmaktadır. Daha önce keşfedilen mağaralarda nadiren rastlanan ya da hiç bulunmayan mağara aslanları, mağara ayıları, gergedanlar, baykuş, misk öküzü, mamutlar, leoparlar ve mağara sırtlanları burada yer almaktadır. Diğer mağaralarda ise genellikle atlar, bizonlar, ibex, megaloceros, aurochs ve ren geyiği çizimleri yaygındır.

Chauvet Mağarası'nın duvarlarında, güçlü ve iri hayvanlardan oluşan sürü kompozisyonları bulunmaktadır. Aslanlar, genellikle avlanmak için hayvan sürülerini takip ederken betimlenmiştir. Atlar ve aslanların birlikte yer aldığı kompozisyonlarda ise figürlere belirgin bir karakter kazandırılmıştır.

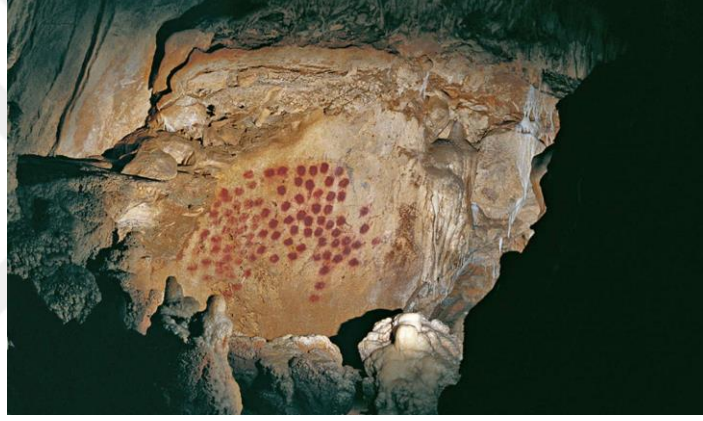
Özellikle Chauvet mağarasında aslanı ve gergedanlar diğer mağaralara oranlarla daha fazla çizilmiştir. Chauvet'den 15.000 yıl sonra yapılmış olan Lascaux resimlerinde atlar baskın olurken Chauvet mağarasında da atlar baskındı, aslında gelenek bir takıma devam etmektedir. Ama yırtıcı hayvanlarda gözle görülür bir azalma olmuştur. Chauvet'in duvarlarında aslan sıklıkla bulunmaktadır. Ama Lascaux'da sadece yedi tane aslan çizimi bulunmaktadır. Aynı zamanda bir tane gergedan çizimi bulunur. Bu resimler mağaranın en derin bölgesinde yer almaktadır.

Belki de bu değişim değişiklik insanlar onları (yırtıcı hayvanları) kontrol ve yok etmeyi öğrendikçe bu avcı hayvanların insanlar için daha düşük bir tehdit unsuru olmayı başladıklarını gösteriyordur (Curtis, 2017; 32).

Mağara duvarlarına resimler yapılmadan önce kazıyıcı aletler ile çizim yapılacak alanı temizlenip daha sonra pürüzsüz bir yüzey oluşturmuşlardır. Chauvet'in Paleolitik

dönem insanları sofistike çizim, gölgelendirme, perspektif teknikleri kullanmışlardır. Ustalıkla uygulanmış çok sayıda görüntüden oluşan birçok dinamik ve güçlü kompozisyon bulunmaktadır. Mağarada 300’den fazla resim ve kazıma bulunmaktadır. Giriş kısmındaki resim ve gravürlerde genellikle kırmızı, az sıklıkla siyah renkler kullanılmıştır. Mağaranın daha erişilmesi zor ve derin yerlerinde ise hayvan figürlerinde ise çoğunlukla siyah renk kullanılmış olup, kırmızı renge daha az yer verilmiştir. Mağarada öne çıkan önemli iki kompozisyon bulunur; “at paneli” ve “aslan-gergedan panelidir”.

Chavut mağarasında soyut olarak kırmızı aşı boyasından yapılmış lekeler, el izleri ve bazı geometrik desenler bulunmaktadır.

Görsel 41: Kırmızı lekelerden oluşan bizon figürü, Noktalı hayvan paneli (<https://www.donsmaps.com/chauvetcave.html>, 23.03.2024)

Araştırmacılara göre, Chauvet’in tarih öncesi sanatçılarının işçiliği mükemmel. Gölgeleme, perspektif ve rölyef ustaca kullanılmış, hayvanların vücut oranları doğal ve türler, gösterilen çok sayıda anatomi ayrıntısıyla net bir şekilde tanımlanmış: örneğin, mamutlar kemerli bir göbekte çizilmiş, bizonlar önden bakıldığında gür bir yele ile gösterilmiş, atların da kalın yeleleri varken gergedanların çok belirgin kulakları var. Chavut’in Taş Devri ressamı da hayvan figürlerinin çizgilerini, hacmini ve rölyefini vurgulamak için gravür tekniklerini kullandılar ve farklı tınlar yaratmak için zemin kili ile kömürü karıştırdılar (www.visual-arts-cork.com, 21.07.2023).

2.4.1. Brunel Odası (Salle Brunel)

Mağara girişine en yakın bölümdür, alan beyaz kalsit ve sarkıtlardan oluşmamaktadır. Bu alanda genellikle kırmızı aşı boyası kullanılarak semboller ve resimler yapılmıştır. Çizim için kullanılan yerler genellikle düz alanlardır. Noktalardan oluşan kutsal kalp

paneli, noktalı hayvan paneli (bizon), kırmızı çizgilerden oluşan semboller, küçük sarı at başları ve kırmızı noktalar bu alanda bulunmaktadır.

Görsel 42: kutsal kalp paneli, sağ tarafta kutsal kalp bulunmaktadır.
(<https://www.donsmaps.com/chauvetcave.html>, 24.03.2024)

2.4.2. Brunel Odası Ayı Girintisi (Salle d'entrée et Salle des Bauges)

Mağaranın bu bölümünde kırmızı renkte çizilmiş üç mağara ayısı figürü bulunmaktadır. Ayıların ikisi dış hatları ile çizilmiş olup, yalnızca bir tanesi kafa kısmıyla betimlenmiştir. Ayılar oldukça gerçekçi bir şekilde resmedilmiş ve duvara ustaca aktarılmıştır. Ayılar, sanki nehirde balık avlamak için bekliyormuş ya da veya çiçek kokluyormuş gibi hafif eğilmiş bir açıda çizilmiştir.

Görsel 43: Ayı girintisinde bulunan üç ayı paneli
(<https://www.donsmaps.com/chauvetcave.html>, 24.03.2024)

Ortadaki ayı, omuz kısmı kaya yüzeyinin çizgisini takip edecek şekilde mağara duvarındaki doğal kabartma kullanılarak boyanmıştır. Bu tarih öncesi parietal sanatta kullanılan yaygın bir sanatsal tekniktir ve meşale ışında görünen mağara duvar topografyasının konuya ilham verdiği düşündürür (www.bradshawfoundation.com, 21.07.2023).

Mağara ayıları Paleolitik dönemde yaşamış canlılardır. Ayılar kış uykusu için mağaraları kullanmıştır. Chauvet mağarasında birçok ayı kemiği ve pençe izleri bulunmaktadır. Kemikler incelendiğinde ise bazı kemiklerin kırıldığı gözlemlenmiştir. Araştırmacılar ayıların, belki de kış uykusu sırasında mağaradan kopan bir kaya veya taş parçasının üstüne düşmesi sonucunda yaralanıyor ve öldüğünü düğümlemektedir. Paleolitik dönem insanı mağaraya ayılar geldiğinde genellikle mağarayı kullanmamaya özen gösteriyor olmalıydılar (Curtis, 2017;34).

2.4.3. Kaktüs Galerisi (Galerie du Cactus)

Ayı Girintisi odasının sonunda, doğusunda Kaktüs Galerisi yer almaktadır. Kırmızı renkle yapılmış ayı kafası, sarkıtta çizilmiş kırmızı mamut figürü ve siyah renkle yapılmış kılıç benzeri sembol bulunmaktadır.

Görsel 44: Kaktüs Galerisindeki asma kayanın üzerindeki Kırmızı Mamut. Mağara keşfedilmeye başlandığında görülen ilk hayvan resmiydi.

(<https://www.donsmaps.com/chauvetcave.html>, 24.04.2024)

2.4.4. Kırmızı Paneller Galerisi (Salle des Panneaux rouges)

Kırmızı Paneller Galerisi'nde daha önce alışık olmadığımız panter veya leopar, yünlü gergedan, benekli ayı ya da sırtlan, mağara aslanları altı bacaklı örümcek çizimlerinin yanı sıra el izleri, kırmızı noktalar bulunmaktadır.

Görsel 45: Kırmızı Paneller Galerisinde bulunan sırtlan, leopar çizimi

(<https://www.donsmaps.com/chauvetcave.html>, 24.03.2024)

Panter Paneli'nde, üst üste çizilmiş figürler arasında en üstte muhtemelen bir ayı yer almaktadır. Hemen altında benekli bir sırtlan ya da bir ayı figürü, onun altında ise bir leopar bulunmaktadır.

Panter panelinin ilerisinde, mamut, aslan ve gergedanların sürü yaşantısını veya bir av sahnesini anlatan bir kompozisyon yer alır. Resimlerin yanında pozitif el izleri bulunur; bu el izleri, mağara resimlerini yapanların bir tür imzası olarak düşünülebilir. El izlerinin etrafında, yay şeklinde oluşan noktalar dikkat çekmektedir. Bu yay şekli, aslan figürünün ağzından çıkıyor gibi resmedilmiş ve aslan sanki kan kusuyormuş izlenimi yaratmaktadır. Gergedanlar, sürü şeklinde bir araya toplanmış ve tetikte bekliyorlarmış gibi betimlenmiştir. Anatomik olarak iki boynuzları vardır ve günümüz gergedanlarına kıyasla daha büyük boynuzlara ve yünlere sahiptirler. Resimde tüm hayvanlar ve semboller kırmızı renkle renklendirilmiştir.

Bu kompozisyon, Paleolitik dönemde mağara ressamlarının doğayla olan ilişkilerini ve avcılıkla ilgili inanışlarını anlatan güçlü bir sahne olarak öne çıkmaktadır.

Görsel 46: Kırmızı panelde bulunan gergedan, aslan ve semboller.
(<https://www.donsmaps.com/chauvetcave.html>, 24.03.2024)

Görsel 47: Kırmızı Paneller Galerinde bulunan gergedan frizi
(<https://www.donsmaps.com/chauvetcave.html>, 24.03.2024)

Görsel 48: Negatif el izi ile üzerine yapılmış mamut silüeti
(<https://www.donsmaps.com/chauvetcave.html>, 24.03.2024)

2.4.5. Hillaire Odası (Salle Hillaire)

Bu odada birçok toplu ve bireysel hayvan figürü bulunmaktadır. Hayvan resimlerinin yanı sıra semboller de yer alır. Oyulmuş At Paneli'nde, mağara insanları resimleri yaparak yapmışlardır. Yüzeyin killi bir yapıya sahip olduğu ve resimler yapılırken çizimlerin yanında insanların parmak izlerinin bulunduğu bilinmektedir. Bu panelde, Paleolitik sanatta nadir görülen baykuş gravürleri de yer almaktadır.

Görsel 49: Hillaire odasına bulunan oyularak yapılmış baykuş resmi
(<https://www.donsmaps.com/chauvetcave.html>, 24.03.2024)

Oyulmuş at paneli sola doğru yürüyen bir atı tasvir ediyor. Yakınındaki baykuş görüntüsüyle aynı parmak izi boyama yöntemiyle oluşturulan At, yelesi ve göğsü kıllı, ancak bacakları soyut çizgilerle sivrilen bir temsildir. Aynı bir yüzeyde, önden başı, arkadan gövdesi görülen oldukça tuhaf bir baykuş resmi vardır. Kuş yüzey temizlendikten sonra mağara duvarının yumuşak dış tabakasına oyulmuştur (www.visual-arts-cork.com, 21.07.2023).

Görsel 50: Hillaire Odası, oyulmuş at çizimi
(<https://www.grottechauvet2ardeche.com/histoire/>, 24.03.2024)

Hillaire Odası'nın diğer bölümünde dört at kafası, iki tane birbiri ile mücadele eden gergedan ve birkaç yaban öküz kafasından oluşan bir panel bulunmaktadır. Atlar Paneli Chauvet'in önemli bir kompozisyonu olarak kabul edilmektedir. Atlar önce planlanmış ve daha sonra çizilmiş gibi durmaktadır. Perspektif ve renk tonları atları daha gerçekçi göstermiştir. Atların hemen altında birbirleri ile mücadele eden iki yetişkin gergedan figürü bulunmaktadır. Gergedanların üzerinde siyah çiziklerle belirtilmiş, yara izlerine benzer karalamalar bulunur. bu çizim, gergedanların bir tür çiftleşme ya da bölge hakimiyeti mücadelesini yansıttığı izlenimini vermektedir.

Atlar panelinin hemen yanında Aslan Yuvası olarak adlandırılan bir panel bulunmaktadır. Bu panelde ayı, mağara aslanları, atlar ve yaban öküzlerinden oluşmaktadır. Atlar gergin ve endişeli bir biçimde resmedilmiştir. Bu panelde demir oksit kaynağından akıntılar meydana gelmiş ve turuncu geçişler oluşmuştur.

Görsel 51: Hillaire Odası, Atlar Paneli (sol bölüm), Aslan Yuvası (orta bölüm), Ren Geyiği Paneli (sağ bölüm)

(<https://journals.openedition.org/palethnologie/865>, 24.03.2024)

Atlar Paneli'nin yanındaki Aslan Yuvası'nın devamında son olarak Ren Geyiği Paneli bulunmaktadır. Bu panelde renk geyikleri, yaban öküzü, at ve bizon çizimleri görülmektedir. Ren Geyiği Paneli'nde, dişi bir geyiği çiftleşme amacıyla koklayan bir

erkek geyik tasvir edilmiştir. Dişi geyiğin arkasından kırmızı renkte bir sıvı akmaktadır; bu detay, dişi geyiğin doğum anında çizilmiş olabileceğini düşündürür. Paneldeki diğer hayvanlar ise koşuştururken betimlenmiştir.

2.4.6. Kafatası Odası (Salle du Crâne)

Chauvet mağarasında bulunan ve itina ile bir kaya üzerine yerleştirilmiş ayı kafatası bulunur; bu düzenleme, bir adak taşı izlenimi vermektedir. Mağaranın bu bölümünde birçok kafatası ve kemik yer alırken, mağaranın genelinde 190'dan fazla kafatası ve sayısız ayı kemiği tespit edilmiştir. Bu odada ise 45 kafatası bulunur ve çoğu, adak taşına çok yakın bir konumda yerleştirilmiştir. O dönemde yaşayan mağara insanların, bu taşın önünde çeşitli ritüeller gerçekleştirmiş olabileceği düşünülmektedir.

Mağara duvarlarında dağ keçilerinin oyulmuş figürleri yer almakta ve hemen altlarında bir mağara aslanı bulunmaktadır. Leoparın buradaki konumu, bir tür av sahnesi olarak yorumlanmıştır. Ayrıca, bu bölümde Paleolitik sanatta nadir rastlanan bir misk öküzü çizimi de bulunmaktadır.

Görsel 52: Ayı kafatası, bir kaya parçasının üzerine belirgin bir özenle yerleştirildi.
(https://www.researchgate.net/figure/Cave-bear-skull-in-Skull-Chamber-Chauvet-Cave-c-Jean-Michel-Geneste_fig1_273293661, 24.03.2024)

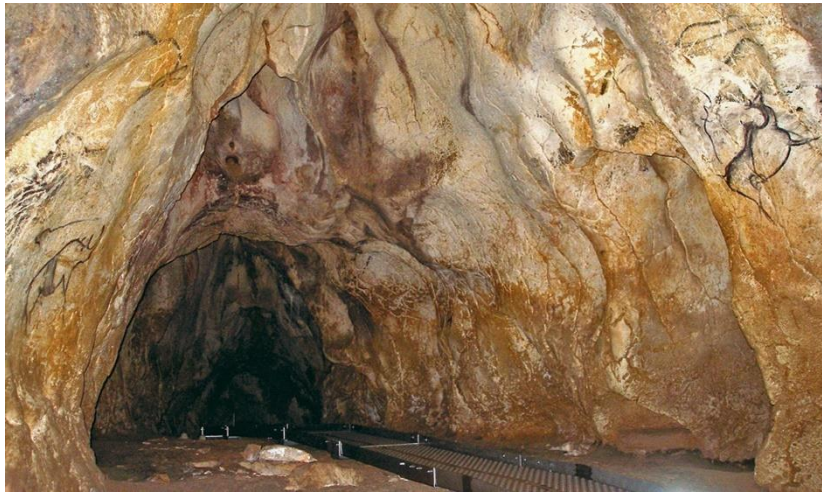

Görsel 53: Kafatası Odası'nın duvarında bulunan misk öküzü çizimi Paleolitik sanatta görünen nadir çizimlerden.

(<https://www.donsmaps.com/chauvetcave.html>, 24.03.2024)

2.4.7. Megaleceros Galerisi

Megaleceros Galerisinde tarih öncesi yaşamış olan Megaloceros (İrlanda Geyiği), günümüzde soyu tükenmiştir. Boynunda bulunan tümsek en belirgin özelliğidir, tarih öncesi çizimlerde göze çarpmaktadır. Resimlerde geyiğin geniş ve uzun bir gövdesi bulunmaktadır. Gövdesine oranla daha küçük bir kafa çizilmiştir. Bu alanda gergedan, at ibex ve Megaloceros resimleri bulunmaktadır. Resimlerde siyah renk kullanılmıştır.

Görsel 54: Megaleceros Galerisi, gergedan ve Megaleceros çizimi

(<https://www.donsmaps.com/chauvetcave.html>, 24.03.2024)

2.4.8. Son Oda (Salle du Fond)

Son Oda Chauvet'in en derin bölgesinde bulunan kısımdır. Bu bölümde en yoğun ve hareketli kompozisyonların bir parçası bulunmaktadır. Kompozisyonadaki hayvanların çoğunluğu sol tarafa doğru çizilmiştir. Merkezde ters "V" şeklinde olan kısımda bir at bulunmaktadır. Atın etrafında ana hatları hem gölgelendirmeler hem de oymalarla zenginleştirilmiş birkaç tane siyah bizon, gergedan ve büyük ayaklı mamut figürleri çizilmiştir. Bizon figürleri mağaranın derin yerlerinde resmedilmiştir. Panelin sağ ve sol uçlarına yalnızca kafalarıyla betimlenen aslan sürüleri yerleştirilmiştir. Bu panelde bir av sahnesinin tasvir edildiği ve aslanların avın etrafını sardığı bir sahnenin konu alındığı düşünülmektedir.

Görsel 55: Son Odada bulunan büyük panel

(https://www.sud-ardeche-tourisme.com/en/discover/unaffected-by-time/a-home-of-culture/584790_grotte-chauvet-2-ardeche/, 24.03.2024)

Chauvet'deki resimler, çizim, renklendirme ve perspektif açısından başka hiçbir mağarada, daha doğrusu dünyadaki başka hiçbir sanat eserinde eşi benzeri bulunmayan bir ustalığı gözler önüne seriyor. Ayrıca Lascaux'dakine bile üstün gelen bir duygu, hareket ve devinim anlayışı var. (Parıltılı gözlerle avlanan aslanlar, dörtnala koşan atlar) günümüz Afrika aslanları üzerinde uzmanlaşmış Craig Parker, Jean Clottes'e Tanzania'da yaşayan aslanların gözlerinde sık sık aynı ifadeyi gördüğünü anlattı. Parker, ilkel avcıların, bu ifadeyi görerek böylesine mükemmel bir şekilde kayıt altına almaları için aslanlara, kendi yaklaştığı kadar yaklaşımları gerektiğini söyledi. "Fakat aradaki fark" dedi, "ben dört çeker cipimin içerisindeyim" (Curtis, 2017; 260).

Görsel 56: Son Oda, parıltılı gözlerle avlanan aslanlar
(<https://www.donsmaps.com/chauvetcave.html>, 24.03.2024)

Son Oda panelinde bir gergedan sürüsü perspektif kullanılarak çizilmiştir. Boynuzları doğru, gövdeleri ise yanlış perspektif ile yapılmıştır. Gövdelerin arkaya doğru gittikçe küçülmesi gerekirken, çizimi yapan mağara insanı gövdeleri büyüterek çizmiştir. Bir figürü gölgelemek ve ona derinlik vermek için elle veya bir kürk parçası ile boya ya da odun kömürü uygulayarak kısmen gölgelendirmiştir.

Görsel 57: Son Odada bulunan gergedan çizimleri
(https://lecaillouauxhiboux.fr/article/la-caverne-du-pont-d-arc-un-merveilleux-voyage-dans-le-temps#google_vignette, 24.03.2024)

Son Oda'nın en sonunda tavandan yerden bir metre yüksekliğe kadar sarkan kronik bir kaya oluşumu bulunmaktadır. Bu kayanın üzerinde siyah çizimler ve oymalar bulunmaktadır. Konik kayanın tam önünde bir aslan, aslanın alt kısmında bir kadın vulvası ve yarı bizon yarı insan olan bir figür bulunmaktadır. Kayanın arka kısmına doğru uzanan bölümde üç aslan, bir misk öküzü, bir at ve iki mamut bulunmaktadır.

Bir bizon ya da en azından bizon kafasına sahip bir şey, standart üçgen şeklinde siyah çizgilerle bir vulvanın iç kısmı siyah. Ayrıca çizgiler bir çift bacağı oluşturuyor, üçgenin iki yanın da bir bacak çizilmiş. Bacakların butları ve dizleri iri fakat bacaklar, bir çift ayakla değil de daralıp sivrilerek sona eriyor. Bu bariz bir şekilde bir kadın resmi. Üst kısmı ya resmedilmedi ya da sanatçı bizon kafasını çizebilirdi diye silindi. Kafa, siyah renkle gölgelendirilmiş, öte yandan derin ve ters bakışlar atan beyaz bir gözü var. Bizonun hörgücü siyah bir çizgiyle oluşturulmuş. Fakat boynunda bulunan diğerlerinden çok daha solgun bir siyah çizgi, Les Trois-Freres'deki büyücü'nün kollarında olduğu gibi ince bir kola şekil verdikten sonra insan eline dönüşerek son buluyor (Curtis, 2017; 264,265).

Görsel 58: Konik kaya üzerinde aslan, vulva ve bizon başlı şaman, resmin sol kısmında bir bizon ve yaralı gergedan, onların altında iki aslan ve ortada arka kısımda da aslan çizimleri bulunmaktadır. (<https://books.openedition.org/editionsmsmh/50090>, 24.03.2024)

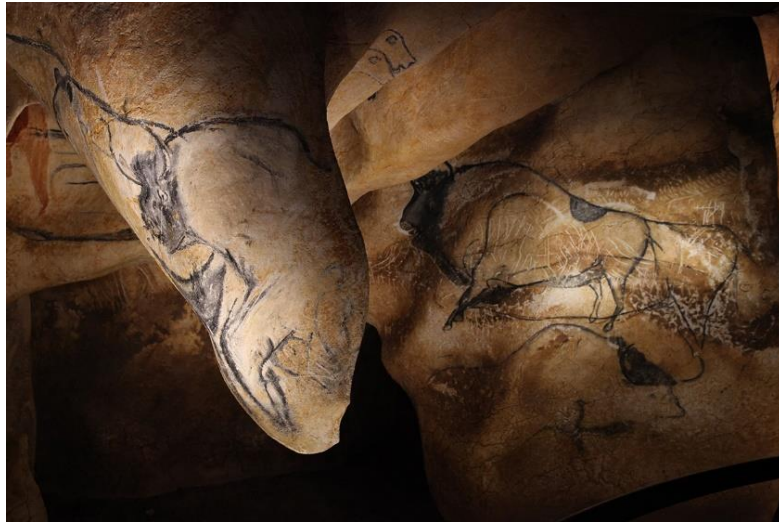
Araştırmacılar her ne kadar çizimi kadın vulvası olarak tanımlasa da, aslında burada üst açılı bir perspektifle çizilmiş bir aslan figürü bulunduğu düşünülmektedir. Vulva olarak belirtilen kısım, aslanın dişiliğine vurgu yapıyor olabilir. Arka tarafında koyu bir alanla betimlenen bölüm ise aslanın kuyruğunu temsil eder. Paleolitik sanatta, kesin

olarak cinsellik veya çiftleşme ile ilgili sahneler bulunmamıştır. Dolaylı olarak insan vulvası veya penis şeklinde çıkıntılara rastlanmış olsa da, bunların bu amaçla yapıldığını kesin bir şekilde söylemek mümkün değildir.

Görsel 59: Konik kaya üzerine çizili aslan, bu açıdan duran bir aslandan esinlenerek çizilmiş olabilir. (<https://www.temsil.org/redpill-maskulenite-ve-feminizm/>, 24.03.2024)

Araştırmacılara göre, Chauvet'in tarih öncesi sanatçıların işçiliği mükemmel. Gölgeleme, perspektif ve rölyef ustaca kullanılmış, hayvanların vücut oranları doğal ve türler, gösterilen çok sayıda anatomi ayrıntısıyla net bir şekilde tanımlanmış: örneğin, mamutlar kemerli bir göbekte çizilmiş, bizonlar önden bakıldığında gür bir yele ile gösterilmiş, atların da kalın yeleleri varken gergedanların çok belirgin kulakları var. Chauvet'in Taş Devri ressamı da hayvan figürlerinin çizgilerini, hacmini ve rölyefini vurgulamak için gravür tekniklerini kullandılar ve farklı tonlar yaratmak için zemin kili ile kömürü karıştırdılar (www.visual-arts-cork.com, 21.07.2023).

Görsel 60: Konik kayanın üzerindeki resme bu açıdan bakıldığında ise belki de sonradan eklenen figürün bir bizon değil de büyücü şaman olduğu düşünülmektedir.

(https://www.lightzoomlumiere.fr/realisation/caverne-du-pont-d-arc-en-lumiere-par-ponctuelle-ardeche/#google_vignette, 24.03.2024)

2.5. Pech Merle Mağarası

Pech Merle, Fransa'daki Lot Bölgesinde bulunan Cabrerets köyünün yakınında yer almaktadır. Bu bölgede bir zamanlar akan bir nehir olduğu belirtilmektedir. Mağara insanları buradaki mağarayı barınmak ve resim yapmak için kullanmıştır. Mağaradaki resimlerin bazılarını Gravettain kültüründen kalma dramatik duvar resimleri oluştururken (M.Ö. 25.000 yıl), bazı resimler ve gravürler ise daha sonraki Magdalenî dönemine ait olabilmektedir (M.Ö. 16.000 yıl). Pech Merle halk ziyaretine açık olan birkaç Paleolitik dönem boyalı mağaralarından biridir.

Tarihte mağaranın üst kısmı yerel halk tarafından bilinmektedir. Mağaranın alt tarafında boyalı odaların bulunduğu kısım ilk olarak 1922'de Martha David, Andrew David ve Hanri Dutertre isimli üç genç tarafından keşfedilmiştir. Bölgedeki diğer Paleolitik mağara resimlerini keşfeden amatör arkeolog ve Cabrerets'in küratörü olan Peder Amedee Lamozi keşiflerinde onlara yardım etmiştir.

Pech Merle'deki odaların yedisinin duvarında tüylü bir mamut, benekli atlar, sığırlar, ren geyiği, el izleri ve bazı insan figürlerinin taze, gerçekçi görüntüleri var. Bir zamanlar kil olan yerde korunan çocukların ayak izleri, yerin bir kilometreden fazla altında bulundu. Alınan on kilometrelik yarıçapı içinde Üst Paleolitik döneme ait tarih öncesi sanatının sergilendiği on başka mağara var, ancak bunların hiçbirisi halka açık değil (www.donsmaps.com, 21.08.2023).

Görsel 61: Mağarada bulunan çocuk ayak izleri (<https://donsmaps.com/pechmerle.html>, 25.03.2024)

Pech Merle'deki mağara sanatı yaklaşık 570 ayrı resimden oluşuyor. Alışılmadık bir şekilde ve Chauvet, Lascaux ve Altamira'nın aksine, burada hayvan resimlerinden daha çok soyut piktograflar var. Sadece 60 civarında hayvan resmi tespit edilmiştir. 21 yünlü mamut, 12 at, 7 bizon, 6 yaban öküzü, 6 ren geyiği, 2 dağ keçisi, 1 aslan, 1 ayı ve 3 anlaşılmaz yaratık. Ek olarak; 8'i nispeten doğal ve 4'ü şematik olmak üzere 12 insan resmi vardır. Soyut sanat şunları içerir; "Yaralı Adam" resminin

yanında iki tane olmak üzere bir dizi aviform veya pankart tipi işaret (www.visual-arts-cork.com, 21.08.2023).

Pech Merle’de bulunan mağaranın en ünlü resmi Benekli Atlar panelidir. Bu panelde atlar siyah küçük kafaları ve geniş uzun gövdeleri ile birbirine zıt iki yönde durmaktadır. Atlar diğer mağaralardaki bulunan atlardan farklı olarak benekli desenleri ile ortaya çıkmaktadır. Atlara siyah rengi veren magnezyum ve baryum oksitten (odun kömürü) yapılmış bir karışımdır. Atların etrafında noktalar ve dışında siyah şekilde altı tane negatif el yer almaktadır. Atlar panelinin boyutu yaklaşık 4 metredir.

Görsel 62: Pech Merle’nin ünlü Benekli Atlar paneli
(<https://www.cahorsvalleedulot.com/en/patrimoine/grotte-du-pech-merle/>, 25.03.2024)

Pech Merle’nin benekli atları yaklaşık 25.000 yıllık resimler olup, modern Appaloosa isimli benekli at ırkına benzemektedirler. Arkeologlar, mağara insanlarının resmettikleri atların gerçek hayvanlar mı yoksa beneklerin sembolik bir anlamı olup olmadığını tartışmışlardır.

Bu tartışma sonucunda eski atların DNA’sını kullanan 2011 tarihli bir çalışma, leopar lekelenmesinde yer alan leopar kompleksinin mevcut olduğunu buldu ve mağara ressamlarının büyük olasılıkla gerçek benekli atlar gördükleri sonucuna vardı (www.en.wikipedia.org, 21.08.2023).

Görsel 63: Günümüzde yaşayan Appaloosa atı
(<https://blog.canvaspersonalized.com/appaloosa-horse/>, 25.03.2024)

Siyah friz; at, yaban öküzü, mamut ve bizon figürlerinden oluşan ve çoğunlukla siyah rengin hakim olduğu, kırmızı rengin ise sadece noktalarda kullanıldığı bir paneldir. Kara friz panelinde resmi yapılan hayvanlar dış hatları ile çizilmiş olup, Chauvet ve Lascaux'daki resimlere oranla daha özensiz ve vahşi çizgiler kullanılmıştır. Hayvanların gündelik sürü yaşantısı konu almış olup, çiftleşmek için erekte olmuş ve kuyruğunu kaldırmış bizon çizimleri bulunmakta, mamutların uzun tüylerini daha belirgin şekilde belirtmek için ise dik uzun çizgiler kullanılmıştır.

Görsel 64: Pech Merle'deki mamutları, bizonları, yaban öküzlerini, atları ve kırmızı noktaları gösteren siyah friz
(<https://www.cahorsvalleedulot.com/en/explorer/visitez-la-vallee-du-lot/plongez-dans-la-prehistoire/la-grotte-de-pech-merle/>, 25.03.2024)

Paleolitik sanatta sadece dört ölü adam imgesi bulunmaktadır. İki tanesi Cougnac'da, bir tanesi Pech Merle'de ve bir tanesi de Cosquer'dedir. Bu resimler o zamanda yaşamış kabile içi savaşları, cinayet, törensel kurban, işkence veya cezalandırmayı konu almış olabilir. Kesin olarak ne olduğu bilmesek de buzul çağda bu tarz olayların yaşanması şaşırtıcı değildir. Ölü adam resminde, mızraklarla delinmiş yerde uzana insan betimlemesi bulunur. Yanında kuş veya kuşa benzer iki bacaklı bir form bulunmaktadır.

Görsel 65: Aşı boyası ile çizilmiş yaralı adam sahnesi
(<https://donsmaps.com/pechmerle.html>, 25.3.2024)

Andre Leroi-Gourhan mağaradaki bizon ve yaban öküzünü kadınsı semboller olarak görüyordu. Özellikle Pech Merle'deki panelde, ona göre kırmızı silüetler kadından bizona, bir temadan diğerine şematik ilerleyen geçişini çağırıyordu (Michel Lorblancet).

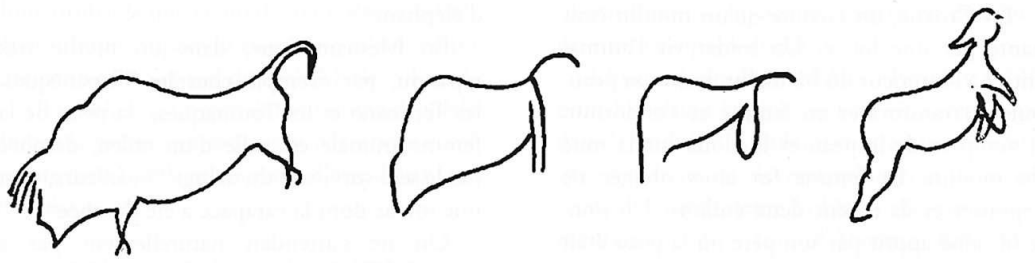
“Bizonun sağrıları üzerindeki dikey çizgilerin biçimlerinin permütasyonu, eğimli bir figürün ön ayakları haline gelir”, böylece “dişi temsil eden iki sembolün yakın ilişkisi daha anlamlı olamayacak bir çizimle sonuçlanır” diye düşündü (www.donsmaps.com, 23.08.2023).

Stilize edilmiş dişi bizonlar ve dişi mamutlar “femme-cygne” (kuğu kadın) olarak bilinen mitin benzerinde değerlendirilmiştir. Bizonlar ve mamutlar, kadınlar o dönemde kuğunun yerine geçmektedir.

Pech Merle’de bekar kadınlar ve mamutlar birbiri ile ilişkiliydi. “Bekar kadınların çizilmiş ana hatları bir mamut çift çizgisiyle kaplıydı ‘Mcihel Lorblanchet’e göre bu yorum “belki bir çiftleşmeyi” akla getiriyor ve bu mamutun cinsel ve doğurgan doğasına vurgulamanın bir yolu olabilirdi (www.donsmaps.com, 23.08.2023).

Görsel 66: Kadınlar paneli, dişi bizon ve mamut çizimleri
(<https://donsmaps.com/pechmerle.html>, 26.03.2024)

Görsel 67: Mağarada bulunan bizon ve kadın çizimlerinin benzerliği
(<https://donsmaps.com/pechmerle.html>, 26.03.2024)

2.6. Niaux Mağarası

Niaux mağarası Fransa'nın güney batısında Niaux kamünü, Ariège bölümünde bulunun bir Paleolitik dönem mağarasıdır. Mağaranın konumu dik bir yamaçlı vadide yer almaktadır. Niaux'un toplam uzunluğu 14 km'den fazla, oda ve yer altı geçitlerinden oluşmaktadır.

Paleolitik dönem insanların kalıntıları tespit edilip belgelendirilmiştir. 17.000-11.000 yılları arasında Magdalen döneminde, mağara duvarlarına kazınmış ve siyah renkle çizilip stilize edilmiş resimler ve çoğunlukla kırmızı ve siyah renkle yapılmış semboller bulunmaktadır.

Görsel 68: Niaux mağarası, Giriş Galerisinde bulunan semboller daha sonradan ziyaretçiler tarafından kazınan latin harfleri

https://www.researchgate.net/figure/Signs-panel-dots-lines-and-claviforms-on-Di-edre-de-Niaux-photo-E-DAbbadie_fig1_290973654, 26.03.2024)

Grafitilerine bakılırsa, arkeolojik ilgi 1860'lara kadar başlamamış olsa da, Niaux Mağarası 1602'den bu yana ara sıra ziyaret ediliyor. Daha sonra turistler, muhteşem dikitlerini çalmak için düzenli olarak mağarayı ziyaret etti; ta ki arkeologlar Emile Cartailhac (1845-1921) ve Abbe Henri Breuil (1877-1961) 1900'lerin ortalarına kadar, "Salon Noir"daki mağara resminin (1845-1961 tarafından keşfedildi) ilk kez ortaya çıktığını tespit etti. Komutan Molard) Taş Devri'nin son dönemi olan Magdalen sanatına kadar uzanıyordu. Bu, mağarayı ve sanatını korumak için resmi bir kampanyayı tetikledi. Bunu bir dizi soruşturma izledi. Daha sonra 1970 yılında yerel mağaracılar Reseau Rene Clastres'i keşfettiler. Galeriler ağı ve 1971'de mağaranın büyük bir bilimsel incelemesi Jean Clottes ve Robert Simonnet tarafından üstlenildi. En son, 1980-81'de bilim adamlarından oluşan bir ekip, mağaradaki tüm resimlerin çizimlerini yaptı (www.visual-arts-cork.com, 31.08.2023).

Niaux Mağarası, dolambaçlı geçitlerden oluşan bir alanlar bütünüdür ve mağara odalarını birbirine bağlayan birçok dolambaçlı geçit bulunmaktadır. Mağaranın girişinden belli bir mesafede herhangi bir resim yer almamaktadır. İlk soyut işaretler, Giriş Galerisi'nde yer alır. Bu sembollerin çoğu, daha yakın tarihlerde yapılmış grafitilerdir. Tarih öncesi dönemde yapılan semboller genellikle dik çizgiler ve yatay yönlü nokta kümelerinden oluşmaktadır. Renkler genellikle siyah ve kırmızı tonlarındadır.

Giriş bölümünden sonra gelen alan Salon Noir (Siyah Salon) olarak bilinir. Bu alan, mağaranın en zengin dekore edilmiş odasıdır. Duvarlarda, siyah dış hatlarla çizilmiş bizon figürleri yer almakta; bu figürlerin içinde ok ucu veya ters "V" şeklinde soyut işaretler bulunmaktadır. Bu işaretlerin, tarih öncesi insanların bu duvarlarda av stratejileri geliştirdikleri alanlar olarak kullanıldığı düşünülmektedir.

Görsel 69: Salon Noir'de bulunan bizon çizimleri ve bizonların üstüne çizilmiş ok işaretleri (<https://www.donsmaps.com/niauxgalleries.html>, 26.03.2024)

Salon Noir'de bizonların yanı sıra sakal ve kıl detayları ile çizilmiş Niaux mağarasına özgü tarzıyla at resimleri, birkaç geyik ve mağara aslanı ve çok nadir resmedilen somon balığı resmi bulunmaktadır.

Görsel 70: Salon Noir'de bulunan dış hatları ile kazımış somon balığı gravürü
(<https://www.donsmaps.com/niauxgalleries.html>, 26.03.2024)

Görsel 71: Salon Noir'de çizilmiş olan geyik, aslan, atlar ve bizonlardan oluşan panel.
(<https://www.donsmaps.com/niauxgalleries.html>, 26.03.2024)

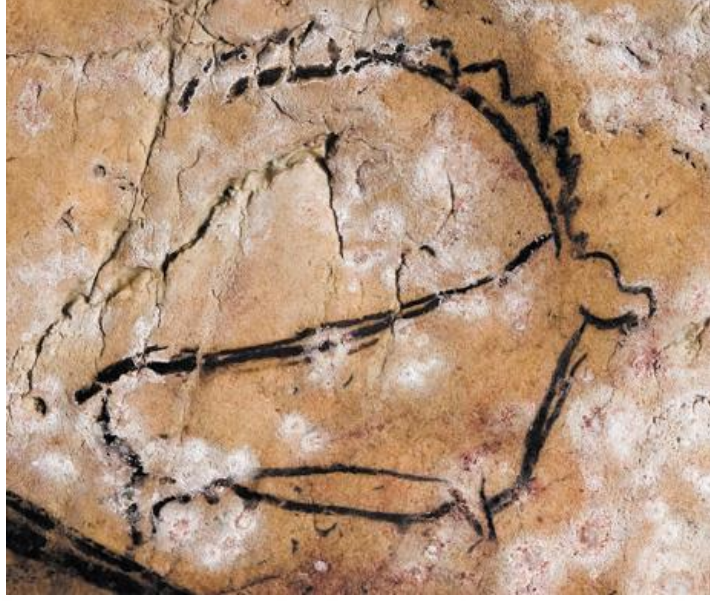
Görsel 72: Niaux mağarasında diğer mağaralara oranla daha fazla ibex resmi bulunmaktadır. Oranlar mükemmel ve güzel desenli kürkü, iyi çizilmiş kafası ve kulakları ve muhteşem boynuzlar ile mağarada bulunan iyi bir örnektir.

(<https://books.openedition.org/pup/59965>, 26.03.2024)

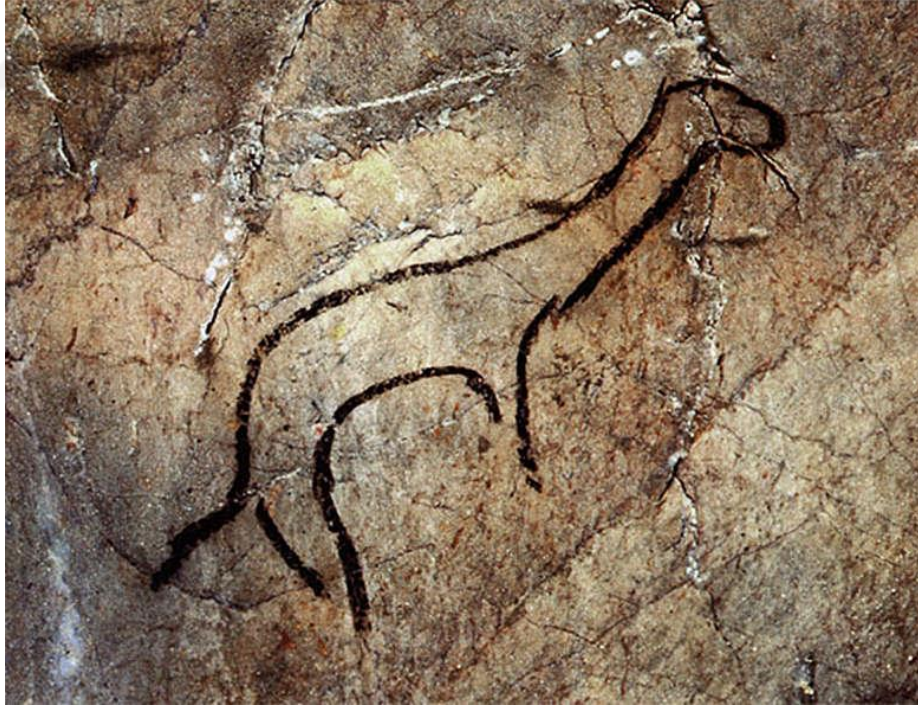

Görsel 73: Salon Noir'de bulunan başka bir panel, bizonlar ve ibexler oluşan panelde sağ alt tarafta mızrak bulunan ibex çizimi vardır.

(<https://www.donsmaps.com/niauxgalleries.html>, 26.03.2024)

Görsel 74: Salon Noir'de bulunan güçlü büyük boynuzlara sahip bir ibex resmi
(<https://books.openedition.org/pup/59965>, 26.03.2024)

Görsel 75: Mağara'nın Réseau René Clastres'teki bölümünde bulunan bir gelincik taslağı. Gelincik tasvirleri kaya sanatında oldukça nadirdir
(<https://www.donsmaps.com/niauxgalleries.html>, 26.03.2024)

2.7. Trois Freres Mağarası

Trois Frères Mağarası, Fransa'nın güneybatısında, Midi-Pyrénées bölgesinde, Montesquieu-Avantes Komünü'nde yer almaktadır. Volp Nehri'nin bulunduğu Fransız Pirineleri eteklerinde üç mağaraya ayrılmıştır. Batıda bulunan mağara Le Tuc d'Audoubert, merkezde Trois Frères ve doğu kısmında Enlene bulunmaktadır.

Batıda yer alan Le Tuc d'Audoubert, diğer mağaralarla bir geçiş bağına sahiptir. Trois Frères ile doğudaki Enlene arasında ise mağaraları birbirine bağlayan bir geçit bulunmaktadır.

Le Tuc d'Audoubert'de kilden iyi bir şekilde şekillendirilmiş iki adet bizon heykeli bulunurken, Trois Frères'de duvarlarda çok sayıda gravür ve resim yer almaktadır. Ayrıca, tarih öncesi insanın kullandığı kesici aletler ve hayvan resimleri oyulmuş kemikler tespit edilmiştir. Enlene mağarasında ise hiçbir resim ya da gravür yoktur; yalnızca o dönemde yaşamış tarih öncesi insanlar tarafından oyulmuş kemikler bulunmuştur.

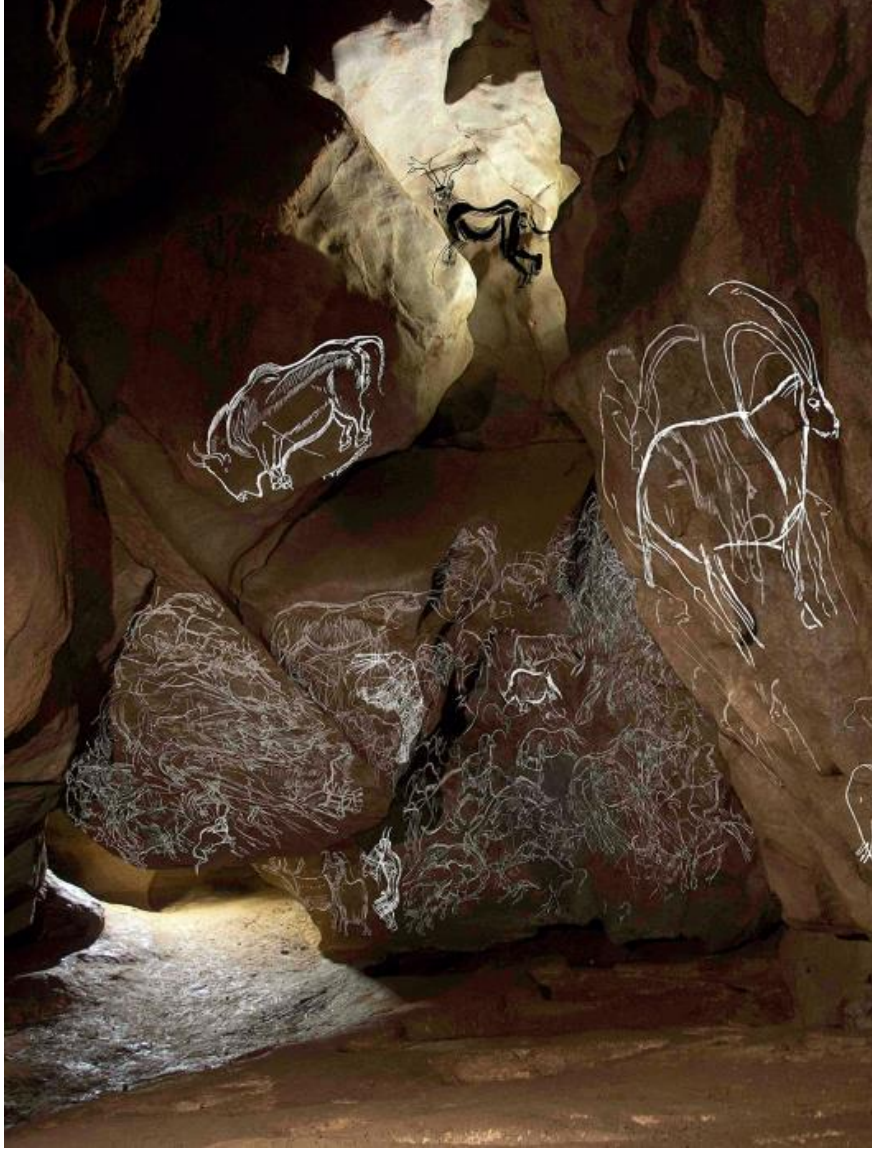

Görsel 76: Le Tuc d'Audoubert'de kilden şekillendirilmiş iki adet bizon heykeli
(<https://www.bradshawfoundation.com/sculpture/tuc-d-audoubert.php>, 26.03.2024)

Trois Freres mağarası ilk olarak 1914 yılında Kont Henri Bagouen'in üç oğlu Max, Jaques ve Luis tarafından keşfedilmiştir. Savaşın sonra Henri Breuil mağaraların üzerinde araştırmalar yapıp gravürlerin kopyasını çıkartıp 1958 yılında yayımlamıştır.

Trois Freres'deki tarih öncesi çizimlerde, çoğunlukla duvarlarda büyük kümeler halinde bulunan birçok kazıma ve çizgiden oluşmaktadır. Mağara genelinde yaklaşık 350 figür

kayıt edilmiştir. Çizimlerin; 80'ni at, 170 tanesi bizon, 40 ren geyiği, 20 dağ keçisi, 8 ayı, 6 kedigil, 6 kuş, 3 mamut, 1 yünlü gergedan, 7 teriantropik ve antropomorfik figür, 5 el, noktalar, yarım daireler ve çeşitli soyut semboller bulunmaktadır.

Görsel 77: Trois Freres mağarasında bulunan gravürler
(<https://books.openedition.org/pup/55100>, 26.03.2024)

Mağaradaki sığınak bölümünde sunağın üstüne kazınmış dişi aslan gravürü bulunmaktadır. Sunağın alt kısmında bulunan yarıktaki ve mağara duvarına bir kişi tarafından dikkatlice yerleştirilmiş deniz kabukları bulunmaktadır. Bu deniz kabukları bir tür ayin veya törensel bir ritüel için kullanılmış olduğu düşünülmektedir.

Trois Frere'de mağara duvarının üzerinde bizon, at ve geyiklerden oluşan bir kargaşa betimlenmiştir. Gravürlerin arasında bir şaman bulunmaktadır. Şamanın penisi görünür

bir biçimde çizilmiştir. Elinde ok veya flüt benzeri bir tür alet bulunmaktadır. Elleri toynak, kafası bizon şeklinde ve bizona ait olduğu düşünülen bir kürk ile sırtını kapatacak şekilde çizilmiştir. Şamanın aynı zamanda bir kuyruğu bulunmaktadır. Belki de gravürde bir tür av sahnesi çizilmiştir. Şaman; hayvanların arasına girip onlar gibi davranıp hayvanların dikkatini dağıtıyor o sırada avcılarda pusu kurup uygun anda saldırıyordu.

Görsel 78: Trois Freres’de bulunan karmaşık gravür, hayvanlar üst üste çizilmiş, resimde bir tür kargaşa hakim, orta kısımda flüt çalan bizon kafalı şaman bulunmaktadır.
(<https://www.donsmaps.com/troisfreres.html>, 26.03.2024)

Gravürler üst üste ve o kadar karmaşık ki, gravürde bir tür kaos havası hakimdir. Birbirleri ile mücadele eden hayvanlar, mızrak biçiminde çizikler, büyüklü küçüklü üst üste hayvan çizimleri bulunmaktadır.

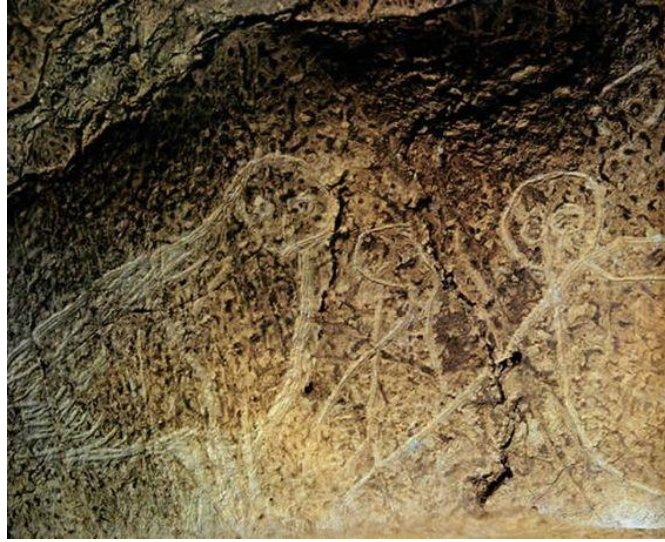
Abbé Breuil’in burada çoğaltılan bir çizimi, büyük sakallı ve uzun kuyruklu bir adam görmemizi sağlıyor. Hatta başının üstünde gördüğümüz özelliklerin boynuz olduğuna inanıyoruz. Yani bununla Üç Kardeş’in taş oymacılığı arasında mutlak bir korelasyon olacaktır. Olasılıklardan biri bunun bir tür ilahi varlığı temsil etmesi, diğeri ise bir büyücüye ait olmasıdır. Sanatçının bir sihirbazı temsil etmek istediğini düşünüyoruz. Hangi amaçla bilmiyoruz. Hiçbir şey onun düşüncelerini veya

motivasyonlarını tahmin etmemize izin vermez. Görünüşe göre bu sanatçı muhtemelen büyücünün kendisiydi (www.donsmaps.com, 13.09.2023).

Görsel 79: Mağara bulunan büyücü çizimi, büyücü bir çeşit geyik boynuzlarına sahip, kulakları tetikte beklercesine dik bir biçimde, elleri de içe bükük korkmuş ya da ürkek muhtemelen, kuyruğu ata benziyor, insan bacaklarına sahip, penisi de belirgin bir şekilde çizilmiştir.

(<https://www.facebook.com/1781681208763907/photos/a.1803815033217191/2135660350032656/?type=3>, 26.03.2024)

Görsel 80: Mağara duvarına oyulmuş baykuş gravürleri
(<https://www.pinterest.com/pin/481674122640450269/>, 26.03.2024)

3. BÖLÜM: MAĞARA RESİMLERİNDEN İLHAM ALAN GÜNÜMÜZ SERAMİK SANATÇILARI

3.1. Ule EWELT

Ule Ewelt Almanya'da doğdu, yaşamını ve çalışmalarına Almanya'da devam etmektedir. Coğrafya ve şehir planlaması üzerine eğitim almıştır. 2003 yılında ise seramiğe yönelmiştir. 2011'den bu yana kadar seramik hayvan figürleri ve figüratif çalışmalar üzerine odaklanmıştır.

Ewelt, insanlığın ortaya çıktığı dönemde insan ve hayvan türleri arasındaki ilişkiyi sanatsal çalışmalarının ana teması haline getiriyor. Hayvanlar insanlar için her zaman son derece sembolik bir karaktere sahip olmuştur: Her mitolojide karşımıza çıkan görüntüleri, anıları, duyguları ve çağrışımları yoğun bir şekilde uyandırır; aynı zamanda somut ve maddidirler ve hem besin kaynağı hem de insan varlığına tehdit oluşturmuşlardır. Hayvanın sembolik ve bedensel boyutları, Ewelt'in bu iki yönü yeniden birleştirmeyi amaçladığı araç olarak nitelendirilen heykelde birleşiyor. Ancak boşlukları koruyan ve varoluşun parçalı doğasını memnuniyetle karşılayan bir birlik (<https://www.nousartgallery.it/profile/u-le-ewelt/>, 06.04.2024).

Ewelt, özellikle Fransa'nın güneyinde bulunan Lascaux ve Chauvet mağaralarında bulunan arkaik hayvan resimlerini inceleyip araştırmıştır. Tarih öncesi mağara insanların, hayvanların dinamik ve iç doğasına sadece birkaç çizgi ile yakalamasını olan hayranlığı, onu ilkel halleriyle bağlantı kurmaya itmiştir.

Görsel: 81 Mamut Üç Parçalı seramik: 95 x 123 x 45 cm
(<https://www.nousartgallery.it/profile/u-le-ewelt/>, 06.04.2024)

Görsel 82: Dişli aslan seramik: 39 x 58 x 20 cm
(<https://www.nousartgallery.it/profile/u-le-ewelt/>, 06.04.2024)

Görsel 83: Kızgın ayı
(<https://www.keramik-u-leewelt.de/portfolio.html>, 07.06.2024)

Görsel 84: Antiloplar
(<https://www.keramik-u-leewelt.de/portfolio.html>, 07.06.2024)

3.2. Pierre GENOUVRIER

Pierre Genouvrier, doğa tarihi ve temasını sıkça çalışmalarında kullanan bir Fransız heykeltıraştır. Animal Art Paris ve Salon National des Artistes Animaliers gibi prestijli etkinlikler de dahil olmak üzere birçok sergiye katılmıştır. Ayrıca, çocuklar için sanat ve doğa tarihi konulu atölye çalışmaları düzenlemiştir. Pierre Genouvrier çalışmalarında mağara sanatını kullanmıştır. “Rupestre” adlı bir koleksiyonu bulunmakta, bu koleksiyonda doğa tarihine ve eski sanat biçimlerine olan ilgisini yansıtmıştır (<https://pierregenouvrier.com/>, 21.07.2024).

Görsel 85: Mammoth Et Son Engobe

<https://www.instagram.com/pierregenouvrier/reels/?locale=gb&hl=am-et> (22.07.2024)

Görsel 86: 6 Ren Geyiği Sürüsü

<https://www.instagram.com/pierregenouvrier/reels/?locale=gb&hl=am-et> (22.07.2024)

Görsel 87: Troupe de Mammouths

<https://www.instagram.com/pierregenouvrier/reels/?locale=gb&hl=am-et> (22.07.2024)

Görsel 88: La Ruee

<https://www.instagram.com/pierregenouvrier/reels/?locale=gb&hl=am-et> (22.07.2024)

3.3. Laura ROSE

Laura Rose, M.Ö. 11.500 ile M.Ö. 34.000 arasında yapılan dünyanın en eski hayvan resimlerini kendi seramiklerine uyarlamaktadır. Bu sanat eserlerini, raku yöntemiyle pişirerek günümüze taşımayı amaçlamıştır. Rose'un çalışmaları, Avrupa'nın derinliklerindeki mağaralarda bulunan eski sanatın doğal dünyaya olan sevgisini ve insan ruhu için önemini modern izleyicilere aktarmaktadır. Başlangıçta av amaçlı yapıldığı sanılan bu mağara resimlerinin, aslında manevi ve törensel amaçla yaratıldığını düşünmektedir. Ayrıca, bu resimleri yapanların kadın olabileceği öne sürmektedir (<https://caveartpottery.com/cave-art-images/>, 22.07.2024).

Görsel 89: At ve Yaban Öküzü duvar resmi vazo
<https://caveartpottery.com/cave-art-images/aurochs/>, (22.07.2024)

Görsel 90: Lascaux Gebe Atları Kase
<https://caveartpottery.com/cave-art-images/horses/>, (22.07.2024)

4. BÖLÜM: YÜKSEK LİSANS ÇALIŞMA RAPORU KAPSAMINDA YAPILMIŞ KİŞİSEL UYGULAMALAR

4.1. Seçilen Mağara Resimlerinin Kişisel İfadeler Katılarak Üç Boyutlu Yorumlanması

Görsel 91: Bünyamin Han Dursun. Font de Gaume'nun Aşıkları. 40x8x16 cm. (Elle Şekillendirme, 1040°C) 2024. Kişisel Arşiv

Bu çalışma, Font de Gaume Mağarası'ndaki geyik motiflerinden esinlenerek gerçekleştirilmiştir. Dişisini yalayan erkek geyik figürü ile hayvanların doğal davranışları yakalanmaktadır. Geyiklerin basit ama etkili biçimleri mağara resimlerinin ham ve doğrudan karakterini yansıtır. Üç boyutlu form, figürlerin karanlıkta gölge oluşturmasını sağlar, bu da orijinal mağara resimlerinin hayaletini yansıtır. Farklı renk tonlarında renklendirilmiş seramik yüzey, figürlere ilk çağlara özgü bir görünüm kazandırır ve onları yüzyıllar öncesinden bugüne taşır.

Seramiklerin üzerinde detaylı işçilik, tarih öncesi insanların hayvanları gözlemleme ve onları betimleme konusundaki ustalığı ile bağ kurar. Bu figürleri, tarih öncesi resimlerin sadece estetik bir değer taşımadığını, aynı zamanda o dönemin insanların doğa ile olan derin ilişkisini gösterir.

Figürlerin gölgeleri, eserlerin karanlık ve gizemli doğasını vurgulamakta ve izleyiciye, tarih öncesi sanatın yaratıldığı ortamın atmosferini hissettirmektedir. Gölgelerin bu kullanımı, figürlerde dramatik bir etki kazandırmakta ve onları izleyici için daha çekici hale getirmektedir. Bu gölge oyunları ile yaratılan etkiler, mağara resimlerinin sadece bir görüntü değil, aynı zamanda bir deneyim olduğunu hatırlatmaktadır.

Bu seramik geyik figürleri, Font de Gaume Mağarası'ndaki ünlü geyik sahnesinin modern bir yorumu olarak, tarih öncesi sanatın gücünü ve kalıcılığını gözler önüne sermektedir. Figürlerin sade ama etkili formları, gölgelerin kullanımı, bu çalışmanın tarih öncesi resimlerin ruhunu ve estetiğini yansıttığını göstermektedir. Bu çalışma, tarih öncesi resimlerin zamansızlığını ve günümüz sanatında olan etkisini vurgulayan bir örnek olarak değerlendirilebilir.

Görsel 92: Bünyamin Han Dursun. Font de Gaume'nun Aşıkları. 2024. Kişisel Arşiv

Görsel 93: Bünyamin Han Dursun. Megaloceros. 35x24x17 cm. (Elle Şekillendirme, 1040°C) 2024.

Kişisel Arşiv

Bu çalışma, Pech Merle Mağarası'ndaki at motifleri ve mağarada bulunan Megaloceros (İrlanda geyiği) formlarının birleşiminden esinlenerek yapılmıştır. Pech Merle Mağarası, tarih öncesi insanların sanatsal yaratıcılıklarını sergiledikleri, detaylı hayvan resimleriyle ünlüdür. Bu çalışma, o dönemin sanatsal mirasını modern bir yorumla yeniden üç boyutlu canlandırmak amacıyla tasarlanmıştır.

Çalışmadaki hayvan figürlerinin biçimleri, mağara resimlerinde sıkça görülen stilizasyon ve yalınlıkla uyum içindedir. Hayvan figürlerinin gövdelerinde kullanılan siyah ve beyaz renkler, tarih öncesi sanatın yalınlığını ve zerafetini yansıtmaktadır. Siyah el izleri ve geometrik desenler, Pech Merle Mağarası'ndaki at resimlerinin karakteristik dekoratif unsurlarını hatırlatmaktadır. El izleri, tarih öncesi insanların sanat eserlerine kişisel bir damga vurma geleneğine ve varlıklarının ifadesini temsil eder.

Hayvan figürlerinin üç boyutlu oluşu, iki boyutlu mağara resimlerine yeni bir boyut kazandırmak, izleyicinin bu eski sanat eserleriyle daha derin bir bağlantı kurmasını sağlar. Figürlerin üzerindeki detaylı işçilik ve dikkatli tasarım, tarih öncesi sanatçıların doğaya duydukları derin saygıyı ve sanatsal yeteneklerini ortaya koymaktadır.

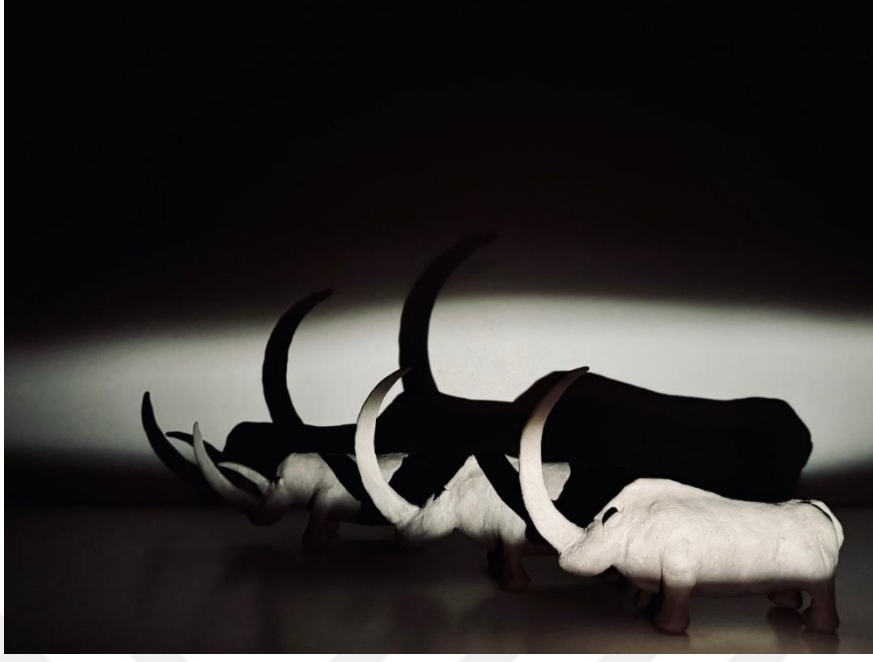
Figürlerin duruşları ve anatomik yapıları, İrlanda geyiği formunun güçlü ve zarif hatlarını modern bir estetikle yeniden yorumlanmıştır.

Bu çalışma, tarih öncesi sanatın gücünü ve kalıcılığını, doğa ile insan arasındaki derin bağlantıyı ve sanatın zamanla nasıl evrildiğini gözler önüne sermektedir. Aynı zamanda, tarih öncesi dönem resimlerinin modern sanata nasıl harmanlandığını ve bu mirasın günümüz sanatına nasıl ilham verdiğini de ortaya koymaktadır. Eserdeki minimalist estetik, hem tarih öncesi sanatın basitliğine saygı duruşunda bulunmakta hem de modern sanatın zarafetini yansıtmaktadır.

Pech Merle Mağarası'ndaki at motifleri ve Megaloceros formlarının birleşiminden esinlenerek, tarih öncesi sanatın zamansızlığı ve günümüzdeki sanatsal yaratıcılığa olan etkisini vurgulayan bir örnek teşkil etmektedir. Bu eser, sanatın ve doğanın iç içe geçtiği, zamanın ötesine geçen bir sanatsal ifadeyi temsil etmektedir.

Görsel 94: Bünyamin Han Dursun. Megaloceros. 2024. Gölge çekim. Kişisel Arşiv

Görsel 95: Bünyamin Han Dursun. Göç. 44x25x17 cm. (Elle Şekillendirme, 1050°C) 2024. Kişisel

Arşiv

Bu seramik çalışma, Chauvet Mağarası'ndaki gergedanlardan esinlenerek yapılmıştır. Chauvet Mağarası, Fransa'da bulunan ve Paleolitik döneme ait olağanüstü mağara resimleriyle tanınan bir yerdir. Mağaradaki resimler yaklaşık 30.000 ila 32.000 yıl öncesine tarihlenir ve dünyadaki en eski mağara resimleri arasında yer alır. Bu resimlerde çeşitli hayvanlar, özellikle mamutlar, aslanlar, gergedanlar betimlenmiştir.

Seramikten oluşan gergedanlar, Chauvet Mağarası'ndaki stilize ve güçlü hayvan çizimlerine benzer bir şekilde sade ve etkileyici bir şekilde tasvir edilmiştir. Mağaradaki gergedanların karakteristik özelliklerini ve dinamik duruşları seramik formlar üzerinde üç boyutlu yansıtılmıştır. Figürlerin birbirine yakın konumlandırılması, sürü halinde gezen bu güçlü hayvanların sosyal yapısını ve hareket dinamiklerini yansıtmaktadır.

Bu çalışma, tarih öncesi resimlerin doğadan esinlenmiş güçlü tasvirlerinin modern sanat anlayışıyla nasıl harmanlanabileceğini göstermektedir. Aynı zamanda, geçmiş ile günümüz arasındaki sanatsal bir köprü oluşturarak, tarih öncesi insanların doğayı algılama ve ifade etme biçimlerinin günümüz sanatına olan etkisini de gözler önüne sermektedir. Bu figürle, sadece estetik açıdan değil, aynı zamanda kültürel ve tarihsel açıdan da derin bir anlam taşımaktadır.

Görsel 96: Bünyamin Han Dursun. Guards of Lascaux. 35x20x14 cm. (Elle Şekillendirme, 1050°C)
2024. Kişisel Arşiv

Bu çalışma ile Lascaux Mağarası'ndaki ünlü bizon resimlerine gönderme yapılmaktadır. Mağara resimlerindeki bizonlar gibi, bu seramik çalışmalarda da güçlü ve canlı bir ifade betimlenmiştir.

Buradaki, iki bizonun farklı renklerle ve pozlarla tasvir edilmesi dikkat çekicidir. Bir bizon, koyu renk tonlarıyla ve daha dinamik bir hareketle, mağara duvarındaki bizonların enerjini yakalamaktadır. Diğeri ise daha açık renklerle, sakin ve ağırbaşlı bir pozda durmaktadır. Bu iki bizon hem bir kontrast yaratmakta hem de Lascaux bizonlarının çeşitliliğini yansıtmaktadır.

İki bizonun bir saldırı durumunda birleşmiş gibi durması da dikkat çekicidir. Bu, güçlü bir dayanışma ve birlik duygusunu yansıtmaktadır.

Görsel 97: Bünyamin Han Dursun. Chauvet Bears. 35x30x13 cm. (Elle Şekillendirme, 1040°C)

2024.Kişisel Arşiv

Chauvet Bears adlı çalışma, Chauvet Mağarası'ndaki ayı resimlerinden esinlenerek üç boyutlu olarak yapılmıştır. Chauvet Mağarasındaki ayı resimleri, ilk insanların bu güçlü ve gizemli hayvanlara duyduğu hayranlığı ve belki de korkuyu yansıtmaktadır. Bu çalışma, o dönemin sanatsal mirasını modern bir yaklaşımla yeniden canlandırmak amacıyla tasarlanmıştır.

Bu üç boyutlu seramik figürler, tarih öncesi sanatın basitliğini ve zarafetini taşımaktadır. Çalışmalardaki formlar, mağara resimlerinin stilize edilmiş çizgilerini yansıtırken, kullanılan malzemenin doğallığı ve renk tonları, mağara resimlerinin orijinal dokusunu hatırlatmaktadır. Figürlerin yüzeyinde görülen gölgeler ve dokular, sanatın karanlık ve gizemli bir atmosferde yaratıldığı mağara ortamına bir göndermedir. Bu kontrast, sanatın zamansız ve kalıcı doğasını vurgulamakta ve izleyiciye, tarih öncesi dönem ruhunu hissettirmektedir.

Çalışmanın üç boyutlu oluşu, mağara duvarlarında bulunan iki boyutlu resimlere yeni bir boyut kazandırmakta ve ayıları gözlerimizin önünde canlandırmaktadır. Bu durum, tarih öncesi resimlerin sadece bir temsil aracı olmadığını, aynı zamanda o dönemin insanların doğa ile olan etkileşimlerini ve bu etkileşimden doğan sanatsal ifadelerini anlamamıza yardımcı olduğunu göstermektedir.

Bu çalışma tarih öncesi sanatın gücünü ve kalıcılığını, doğa ile insan arasındaki derin bağlantıyı ve sanatın zamanla nasıl evrildiğini gözler önüne sermektedir. Aynı zamanda, tarih öncesi dönemin kültürel mirasının günümüzde de nasıl bizleri etkilediğini ve ilham verdiğini göstermekte sanatın zamansızlığını vurgulamaktadır.

Görsel 98: Bünyamin Han Dursun. Pech Merle Horses. 23x17x13 cm. (Elle Şekillendirme, 1040°C)
2024. Kişisel Arşiv

Pech Merle Horses adlı çalışma, Pech Merle Mağarası'ndaki at resimlerinden esinlenerek yapılmıştır. Pech Merle Mağarası'nda, burada bulunan at motifleri, yalınlık ve stilizasyonlarıyla dikkati çeker.

Çalışamdaki hayvan figürlerinin gövdelerinde görünen el izleri ve geometrik desenler, Pech Merle'deki at resimlerinin karakteristik dekoratif unsurlarını yansıtmaktadır. Siyah ve beyaz kontrastı, tarih öncesi sanatın sade ve etkileyici doğasını yansıtırken, figürlerin üzerine düşen gölgeler, bu çalışmanın mağara ortamının karanlık ve mistik atmosferini yansıtmalarını sağlar. Gölge, figürlerin üç boyutlu formunu vurgulamakta ve izleyiciye, bu eski mağara resimleriyle daha derin bir bağ kurma fırsatı sunmaktadır.

Figürlerin üzerine yapılmış el izleri, tarih öncesi insanların varlıklarını ve yaratıcılıklarını ifade etme biçimlerini hatırlatmaktadır. Bu izler, en başından bu yana insan yaşamının bir parçası olarak adeta sanatsal bir ifadeyi işaret etmektedir. İnsanların doğa ile olan ilişkilerini bu resimler aracılığıyla nasıl ifade ettiklerini göstermektedir.

Gölgelerin kullanımındaki duyarlı detaylar, resimlerin sadece fiziksel bir formdan ibaret olmadığını, aynı zamanda ışık ve gölge oyunları ile duygusal ve sembolik bir derinlik kazandığını gösterir. Bu figürler, Pech Merle'deki at motiflerinin modern bir yorumu olarak, tarih öncesi resimlerin zamansızlığını ve günümüz satına olan etkisini gözler önüne sermektedir.

Görsel 99: Bünyamin Han Dursun. Prayer in Altamira. 65x65x8 cm. (Elle Şekillendirme, 1040°C)
2024. Kişisel Arşiv

Altamira Mağarası'ndan esinlenerek yapılan Prayer in Altamira adlı çalışma, tarih öncesi duvar resimi örneklerini günümüz sanatıyla ilişkilendirir. Bu, geçmişle günümüz arasındaki bir köprü kurarak tarihsel sürekliliği ve kültürel aktarımın önemini vurgular. Mağara çizimlerinin modern yorumları, tarih öncesi insanların doğaya ve hayvanlara olan bakış açısını ve yaşam tarzını anlamamıza yardımcı olmaktadır.

Figürlerin elle yapılmış görünümü, tarih öncesi insanların mağara duvarlarına çizdiği hayvan figürlerini çağrıştırmaktadır. Bu figürlerde, orijinal kaynaklara sadık kalınmıştır. Figürlerin üzerinde bulunan dekorlar ve semboller, Altamira Mağarası'ndaki çizimlerle benzerlik taşır. Bu sembollerle, tarih öncesi insanların ritüelistik ve sembolik dünyası yansıtılmaya çalışılmıştır.

Hayvan figürleri, tarih öncesi insanların günlük yaşamlarında hayvanların oynadığı rolü ve onların doğayla ilişkilerini temsil etmektedir. Figürlerin çeşitliliği ve detayları, tarih öncesi insanların hayvanları dikkatle gözlemlendiğini ve onları iyi bir biçimde resmettiğini gösterir, bu çalışmada da o dönem yaşamış insanların bakış açısıyla iki boyutlu hayvanlar üç boyutlu seramik formlara aktarılmıştır.

Altamira Mağarası'ndaki hayvan çizimlerinden esinlenerek yapılan bu figürler, tarih öncesi resimlerin sembolik ve ritüelistik doğasını modern bir bağlamda yeniden canlandırmaktadır. Figürlerin üzerindeki semboller, tarih öncesi insanların inanışlarını, ritüellerini ve dünyaya bakış açılarını yansıtmaktadır. Bu semboller, aynı zamanda belirli hikayelerle ve mitlerle de ilişki olabilmektedir.

Figürlerin düzeni rasgele gibi gözükse de aslında bir dinamizm yakalamaktadır. Dairesel bir düzenlemede oluşması da, figürlerin bir topluluk veya grup halinde olduğunu ve aralarındaki bağlantıyı vurgulamaktadır.

Bu çalışma, Altamira Mağarası'nın sanatsal ve kültürel mirasını modern bir sanat formunda yeniden yorumlamaktadır. Figürlerin ve üzerlerindeki dekorların, tarih öncesi insanların kendilerini ifade ederken, doğayla olan iletişimlerini anlamamıza yardımcı olmaktadır. Aynı zamanda geçmişle günümüz arasında bir bağlantı kurarak, tarih öncesi resimlerin zaman tanımayan güzelliği ve değerlerini vurgulamaktadır.

Görsel 100: Prayer in Altamira figürlerini çözümlemek için yapılan sulu boya etütleri
Kişisel Arşiv

Görsel 101: Bünyamin Han Dursun. The Falling Horses of Lascaux. 61x45x57 cm. (Elle Şekillendirme, 1040°C) 2024. Kişisel Arşiv

Bu çalışma, Lascaux Mağarası'ndaki Eksen Galerisi'nde bulunan düşen at resimlerinden esinlenerek yapılmıştır. Bu figürler, tarih öncesi resimlerinin ruhunu modern bir yorumla buluşturmaktadır. Farklı pozisyonlardaki at figürleri, hareket ve dinamizmi yansıtmaktadır. Atların karınları geniş bacakları ince ve kafaları küçük tutularak, Lascaux Mağarası'ndaki resim geleneğini devam ettirilmesi, çalışmaya tarihsel bir derinlik katmıştır.

Doğal ve organik renkler kullanılmak için seçilmiştir. Bu da çalışmanın doğayla ve tarih öncesi resimlerle uyumunu arttırmaya yardımcı olmuştur. Bu renk paleti, at figürlerinin mağara duvarlarındaki resimlere olan benzerliğini güçlendirmektedir. Malzeme seçimi de figürlerde dokusal zenginlik katmaya katkı sağlamıştır. Bu da izleyiciyi tarih öncesi dönemlerin atmosferine çekmeyi amaçlamıştır.

Görsel 102: Bünyamin Han Dursun. Emigration in Lascaux. 150x57x16 cm. (Elle  ekillendirme, 1040 C) 2024. Kişisel Arşiv

Emigration in Lascaux adlı  alı ma, Lascaux Mağarası'ndaki Bo alar Salonu'nda bulunan paneldeki resimlerin üç boyutlu olarak  ekillendirilmi  bir modern yorumudur. Bu figürlerin, tarih öncesi resimlerin büyüleyici dünyasını modern bir bakış açısıyla yeniden canlandırmaktadır. Bu çalışmada tarih öncesi hayvan figürlerini, özellikle de bo aları, geyikleri ve diğer hayvanlar üç boyutlu formlara d n  t r lm  t r. Aynı zamanda, hayvanlar çalışmaya dinamik bir boyut kazandırmıştır.

Figürlerdeki detaylar, Lascaux Mağarası'ndaki resimlerin karakteristik özelliklerini yansıtmaktadır. Bo aların ve diğer hayvanların anatomik detayları, mağara resimlerinde görülen geniş karınlar, ince bacaklar ve belirgin boynuzlar gibi unsurlar vurgulanmaktadır. Renk seçimlerinde ise eserlere mağara resimlerinin özgün tonları yansıtılarak, o dönemin ve tarihin günümüze taşınması arzulanmı tır.

Görsel 103: Bünyamin Han Dursun. Wizard, Lion and Vulva. 35x45x2,5 cm (Elle  ekillendirme, 1040 C) 2024. Kişisel Arşiv

Wizard, Lion and Vulva adlı  alı ma, Chauvet Mağarası'ndaki ünlü mağara resmi olan, Büyücü, Aslan ve Vulva çiziminden esinlenerek rölyef olarak çalışılmıştır.

Çalışmadaki kabartmalar ve dokular, çalışmaya üç boyutlu bir etki kazandırarak fiziksel bir derinlik sağlamaktadır. Bu da izleyiciye görsel bir zenginlik sunmaktadır.

Eski mağara resimlerinden tipik renk paletini yansıtan toprak tonları ve beyaz renk kullanılarak, çalışmaya mistik mağara resimlerinin havası katılmıştır. Bu renk seçimi izleyiciye tarihin derinliklerine çekmektedir.

Görsel 104: Bünyamin Han Dursun. Wounded Man and bison. 40x30x9 cm. (Elle Şekillendirme, 1080°C) 2024. Kişisel Arşiv

Pech Merle Atları ve Yaban Sığırları adlı çalışmada, Chauvet Mağarası'nda bulunan "Altı Panel" den esinlenerek yapılmıştır. Tarih öncesi dönemin ruhunu ve estetiğini yansıtarak izleyiciye geçmişin izleri sunulmaya çalışılmıştır.

Kompozisyonda atlar ve aurochslar gibi ikonik figürlerin kullanımı, tarih öncesi insanların doğayla olan iletişimini ve hayvanları betimleme tarzını yansıtmaktadır. Atlar, zarif ve akıcı çizgileriyle dikkat çekerken, aurochslar, güçlü ve heybetli duruşlarıyla çalışmanın merkezinde yer almaktadır. Çalışmanın sol üst köşesinde bir baykuşa yer verilmiştir. Bu baykuş çizimi, Chauvet Mağarası'nda bulunur, Paleolitik dönemde resimlerinde baykuş nadir çizilmiş hayvanlarından.

Çalışmada kullanılan toprak tonları, mağara resimlerinin tipik renk paletini yansıtmaktadır. Kahverengi, siyah ve beyaz tonlar, eser boyunca hem figürlerde hem de arka planda kullanılarak çalışmaya tarihsel bir derinlik kazandırmıştır.

Figürlerin işlenişi, çalışmadaki dinamizmi aktarmakta ve izleyiciye hareket hissi sunmaktadır. Özellikle atların zarif çizgileri ve aurochsların karakteristik boynuzları, çalışmada dikkat çeken detaylar arasında yer almaktadır. Küçük figür ve sembollerin eklenmesi ise, çalışmaya bir hikaye anlatımı ve derinlik kazandırmıştır. Bu çalışmada, geçmiş yorumlayarak tarihsel bir oluşturmaktadır

Görsel 105: Bünyamin Han Dursun. Chauvet Horses and Aurochs. 41x45x2,5 cm. (Elle  ekillendirme, 1040 C) 2024. Kişisel Arşiv

Ku  Adam ve Yaralı Bizon adlı çalışmada, tarih öncesi dönemin en ikonik sahnelerinden biri olan Lascaux Mağarası'ndaki yaralı ku  adam sahnelerini modern bir yorumla yeniden canlandırmaktadır. Bu çalışmada, çamurdan yapılan figürler, binlerce yıl öncesine ait dramatik bir anı günümüze taşımaktadır.

Bo anın güçlü ve tehditgar duruşu ile yaralı adamın d     anı, tarih öncesi insanın doğa ile olan mücadelesini çarpıcı bir şekilde gözler önüne sermektedir. Figürlerin dokusu, mağara resimlerinin primitif ve ham estetiğini yansıtır. Çalışma, bu tarihsel anlatımı bir tiyatro sahnelerini anımsatan modern bir  er eve içinde sunulurken geçmiş ile günümüz arasında bir köprü kurulmaya çalışılmıştır.

Bu  alı ma, izleyiciyi tarih öncesi dönemin derinliklerine çekerek, insanlığın doğa ile olan ezeli mücadelesini hatırlatmakta ve yansıtmaktadır. Çalışma aynı zamanda tarihsel ba ları güçlü bir şekilde hissettirerek izleyiciyi derin bir yolculuğa çıkarmaktadır.  er evenin beyaz olması ise figürlerin ön plana çıkmasını sağlarken, çalışma temiz ve  a da  bir sunumla birleşmektedir.

4.2. Seçilen Mağara Resimlerinden Esinlenerek Yapılmış Özgün Ve Özgür Yorumlar

Görsel 106: Bünyamin Han Dursun. Gaint Eland. 33x15x20cm (Elle Şekillendirme, Odun Pişirimi 1320°C) 2022 Pişirim Teknikleri Dersi. Atölye Hocası Emre Feyzoğlu. Kişisel Arşiv

Çalışma, tarih öncesi mağara resimlerinin ruhunu, modern bir sanat çalışması olarak yeniden yorumlamaktadır. Doğal bir taş kaide üzerine konumlandırılan figürde; boğa antilobu ile (Gaint Eland) mağara resimlerindeki stilizasyon, güçlü bir anlatımı yansıtmaktadır. Boğa antilobunun yatış pozisyonu, avlandıktan sonraki halini temsil etmektedir. Kıvrımlı ve güçlü boynuzları, figüre hem zarafet hem de güç katar. Bu duruş, antilobun hem vahşi doğasını hem de mağara resimlerindeki temayı ortaya koymaktadır. Figürün dokusal zenginliği, tarih öncesi sanatın primitif güzelliğini modern bir yorumla birleştirmektedir.

Çalışmanın özgür ve özgün yorumu, izleyiciyi tarih öncesi dünyaya doğru bir yolculuğa çıkarmaktadır. Bu çalışma, sadece geçmişi değil, aynı zamanda insanlığın evrensel ve zamansız temasını da yansıtmaktadır. Tarih öncesi mağara resimlerinden ilham alan bu çalışma hem tarihsel hem de estetik bir deneyim sunmaktadır.

Görsel 107: Bünyamin Han Dursun. Chauvet Lion. 27x17x7 cm. (Elle  ekillendirme, Sagar Pi irimi 1040 C) 2023 Pi irim Teknikleri Dersi. Atölye Hocas  Mutlu Ba kaya. Kişisel Arşiv

Çalışma, tarih öncesi dönemin en eski ve en etkileyici mağara resimlerinden biri olan Chauvet Mağarası'ndaki aslan resimlerinden ilham alınarak figür ortaya çıkarılmıştır. Bu figür, tarih öncesi sanatın ruhunu modern bir yorumla yeniden canlandırmaktadır.

Aslanın yatış pozisyonu, doğanın sakin ama bir o kadar da güçlü yanını simgelerken, figürün doğal ve ham dokusu, Chauvet Mağarası'ndaki resimlerin primitif ve çarpıcı estetiğini yansıtmaktadır. Figürün  zerindeki renk ge i lerindeki detaylar tarih öncesi resimlerin derinliğini ve zenginliğini gözler önüne sermektedir.

Çalışmanın  zg n ve  zg r yorumu, izleyiciye hem geçmişin gizemini hem de doğanın vahşi güzelliğini hatırlatmaktadır. Bu figür, tarih öncesi dönemle modern sanat  bulu turarak izleyiciyi derin bir yolculuğa çıkarmaktadır. Aslan figürü hem tarihsel hem de estetik olarak öne çıkmaktadır. Çalışma, sadece geçmiş değil, aynı zamanda insanlığın evrensel ve zamansız temasını da yansıtır.

Görsel 108: Bünyamin Han Dursun. Deer Man. 18x13x46 cm. (Elle Şekillendirme, 1040°C), 2024.

Kişisel Arşiv

Geyik Adam adlı çalışma, Trois Freres Mağarası'nda bulunan şaman ya da insansı hayvan çizimlerinden esinlenerek yapılmıştır. Trois Freres Mağarası, Fransa'nın güneybatısında yer alan ve tarih öncesi dönemlere ait olağanüstü mağara resimleriyle ünlüdür. Mağaradaki resimler, yaklaşık 13.000 ila 15.000 yıl öncesine tarihlenir ve özellikle insan-hayvan karışımı figürleriyle dikkat çeker.

Çalışma, mağaradaki şamanik figürlerin ve insansı hayvan tasvirlerinin modern bir yorumu olarak karşımıza çıkmaktadır. Figür, yukarı doğru uzanan boynuzlu bir figürü temsil etmektedir. Figürün alt kısmında kullanılan renk geçişleri, toprağın doğal tonlarını yansıtarak eserin doğayla olan bağlantısını vurgulamaktadır. Bu figür, mağara resimlerindeki mistik ve ritüelistik unsurları çağrıştırmaktadır.

Bu çalışma, tarih öncesi insanların doğa ve hayvanlar ile olan derin bağlarını, onların ruhani dünyalarını ve şamanik ritüellerini günümüz sanat anlayışıyla harmanlayarak yeniden yorumlamıştır. Aynı zamanda, geçmişin sanatsal ve kültürel mirasını bugüne taşıyarak izleyiciye hem estetik hem de düşünsel bir deneyim sunmaktadır. Bu figür, yalnızca görsel açıdan değil, aynı zamanda tarihsel ve kültürel açıdan da derin bir anlam barındırmaktadır.

Görsel 109: Bünyamin Han Dursun. Moose. 15x11x9 cm. (Elle Şekillendirme, Sagar Pişirimi 1040°C)
2023, Pişirim Teknikleri Dersi. Atölye Hocası Mutlu Başkaya Kişisel Arşiv

Bu çalışma, Paleolitik dönem Orta Avrupa mağara resimlerinden eşinilerek özgün bir seramik yorum yapılmıştır. Figürde, tarih öncesi insanların doğa ile olan ilişkisini güçlü bir şekilde yansıtan bir geyik figürü görülmektedir.

Geyik figürünün duruşu ve büyük boynuzları, çalışmaya hem güç hem de dinamik bir derinlik katmaktadır. Bu duruş, tarih öncesi resimlerinde bulunan boşlukta süzülen veya hiçbir şey yapmadan duran hayvanları hatırlatmaktadır. Figürün dokusu ve renkleri ise tarih öncesi mağara duvarlarının yüzeyine atıf yapar. Kullanılan renkler mağara duvarında kullanılan renklerle benzerlik taşımaktadır. Bu çalışma izleyiciyi; tarih öncesi dünyaya doğru bir yolculuğa çıkarırken, aynı zamanda hayvan sahneleri üzerinden geçmişin doğasını yeniden keşfetmeye davet etmektedir.

Görsel 110: Bünyamin Han Dursun. Golden Bighorn. 14x8x12 cm. (Elle Şekillendirme, Lüster Pişirimi 1080°C). 2022, Pişirim Teknikleri Dersi. Atölye Hocası Mutlu Başkaya. Kişisel Arşiv

Golden Bighorn adlı çalışma, tarih öncesi Orta Avrupa mağara resimlerinden esinlenerek özgün bir seramik koç figürü yapılmıştır.

Koçun güçlü duruşu ve kıvrımlı boynuzları, çalışmaya hem kuvvet hem de karakter katmaktadır. Bu duruş, koçun vahşi doğasını ve mağara resimlerindeki sembolik önemini vurgulamaktadır. Figürün, parlak ve çekici görünümü, lüster pişirim tekniği kullanılarak elde edilmiştir. Bu teknik, figürün yüzeyine metalik bir parlaklık kazandırarak tarih öncesi sanatın primitif güzelliğini modern bir yorumla birleştirmektedir.

Bu çalışma, izleyiciyi tarih öncesi dünyaya doğru bir yolculuğa çıkarmakta ve tarihsel bir deneyim sunmaktadır.

Görsel 111: Bünyamin Han Dursun. Rainbow Bull.13x8x11 cm. (Elle Şekillendirme, Copper Mate Pişirimi 1060°C) 2022, Pişirim Teknikleri Dersi. Atölye Hocası Mutlu Başkaya. Kişisel Arşiv

Bu çalışma, Paleolitik dönem Orta Avrupa mağara resimlerinden esinlenerek yapılmıştır. Çalışmada, antik çağların ruhunu ve estetik anlayışını yansıtan bir boğa figürü görülmektedir. Renklendirmede kullanılan Copper Mate pişirim tekniği, çalışmaya farklı bir boyut ve derinlik kazandırmaktadır. Bu teknik, figürün yüzeyinde doğal ve organik tonlar oluşmuştur, böylece tarih çağdaş bir yaklaşımla harmanlanmıştır.

Görsel 112: Bünyamin Han Dursun. Golden Bull. 15x13x11 cm. (Elle Şekillendirme, Lüster Pişirimi 1080°C) 2022, Pişirim Teknikleri Dersi. Atölye Hocası Mutlu Başkaya. Kişisel Arşiv

Golden Bull adlı çalışma, Paleolitik dönem Orta Avrupa mağara resimlerinden ilham alarak, tarih öncesi çağların ruhunu ve estetiğini çağdaş bir sanat çalışmasıyla buluşturmaktadır. Figürün biçimi, eski çağların sembolik ve estetik değerlerini yansıtırken, kullanılan lüster pişirim tekniği, eserin yüzeyinde benzersiz parlaklık ve renk derinliği kazandırmıştır. Bu teknik, çalışmanın doğallığını ve tarihi dokusunu korurken, izleyiciye hem görsel hem de duygusal bir deneyim sunmaktadır.

Lüster pişirim tekniği ile elde edilen figürün üzerindeki renk geçişleri ve tonlamalar, mağara resimlerinin taş ve toprak tonlarını yansıtarak, izleyiciye tarih öncesi zamana götürmektedir.

Bu çalışma, tarih ve sanat arasındaki bağlantıyı kurmayı amaçlamıştır. Tarih öncesi sanatın modern yorumuyla, izleyiciye hem geçmişe dair bir hikaye anlatır hem de günümüz estetik anlayışına hitap eder. Bu çalışma, geçmişin izlerini taşıyan, fakat çağdaş tekniklerle yeniden hayat bulan bir çalışmadır.

Görsel 113: Bünyamin Han Dursun. Dark Bull. 12x8x8 cm. (Elle Şekillendirme, Raku Pişirimi 1060°C)
2023, Pişirim Teknikleri Dersi. Atölye Hocası Mutlu Başkaya. Kişisel Arşiv

Dark Bull adlı çalışma, Paleolitik dönem Orta Avrupa mağara resimlerinden esinlenerek yapılmıştır. Tarih öncesi çağların mistik atmosferini ve sanat anlayışını modern bir yorumla harmanlanmıştır. Çalışmanın, renklendirmesinde kullanılan raku pişirim tekniği, figürün yüzeyine doku ve renk çeşitliliği kazandırmıştır.

Figürün formu ve üzerindeki detaylar, Paleolitik dönemin estetik anlayışını yansıtırken, kullanılan modern teknikle, esere çağdaş bir yaklaşım katmaktadır.

Görsel 114: Binyamin Han Dursun. Golden Gazelle. 22x10x13 cm. (Elle Şekillendirme, Lüster Pişirimi 1080°C). 2022, Pişirim Teknikleri Dersi. Atölye Hocası Mutlu Başkaya. Kişisel Arşiv

Golden Gazelle adlı çalışma, Paleolitik döneme ait Orta Avrupa mağara resimlerinden ilham alınarak yapılmıştır. Tarih öncesi mağaraların duvarlarında betimlenen hayvan figürleri, binlerce yıl öncesine uzanan izleri taşımaktadır. Geçmişin derinliklerinden gelen bu izleri günümüze taşımak, doğanın zamansız güzelliğini ve insanoğlunun sanatsal ifadeyi olan evrensel tutkusunu yansıtmaktadır.

Betimlenen bu figür, hayvanların zarafetini ve doğanın mistik büyüünü gözler önüne sermektedir. Kullanılan lüster pişirim tekniği sayesinde, yüzeyinde ışığı yansıtan ve değişen renk tonları, çalışmaya dinamik bir canlılık kazandırmaktadır. Bronz ve bakırın zarif birleşimi, çalışmanın doğal taş üzerinde sergilemesiyle daha da vurgulanmaktadır. Figürün zemininde kullanılan doğal taş, eserin tarihi bağlamını güçlendirirken, onu bulunduğu mekanda etkileyici bir odak noktası haline getirmektedir.

Figür, tarih öncesi dönemin sanatını ve sembolizmini günümüze taşıırken, aynı zamanda modern sanat teknikleriyle harmanlanmaktadır.

Görsel 115: Bünyamin Han Dursun. Deer. 13x8x6 cm. (Elle Şekillendirme, Sagar Pişirimi 1040°C), 2023, Pişirim Teknikleri Dersi. Atölye Hocası Mutlu Başkaya. Kişisel Arşiv

Deer adlı çalışma, Paleolitik dönem Orta Avrupa mağara resimlerinin büyüleyici dünyasından esinlenerek oluşturulmuştur. Tarih öncesi dönemde doğanın ve hayvanların resmedilmesi insanlığın sanatsal ifadelerin en eski örneklerinden biri olarak kabul edilir. Bu çalışma, o dönemlerin ruhunu ve hayal gücünü modern sanat anlayışıyla harmanlamaktadır.

Betimlenen figür, tarih öncesi dönemlerin sadeliği ve estetiğiyle günümüzün çağdaş sanat tekniklerini bir araya getirmektedir. Sagar pişirim tekniği ile uygulanan renk paleti, doğanın sıcak ve doğal tonlarını yansıtarak izleyiciyi geçmişin derinliklerine bir yolculuğa çıkarmaktadır. Figürün sakin ve huzurlu duruşu, tarih öncesi dünyanın dinginliği ile günümüzün karmaşasından bir kaçış sağlamaktadır.

Figürün kıvrımlı hatları ve renk geçişleri, doğal dünyanın sürekliliğini ve değişkenliğini simgelemektedir. Renklerin kullanımı, çalışmaya üç boyutlu bir derinlik kazandırmaktadır. Bu figür ile Paleolitik sanatın çağrıştırdığı mistik ve zamansız unsurları keşfederken, doğayla yeniden bağlantı kurmak amaçlanmıştır.

Görsel 116: Bünyamin Han Dursun. Red Bull 12x7x8 cm. (Elle  ekillendirme, Lüster Pi irimi 1080 C)

2022, Pi irim Teknikleri Dersi. Atölye Hocas  Emre Feyzo lu. Kişisel Arşiv

, alı ma, tarih  ncesi Orta Avrupa mağara resimlerinden ilham alarak bu özgün seramik bo a figürünü yapılmıştır. Figür, tarih öncesi insanların doğayla olan güçlü ba larını yansıtmaktadır.

Bo anın güçlü duruşu ve kıvrımlı boynuzları, esere hem dinamizm hem de kuvvet katmaktadır. Bu duruş, bo anın vahşi doğasını ve mağara resimlerindeki sembolik önemini vurgulamaktadır. Heykelin dokusal zenginliği, tarih öncesi sanatın ilkel güzelliğini modern bir yorumla birle tiriyor.

Bu  alı ma, izleyiciyi tarih öncesi dünyaya doğru bir yolculuğa çıkarırken, aynı zamanda av sahneleri üzerinden geçmişin avcılık kültürünü yeniden keşfetmeye davet ediyor. Av sahnelerinin enerjisi ve dramatizmini göstermektedir. Bu seramik çalışma, sadece tarihsel bir bağlam sunmakla kalmıyor, aynı zamanda insanlığın evrensel ve zamansız temasını da yansıtmaktadır.

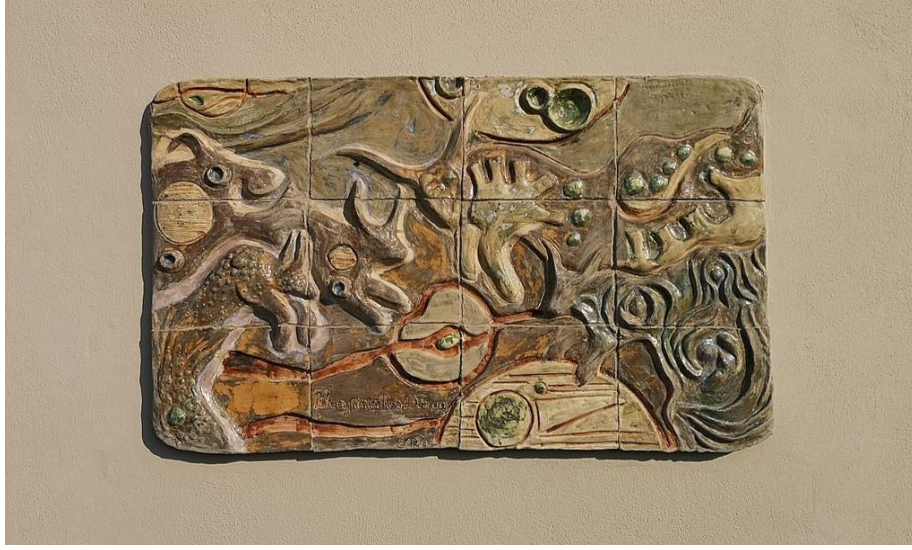
Görsel 117: Bünyamin Han Dursun. White Deer and Bones. 46x20x22 cm 2023 (Elle Şekillendirme, 1080°C) 2022, Atölye Hocası Mutlu Başkaya. Kişisel Arşiv

Bu çalışma, Chauvet Mağarası'nın Ayı Kafatası Odası'ndan esinlenerek yapılmıştır. Mağara tarih öncesi dönemde yaşamış insanların doğa ve yaşam döngüsüne dair anlayışını yansıtan bir mekan olarak bilinmektedir. Bu çalışma, mağaradaki ren geyiği kemiklerinin bolluğundan ve bu hayvanların tarihsel öneminden yola çıkılarak tasarlanmıştır.

Figürde, kemiklerin üzerine yerleştirilmiş bir ren geyiği figürü bulunmaktadır. Bu figür tarih öncesi dönemde ren geyiğinin fazla tüketilmesi ve mağarada kemiklerin fazlaca bulunmasından dolayı seçilmiştir. Beyaz ve sade rengi, ren geyiğinin, kemiklerle olan uyumunu ve bu hayvanların mağara sakinleri için ne denli önemli olduğunu vurgulamaktadır. Kullanılan gerçek kemikler, çalışmanın tarihi bağlamını güçlendirirken, ren geyiği figürü ile birleşerek geçmişin hikayesini yeniden canlandırmaktadır.

Çalışma, Paleolitik dönemin doğa ile iç içe geçmiş yaşamını ve ölümün doğallığını simgelemektedir. Figürde kullanılan kemikler hem doğanın kaçınılmaz döngüsünü hem de bu döngüdeki hayvanların rolünü gözler önüne sermektedir. Ren geyiği figürü, bu döngüyü simgelerken, kemiklerin üzerine uzanmış duruşu, yaşam ve ölüm arasındaki ince çizgiyi simgelemektedir.

Figür izleyiciye tarih öncesi dönemin ruhunu hissettiren bir deneyim sunarken, aynı zamanda doğanın sonsuz döngüsünü ve insanoğlunun bu döngüdeki yerini sorgulatan bir metafor oluşturmaktadır. İzleyici, bu çalışmada geçmişin sessiz ama güçlü yankılarını keşfederken, doğanın zamansız estetiğini ve anlamını derinden hissedebilmektedir.

Görsel 118: Bünyamin Han Dursun. Tauri. 73x119 cm. 2022 (Elle  ekillendirme,  amot Kili, 1100 C)

2022. Kişisel Arşiv

Tauri adlı ve Latince “Boğalar” adlı çalışma; 2022 yılında küratörlüğünü Beste Gürsu’nun yürüttüğü T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Yolu Festivali kapsamında Cevdet Altuğ’un seramiklerinden esinlenerek mağara resimleri yorumlarıyla oluşturulmuş bir seramik panodur. Ankara’daki CSO binasının bahçesinde sergilenen çalışma hem antik sanatın izlerini taşıması hem de  ağda  form ve doku yorumlarıyla oluşturulmuştur. Bu çalışmada mağara resimlerindeki dinamizm yansıtılmaya çalışılmıştır.

Görsel 119: Cumhur Ba kanlığı Orkestrası binası ve Tauri  alı ması. 2022 (Kişisel Arşiv)

Paleolitik dönem mağara resimlerinin doğal hareketi ve enerji dolu çizgileri, Tauri'nin yüzeyinde yer alan kıvrımlı hatlar ve akıcı formlarla yeniden canlanmaktadır. Bu çizgiler, bir yandan tarih öncesi sanatın hareket dolu yapısını yansıtırken, diğer yandan müzikle olan görsel ilişkiyi güçlendirmektedir. Yüzeyindeki dokular, adeta müzikal notalar veya enstrüman şekilleri çağrıştırarak ritim ve uyum kavramlarını sanatın merkezine yerleştirmektedir.

Çalışmanın dinamik yapısı, mağara resimlerinin doğallığından ve onların içinde barındırdığı hareket sürekli hareket hissinden etkilenilmiştir. Her detay, organik kıvrımlardan soyut formlara kadar, görsel bir senfoni yaratmakta ve izleyiciye çok katmanlı hem fiziksel hem de metaforik bir deneyim sunmaktadır.

Tauri, mağara resimlerinin enerjik doğasını ve müzikle olan görsel uyumunu bir araya getirerek, sanat ve müzik arasındaki diyalogu güçlendiren bir çalışmadır. Eski ve modern olanı harmanlayan eser, izleyiciyi zengin bir duygusal yolculuğa çıkarmaktadır.

Görsel 120: Tauri çalışması, boğaların yakından çekimi. 2022. (Kişisel Arşiv)

SONUÇ

Bu çalışma raporunda, Paleolitik Dönem Orta Avrupa mağara resimlerindeki iki boyutlu hayvan sahnelerinin üç boyutlu seramik yorumları üzerine odaklanılmaktadır. Çalışma kapsamında, Paleolitik dönemin keşif süreci ve bu dönemde kullanılan tema ve gelişen teknikler ayrıntılı bir biçimde incelenmiştir. Araştırmanın odak noktası olan Altamira, Lascaux, Chauvet, Niaux, Pech Merle, Trois Freres ve Font de Gaume mağaraları detaylı olarak analiz edilmiştir. Bu mağaraların, Paleolitik dönem resimlerinin en önemli örnekleri barındırdığı ve o dönemin insanların yaşamları hakkında ipuçları sunduğu anlaşılmıştır.

Tezin ilk ve ikinci bölümünde, Paleolitik dönemdeki mağara resimlerinin keşif süreci ve bu resimlerin yapılış teknikleri üzerinde durulmuştur. Bu dönem, insanlığın sanatsal ifadelerinin başlangıcını temsil etmekte olup, mağara resimlerinde kullanılan malzemeler, teknikler ve temalar detaylı bir şekilde ele alınmıştır. Altamira, Lascaux, Chauvet, Pech Merle, Trois Freres ve Font de Gaume mağaraları, dönemin en önemli örnekleri arasında yer almaktadır. Bu sayede Paleolitik dönemin estetik ve sembolik dünyasını anlamamıza yardımcı olmaktadır.

Çalışmanın üçüncü aşamasında ise bu mağaralardaki resimlerinden ilham alarak seramik eserler üreten çağdaş sanatçılar araştırılmıştır. Bu araştırma, modern sanatın Paleolitik sanattan nasıl etkilendiğini ve bu etkilerin seramik sanatına nasıl yansıdığını ortaya koymaktadır. Çağdaş sanatçıların çalışmaları, Paleolitik dönemin iki boyutlu mağara resimlerini üç boyutlu seramik formlara dönüştürme konusunda önemli bir rehber olmuştur. Bu sanatçılar, tarih öncesi sanatın modern yorumlarını yaratırken, aynı zamanda Paleolitik dönemin ruhunu ve estetiğini de korumayı başarmışlardır.

Tezde, bu araştırmalar doğrultusunda seramik çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalar, seçilen mağara resimlerinden esinlenerek yapılmış iki ayrı kategoriye ayrılmaktadır: seçilen mağara resimlerine kişisel ifadeler katarak üç boyutlu yorumlanan çalışmalar ve mağara resimlerinden esinlenerek yapılmış özgür ve özgün seramik formlar. İlk kategoride, mağara resimlerindeki hayvan sahnelerinin iki boyuttan üç boyuta seramik formlar aracılığıyla yeniden canlandırılması amaçlanmaktadır. Bu çalışmalarda, Paleolitik resimlerin detayları ve sembolizmi dikkatle incelenmiş ve seramik formlarına

aktarılmıştır. İkinci kategoride ise, mağara resimlerinden alınan ilham, özgün ve serbest çalışmalarla ifade edilmiştir. Bu çalışmalar, Paleolitik dönemin resimlerini çağdaş seramik sanatına üç boyutlu formlar halinde entegre etme çabasıdır.

Paleolitik dönem mağara resimlerinin seramik sanatına uyarlanması, tarih öncesi sanatın günümüz sanatıyla olan bağlantısını güçlendirmekte ve bu bağlantıyı somut bir şekilde ortaya koymaktadır. Bu çalışma raporu, iki boyutlu mağara resimlerinin üç boyutlu seramik formlar olarak yeniden yorumlanmasının, tarih öncesi resimlerin günümüzde nasıl yeniden canlandırılabilirliğini göstermektedir. Paleolitik sanatın modern seramik sanatına olan etkisi, sanatın evrenselliğini ve zamanlar arası etkileşimi bir kez daha kanıtlamaktadır. Yapılan seramik çalışmalar da, bu etkileşimi ve sanatın sürekliliğini vurgulayan önemli bir katkı olarak değerlendirilebilir.

Bu çalışma, Paleolitik dönemin estetik ve sembolik değerlerinin modern seramik sanatında nasıl yeniden canlandırılabilirliğini ve bu süreçte ortaya çıkan sanatsal yenilikleri göstermektedir. Bu bağlamda tarih öncesi resimlerin çağdaş sanatla olan ilişkisi ve bu ilişkinin gelecekteki sanatsal üretilere nasıl ilham verebileceği konusunda farkındalığı arttırmayı amaçlamaktadır. Tez, Paleolitik resimlerin yalnızca geçmişin bir parçası olmadığını, aynı zamanda günümüz sanatıyla sürekli bir diyalog halinde olduğunu ve bu diyalogun yeni ve yaratıcı ifadelerle zenginleştiğini ortaya koymaktadır.

Çalışmalar, Paleolitik dönemin sanatının, biçim, teknik ve sembolizm açısından modern sanatçılar için zengin bir esin kaynağı olduğunu ortaya koymaktadır. Ancak, mağara resimlerinin yorumlanması bir taklit değil, kişisel yorum ve çağdaş bir bakış açısı yorumlarıdır.

Gelecekte bu çalışma raporu incelendiğinde Paleolitik resimlerin; yapılma nedeninden, yapıldığı zamandan, yerden, malzemelerden ve tekniklerden ne kadar çok farklılaştığı ve bu esin kaynağının çağdaş sanata olan katkısı anlaşılabilecektir. Böylece gelecekte yapılacak çalışmalara kaynak oluşturacaktır.

KAYNAKÇA

Altamira Cave Paintings. Erişim Tarihi: 20.05.2023

<https://www.donsmaps.com/altamirapaintings.html>

Antropoloji, İnsanın evrimi, Prof. Dr. Erdal, AÖF yayın No:912, S.110.

Bio/Démarche, Erişim Tarihi: 21.07.2024 <https://pierregenouvrier.com/>

Chauvet Cave, Erişim Tarihi: 20.07.2023, <https://www.donsmaps.com/chauvetcave.html>

Chauvet Cave, Erişim Tarihi: 20.07.2023, <https://www.donsmaps.com/chauvetcave.html>

Chauvet Cave Paintings, Erişim Tarihi: 21.07.2023, www.visual-arts-cork.com

Chauvet Cave Paintings. Erişim Tarihi: 21.07.2023, www.visual-arts-cork.com

Curtis Gregory. (2017). Mağara Ressamları. (H. Dikmen Çev.) Redingot kitap, 64-65.

Curtis Gregory. (2017). Mağara Ressamları. (H. Dikmen Çev.) Redingot kitap, 69,70.

Curtis Gregory. (2017). Mağara Ressamları. (H. Dikmen Çev.) Redingot kitap, 74.

Curtis Gregory. (2017). Mağara Ressamları. (H. Dikmen Çev.) Redingot kitap, 26.

Curtis Gregory. (2017). Mağara Ressamları. (H. Dikmen Çev.) Redingot kitap, 100.

Curtis Gregory. (2017). Mağara Ressamları. (H. Dikmen Çev.) Redingot kitap, 29.

Curtis Gregory. (2017). Mağara Ressamları. (H. Dikmen Çev.) Redingot kitap, 31.

Curtis Gregory. (2017). Mağara Ressamları. (H. Dikmen Çev.) Redingot kitap, 66.

Curtis Gregory. (2017). Mağara Ressamları. (H. Dikmen Çev.) Redingot kitap, 85.

Curtis Gregory. (2017). Mağara Ressamları. (H. Dikmen Çev.) Redingot kitap, 66.

Curtis Gregory. (2017). Mağara Ressamları. (H. Dikmen Çev.) Redingot kitap, 137.

Curtis Gregory. (2017). Mağara Ressamları. (H. Dikmen Çev.) Redingot kitap, 124-125.

Curtis Gregory. (2017). Mağara Ressamları. (H. Dikmen Çev.) Redingot kitap, 127.

Curtis Gregory. (2017). Mağara Ressamları. (H. Dikmen Çev.) Redingot kitap, 123.

Curtis Gregory. (2017). Mağara Ressamları. (H. Dikmen Çev.) Redingot kitap, 141.

Curtis Gregory. (2017). Mağara Ressamları. (H. Dikmen Çev.) Redingot kitap, 34.

Curtis Gregory. (2017). Mağara Ressamları. (H. Dikmen Çev.) Redingot kitap, 260.

Curtis Gregory. (2017). Mağara Ressamları. (H. Dikmen Çev.) Redingot kitap, 264-265.

Curtis Gregory. (2017). Mağara Ressamları. (H. Dikmen Çev.) Redingot kitap, 32.

Font de Gaume - Cave Paintings from the Ice Ages, Erişim Tarihi: 23.03.2024,

<https://www.donsmaps.com/fontdegaume.html>

Grotte de Font-de-Gaume : immersion dans l'art de la Préhistoire, Erişim Tarihi: 05.07.2023)

<http://font-de-gaume.monuments-nationaux.fr>

Grotte des Trois-Frères, Erişim Tarihi: 13.09.2023, www.donsmaps.com

La Grotte de Font-de-Gaume, Erişim Tarihi: 17.07.2023 <http://font-de-gaume.monuments-nationaux.fr/>

Laura Rose Bio, Erişim Tarihi: 22.07.2024, <https://caveartpottery.com/cave-art-images/>

Lewis-Williams James David. (2019) Mağaradaki Zihin (T. Esmer Çev.) İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 234.

Lewis-Williams James David. (2019) Mağaradaki Zihin (T. Esmer Çev.) İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 129.

Protection et conservation de la Grotte de Font-de-Gaume, Erişim Tarihi: 17.07.2023,

<http://font-de-gaume.monuments-nationaux.fr/>

The Cave Art Paintings of the Chauvet Cave, Erişim Tarihi: 20.07.2023,

www.bradshawfoundation.com

The Cave Art Paintings of the Chauvet Cave, Erişim Tarihi: 21.07.2023,

www.bradshawfoundation.com

Pech Merle, Erişim Tarihi: 21.08.2023, www.donsmaps.com

Pech Merle Cave Painting, Erişim Tarihi: 21.08.2023, www.visual-arts-cork.com

Pech Merle Painting, Erişim Tarihi: 21.08.2023, www.en.wikipedia.org

Pech Merle, Erişim Tarihi: 21.08.2023, www.donsmaps.com

Pech Merle: 23.08.2023 www.donsmaps.com

Pech Merle Cave, Erişim Tarihi: 31.08.2023 www.visual-arts-cork.com

ULE EWELT CERAMIC & BRONZE SCULPTURE, Erişim Tarihi: 06.04.2024,

<https://www.nousartgallery.it/profile/ule-ewelt/>

YAYIMLAMA VE FİKRÎ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezin/raporumun tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kâğıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Hacettepe Üniversitesi'ne verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversite'ye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikrî mülkiyet haklarım bende kalacak, tezin/raporumun tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalara (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin/Sanat Çalışması Raporunun kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezin/sanat çalışması raporumun tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde/sanat çalışması raporumda yer alan, telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinleri yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversite'ye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan **Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge*** kapsamında tez/sanat çalışması raporum aşağıda belirtilen haricinde YÖK Ulusal Tez Merkezi/ H.Ü. Kütüphaneleri Açık Erişim Sisteminde erişime açılır.

☐ Enstitü/ Fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile tezin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren ... yıl ertelenmiştir. (1)

☐ Enstitü/ Fakülte yönetim kurulu kararı ile tezin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren ... ay ertelenmiştir. (2)

☐ Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir. (3)

08/11/2024

Bünyamin Han DURSUN

*Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin

Yönerge

- (1) Madde 6.1. Lisansüstü teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.
- (2) Madde 6.2. Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internette paylaşılmamış durumda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkânı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.
- (3) Madde 7.1. Ulusal çıkarılan veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir. Kurum ve kuruluşlarla yapılan iş birliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile enstitü veya fakültenin uygun görüşü üzerine üniversite yönetim kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.

Madde 7.2. Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.

Tez Danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu tarafından karar verilir

ETİK BEYANI

Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Tez Çalışması Raporu Yazım Yönergesi'ne uygun olarak hazırladığım bu Tez Çalışması Raporunda,

- Tez/Sanat Çalışması Raporu içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- görsel, işitsel ve yazılı bütün bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- atıfta bulunduğum eserlerin bütününe kaynak olarak gösterdiğimi,
- kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
- bu Tez/Sanat Çalışması Raporunun herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir Tez Çalışması Raporu çalışması olarak sunmadığımı

beyan ederim.

08/11/2024

Bünyamin Han DURSUN

**YÜKSEK LİSANS/SANATTA YETERLİK/DOKTORA TEZİ/SANAT
ÇALIŞMASI RAPORU ORJİNALLİK RAPORU**

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ

Güzel Sanatlar Enstitüsü

Tez/Sanat Çalışması Raporu Başlığı

Yukarıda başlığı verilen Tez/Sanat Çalışması Raporumun tamamı aşağıdaki filtreler kullanılarak Turnitin adlı intihal programı aracılığı ile Tez Danışmanım tarafından kontrol edilmiştir. Kontrol sonucunda aşağıdaki veriler elde edilmiştir:

Raporlama Tarihi	Sayfa Sayısı	Karakter Sayısı	Savunma Tarihi	Benzerlik Oranı (%)	Gönderim Numarası
08.11.2024		135889	11.10.2024	%3	2512666632

Uygulanan filtreler:

1. Kaynakça hariç
2. Alıntılar dâhil
3. 5 kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Tez/Sanat Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim. (08/11/2024)

Bünyamin Han DURSUN

Öğrenci No.: N21130019

Anasanat/Anabilim Dalı: Seramik

Program (işaretleyiniz):

Yüksek Lisans	Sanatta Yeterlik	Doktora	Bütünleşik Doktora
X			

DANIŞMAN ONAYI UYGUNDUR.

(Doç Hikmet Mutlu YAĞCI)

**PROFICIENCY IN ART / MASTER'S THESIS /ART WORK REPORT ORIGINALITY
REPORT**

HACETTEPE UNIVERSITY
Institute of Fine Arts

Title

The whole art work report is checked by my supervisor, using Turnitin plagiarism detection software taking into consideration the below mentioned filtering options. According to the originality report, obtained data are as follows.

Date Submitted	Page Count	Character Count	Date of Thesis Defence	Similarity Index (%)	Submission ID
08.11.2024		135889	11.10.2024	%3	2512666632

Filtering options applied are:

1. Bibliography excluded
2. Quotes included
3. Match size up to 5 words excluded

I declare that I have carefully read the Hacettepe University Institute of Fine Arts Guidelines for Obtaining and Using Thesis Originality Reports; that my thesis does not include any form of plagiarism; that in any future detection of possible infringement of the regulations, I accept all legal responsibility; and that all the information I have provided is correct to the best of my knowledge. I respectfully submit this for approval. (08/11/2024)

Bünyamin Han DURSUN

Student No.: N21130019
Department: Ceramic
Program/Degree:

Master's	Proficiency in Art	PhD	Joint Phd
X			

SUPERVISOR APPROVAL
APPROVED
(Doç Hikmet Mutlu YAĞCI)

